

ΕΝΑΥΣΜΑ

Περιοδική έκδοση των Αγωνιστικών Κινήσεων ΑΕΙ - ΤΕΙ
Τεύχος 50 | Φθινόπωρο 2018 | 1,5€

Εμπρός για της γενιάς μας
τα Πολυτεχνεία

ενάντια σε πόλεμο
και ιμπεριαλισμό

πάλη για πολιτικές και
συνδικαλιστικές ελευθερίες

ΕΞΟ
ΑΥ
ΗΤΙΑ

ΕΞΟ
ΤΟ
ΝΑΤΟ

ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΑΤΟΜΙΚΟ ΦΑΚΕΛΟ ΣΤΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΠΤΥΧΟΝΤΩΝ

ΚΑΜΙΑ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΠΤΥΧΙΟΥ

ΕΝΙΑΙΟ ΠΤΥΧΙΟ ΜΕ ΚΑΤΟΧΥΡΩΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΜΟΝΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ

ΘΕΛΟΥΜΕ ΔΟΥΛΕΙΑ ΟΧΙ ΑΝΕΡΓΙΑ
ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΤΥΧΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΕΥΧΟΣ 50
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2018

Αφιέρωμα

Τα Βαλκάνια στη δίνη των
ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών (15-18)

Αρθρογραφία

Συγχωνεύσεις-Καταργήσεις (4-5)
Επίθεση στο πτυχίο και
τα επαγγελματικά δικαιώματα (6-7)
Πώς να δούμε την επίθεση στα φοιτητικά
δικαιώματα (8-11)
Το Άσυλο στο στόχαστρο (12-13)
Επίθεση στη 2οβάθμια εκπαίδευση (19-20)
Για τα «ατυχήματα» (21-22)
Εργαζόμενοι φοιτητές (23-26)

Ανταποκρίσεις

Πυρκαγιά στο Παν. Κρήτης (14)
Κινητοποιήσεις στην Αρχιτεκτονική Βόλου (20)

Στήλες

ΚΟΙΝΩΝΙΑ: Με αφορμή τη
δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου (27)
ΙΣΤΟΡΙΑ: 100 χρόνια από την
ίδρυση του ΣΕΚΕ-ΚΚΕ (28-29)
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Το θέατρο της Αντίστασης (30)

ΕΝΑΥΣΜΑ

Περιοδική έκδοση των
Αγωνιστικών Κινήσεων ΑΕΙ-ΤΕΙ
Αθήνα

βιβλιοκαφέ «Εκτός των Τειχών»,
Γραβιάς 10-12
www.agonistikeskiniseis.org

Θεσσαλονίκη

χώρος νεολαίας και πολιτισμού Σφεντόνα,
Συγγρού 24
<http://resistenciaelotta.blogspot.gr>

Γιάννενα

Αριστερό ΣΤΕΚΙ Νεολαίας,
Κουγκίου 23

<http://agonkiniseis-ioa.blogspot.gr>

Ξάνθη

Ρωγμή. Αριστερός χώρος σκέψης και δράσης,
Μ. Βόγδου 20

Κρήτη

Ζάλο. Αριστερός χώρος πολιτικής και πολιτισμού
Χαριλάου Τρικούπη 21
<https://zalosteki.blogspot.com/>

Καθώς και σε Πάτρα, Κρήτη, Θράκη και άλλες περιο-
χές στα τραπέζια των Αγωνιστικών Κινήσεων.

Εμβάσματα-συνδρομές:

Εθνική Τράπεζα, αρ. λογ: 771/743100
IBAN: GR6301107110000071174310079

EDITORIAL

Φέτος κλείνουν 100 χρόνια από την ίδρυση του ΣΕΚΕ-ΚΚΕ, 100 χρό-
νια ιστορίας του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος. Τα ιδανικά της
κοσμοαντίληψης αυτής, που καθόρισε τις εξελίξεις στη χώρα μας και
παγκόσμια τον προηγούμενο αιώνα, προβάλλουν ως αναγκαιότητα στο
σήμερα, αφού τίποτα από όσα «υποσχέθηκε» στους λαούς το καπιτα-
λιστικό - ιμπεριαλιστικό σύστημα δεν ισχύει.

Διανύουμε μια περίοδο που η αντιπαράθεση μεταξύ Αμερικής και
Ρωσίας για το ξαναμοίρασμα του κόσμου, καθορίζει τις παγκόσμιες
εξελίξεις σε γεωστρατηγικό, πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Εκφρά-
σεις αυτής στην περιοχή μας είναι και το άνοιγμα του λεγόμενου «Μα-
κεδονικού», η παρουσία του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο, η διάνοιξη νέων ενερ-
γειακών δρόμων. Οι εξελίξεις αυτές μόνο ανησυχητικές είναι για τους
λαούς της περιοχής, όπως και για τον δικό μας. Επί της ουσίας, η χώρα
μας εμπλέκεται σε μια αψιμαχία που σε τίποτα και από καμιά πλευρά
δεν εκφράζει τα συμφέροντα του λαού. Ίσα- ίσα τον εκθέτει σε μεγαλύ-
τερους κινδύνους, αφού οι ΗΠΑ εμπλέκουν τη χώρα όλο και περισσό-
τερο στα πολεμόχαρα σχέδιά τους.

Μας θέλουν μία γενιά υποταγμένη και έτοιμη να γίνει κρέας στα κα-
νόνια τους. Θέλουν να εμπεδώσουμε ότι δεν υπάρχει μέλλον έξω από
τα σχέδιά τους, ότι οι πόλεμοι είναι κανονικότητα και ότι μόνο μέσω
αυτών διασφαλίζεται η «ειρήνη» και η «ευημερία». Μας παραμυθιά-
ζουν λέγοντας ότι πρέπει να υπερασπιστούμε το «εθνικό συμφέρον»,
το οποίο, όμως ορίζει ότι οι φτωχοί θα πρέπει να πολεμούν για τα κέρ-
δη των πλουσίων.

Οι εξελίξεις αυτές πάνε χέρι-χέρι με την ολοκληρωτική διάλυση των
εργασιακών σχέσεων και κατάργησης των δικαιωμάτων μας. Προφα-
νώς, το Πανεπιστήμιο δεν θα μπορούσε να μείνει εκτός σχεδίων. Ο
χάρτης των σχολών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλάζει δραματικά
με την κατάργηση επί της ουσίας των ΤΕΙ, την εμφάνιση σχολών διετούς
φοίτησης και την λειτουργία σχολών «ελεύθερης πρόσβασης». Το πτυ-
χίο διασπάται, τα επαγγελματικά δικαιώματα αφαιρούνται από αυτό,
αυξάνονται η εντατικοποίηση και οι ταξικοί φραγμοί, ενώ χτυπιούνται
ανελέητα το άσυλο και οι συνδικαλιστικές ελευθερίες. Γίνεται μια βί-
αιη αναπροσαρμογή της εκπαίδευσης στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά
πρότυπα και στις ανάγκες μιας εξαρτημένης ελληνικής οικονομίας που
θέλει να προσφέρει στην ξένη και ντόπια αστική τάξη ένα εργατικό και
επιστημονικό δυναμικό ευέλικτο, χωρίς κατοχυρωμένα δικαιώματα.

Η νέα γενιά αντιλαμβάνεται ότι «κάτι δεν πάει καλά» σε αυτήν την
κατάσταση. Παρόλα αυτά δυσκολεύεται να εντοπίσει την ρίζα των προ-
βλημάτων και κλείνεται απογοητευμένη στον εαυτό της. Όσο, μάλιστα,
η επίθεση στα δικαιώματα αναβαθμίζεται, τόσοι περισσότεροι χώροι
βλέπουμε να δίνεται στις αντιδραστικές φωνές, ενώ αντιθέτως οι προ-
οδευτικές καταστέλλονται βίαια.

Τι θέλουμε να κάνουμε, λοιπόν, μέσω του Εναύσματος; Αυτό το
τεύχος είναι το 50στό στη σειρά και συνεχίζουμε να προσπαθούμε να
δώσουμε έκφραση στους προβληματισμούς μιας νεολαίας που ασφυ-
κτιά από την συνεχόμενη επίθεση που δέχεται, μιας νεολαίας που δεν
βλέπει προοπτική.

Γνωρίζουμε, βέβαια, ότι η αντιπαράθεση με το σύστημα, το χτύπημα
των κυρίαρχων απόψεων και η ανατροπή των αρνητικών συσχετισμών
προς όφελος του κινήματος, δεν γίνεται μόνο μέσα από τις γραμμές
ενός περιοδικού. Γίνεται μέσα από την καθημερινή πάλη των συστη-
μικών απόψεων, των μικροαστικών αντιλήψεων, μέσα από την απά-
ντηση στην επίθεση, όπως αυτή εξειδικεύεται σε χώρους σπουδών και
δουλειάς. Μέσα από την υπεράσπιση των συλλογικών μας διαδικασιών
και του δικαιώματος στο συνδικαλισμό. Κόντρα στην προπαγάνδα του
συστήματος, το μέλλον λαού και νεολαίας συνεχίζει να είναι κόκκινο!

Συγχωνεύσεις-Καταργήσεις-Διασπάσεις-Διετή Ανάπτυξη ενιαίου σπουδαστικού και φοιτητικού κινήματος!

Ένα μεγάλο κομμάτι της εξελισσόμενης επίθεσης του συστήματος στον χώρο της τριτοβάθμιας αφορά το ζήτημα των συγχωνεύσεων, που φαίνεται να αφορά όλα τα ΤΕΙ της χώρας. Σε καμία περίπτωση, αυτό δε σημαίνει ότι τα ΑΕΙ θα μείνουν ανεπηρέαστα. Ενδεικτική είναι η διάταξη του νόμου Γαβρόγλου για τις συγχωνεύσεις που αναφέρεται μόνο στα ΑΕΙ και προβλέπει πως με ένα προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπ. Παιδείας, μπορούν να ιδρύονται, συγχωνεύονται, κατατέμνονται, μετανομάζονται και καταργούνται ΑΕΙ ή να μεταβάλλεται η έδρα τους.

Η πορεία ως τώρα της «πανεπιστημοποίησης»

Οι διεργασίες για το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, τη συγχώνευση του ΤΕΙ Αθηνάς και Πειραιά, ξεκίνησαν το Μάη του 2017 και προχωράνε μέχρι σήμερα. Επόμενοι σταθμοί αποτελούν η συνένωση του ΤΕΙ Ιονίων νήσων με το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και η απορρόφηση του ΤΕΙ Ηπείρου από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το τελευταίο νομοσχέδιο «Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις». Το νομοσχέδιο αυτό αφορά τη κατάργηση των ΤΕΙ Θεσσαλίας (πρώην Λάρισας και Τρικάλων) και Στερεάς Ελλάδας (πρώην Λαμίας και Χαλκίδας) και την απορρόφηση τους από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το ΕΚΠΑ και το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σήμερα, το νομοσχέδιο αυτό βρίσκεται στο κομμάτι της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής και η ψήφιση του ετοιμάζεται για μέσα στο χειμώνα. Παράλληλα, συστήνονται κι άλλες επιτροπές και γίνονται συναντήσεις για τη σύζευξη κι άλλων ιδρυμάτων. Την ίδια ώρα δηλαδή, που δρομολογούνται τα παραπάνω, διαμορφώνονται αντίστοιχα νομοσχέδια για Κρήτη, Πελοπόννησο, Θεσσαλονίκη κλπ.

«Πανεπιστημοποίηση»: ένα νέο σχέδιο Αθηνά ή κάτι άλλο;

Βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα «ανωτατοποίηση», όπως όταν τα ΚΑ-ΤΕΕ έγιναν ΤΕΙ τη δεκαετία του '80 ή όπως όταν τα ΤΕΙ έγιναν ΑΤΕΙ το 2001; Η απάντηση είναι αρνητική, γιατί η αναδιαμόρφωση του χάρτη της τριτοβάθμιας που εξελίσσεται δε μπορεί να παρομοιαστεί με τις αλλαγές των προηγούμενων δεκαετιών, καθώς ούτε και με το σχέδιο Αθηνά, που έγινε πριν πέντε χρόνια. Η ίδια η ομιλία του Υπουργού Παιδείας Γαβρόγλου, λίγες μέρες μετά τη ψήφιση του Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, αποκαλύπτει το διαφορετικό των τωρινών αλλαγών: «Όταν ψηφίζαμε πριν από δεκαπέντε ημέρες το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, υπήρχε μία καλοπροαίρετη κριτική μήπως πανεπιστημοποιούμε όλα τα ΤΕΙ. Το ευκολότερο για εμάς θα ήταν να κάνουμε αυτό που έγινε και στο παρελθόν: δηλαδή, τα ΚΑΤΕ έγιναν σε ένα βράδυ όλα ΤΕΙ, τα ΤΕΙ έγιναν σ' ένα βράδυ όλα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και αφέθηκαν στην τύχη τους... Το ευκολότερο για μας θα ήταν να πούμε ότι όλα τα ΤΕΙ γίνονται Πανεπιστήμια. Αυτό θα ήταν κάτι ενάντια στην ιστορική διαμόρφωση αυτού του θεσμού. Το κάθε ΤΕΙ έχει μία διαφορετική ιστορία. Το κάθε

ΤΕΙ έχει διαφορετικής ποιότητας τμήματα, το κάθε ΤΕΙ έχει και τμήματα που έχουν κλείσει τον ιστορικό τους ρόλο.» Το απόσπασμα αυτό φανερώνει πως το σύστημα ξέρεi να αξιοποιεί προς όφελός του παλιότερες εμπειρίες και συμπεράσματα και πως είναι αποφασισμένο να φέρει ριζικές αλλαγές στο χάρτη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Γίνεται εύκολα αντιληπτό πως η «ανανεωμένη πανεπιστημοποίηση», για την οποία κάνει λόγω το Υπουργείο και υλοποιείται με τις σημερινές συγχωνεύσεις, διασπάσεις κτλ., θα διαμορφώσει μία εκπαίδευση ακόμα πιο ταξική, ακόμα πιο προσαρμοσμένη στις ανάγκες του ντόπιου και ξένου κεφαλαίου στην παραγωγή. Αυτό κατ' επέκταση θα αποτυπωθεί και στη καθημερινότητα των σπουδαστών μέσα στις σχολές. Τα επιπλέον εξάμηνα (7ο και 8ο), η πτυχιακή εργασία, η πρακτική άσκηση, τα μονά-ζυγά εξάμηνα, οι αλυσίδες και τα προαπαιτούμενα μαθήματα μαζί με τα δεκάδες λουκέτα σε σχολές, και πολλά ακόμα, είναι οι αλλαγές της «ανωτατοποίησης» και του «σχεδίου Αθηνά». Με την «πανεπιστημοποίηση» όλα αυτά πρόκειται να ενταθούν ακόμα περισσότερο και να συνδυαστούν με το νόμο-πλαίσιο και το νόμο Γαβρόγλου.

Ο ιστορικός ρόλος των ΤΕΙ

Ποιος όμως ήταν ο ιστορικός ρόλος των ΤΕΙ και γιατί έχει κλείσει; Από τη γέννηση τους τα ΤΕΙ είχαν ένα διπλό ρόλο. Απ' τη μία το ρόλο του μοχλού αποσυμπίεσης των ΑΕΙ, μια εναλλακτική διέξοδο για τη νεολαία που δεν είχε χρήματα ούτε για φροντιστήρια, ούτε για σπουδές στο εξωτερικό. Απ' την άλλη τη δημιουργία αποφοίτων που θα ανδρώσουν την παραγωγή της χώρας, σύμφωνα με τις φιλοδοξίες της αστικής τάξης της χώρας στη παραγωγή. Με βάση το τεχνικό χαρακτήρα των ΤΕΙ και τη μη κατοχύρωση επαγγελματικών δικαιωμάτων στο πτυχίο, οι απόφοιτοι των ΤΕΙ εντάσσονταν

σχετικά γρήγορα στην αγορά εργασίας. Αυτό ο «ιστορικός ρόλος» έχει κλείσει και γι' αυτό το σύστημα προχωρά στην κατάργηση των ΤΕΙ και την αναδιαμόρφωση συνολικά των ΑΕΙ. Από τη μία, η κρίση του ελληνικού καπιταλισμού επιτάσσει πιο βίαιη και ταξική αναπροσαρμογή της εκπαίδευσης στις νέες συνθήκες (μνημόνια, αποβιομηχάνιση της χώρας, αυξανόμενη εξάρτηση της οικονομίας στο ξένο κεφάλαιο κλπ.). Απ' την άλλη, συνολικά το φοιτητικό και σπουδαστικό κίνημα βρίσκεται σε φάση υποχώρησης και έτσι αδυνατεί να απαντήσει στην επίθεση. Έχουν δημιουργηθεί, δηλαδή, οι πιο ευνοϊκοί συσχετισμοί και συνθήκες για το σύστημα, ώστε να προχωρήσει σε μια ριζική αναπροσαρμογή της τριτοβάθμιας.

Με βάση τις παραπάνω συνθήκες, η κυβέρνηση έχει βρει την ευκαιρία να υλοποιήσει στόχους της. Έτσι, μπορεί και κοντράρει την αντιπολίτευση για μια σειρά από προηγούμενες επιλογές της στο χώρο της εκπαίδευσης, βγαίνει ως αυτή που φέρνει τον «εκσυγχρονισμό». «Κόντρα» στο άνοιγμα τμημάτων ΤΕΙ ανά «ραχούλα» που είχαν ανοίξει προ δεκαετιών, και για τοπικά συμφέροντα, καθώς και «κόντρα» στα λουκέτα που είχαν μπει με το σχέδιο Αθηνά, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ εμφανίζεται ως η αξιοκρατική κυβέρνηση που θα βάλει τέλος στις ανισότητες και τις οδικίες. Στην ουσία, όμως, εφαρμόζει την πολιτική και υλοποιεί τους στόχους που το σύνολο της αστικής τάξης επιθυμεί, την αντιδραστική μονοπωλιακή αναπροσαρμογή της εκπαίδευσης. Η αντίθεσή της με την πρόταση Μητσotάκη για δημιουργία Πανεπιστημίων Εφαρμοσμένων Επιστημών και η στήριξη της ΔΑΠ της

κατάληψης του ΤΕΙ Λάρισας για να μην κλείσει και να γίνει Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο εδράζεται στην «κόντρα» που μόλις περιγράφηκε.

Αλλάζει ο ρόλος της εκπαίδευσης; Χάνεται ο τεχνικός χαρακτήρας των ΤΕΙ;

Ένα σημαντικό χαρτί στα χέρια του συστήματος είναι το πώς καταφέρνει να διασπά τους φοιτητές. Η τακτική είναι γνωστή απ' το σχέδιο Αθηνά που οι φοιτητές του ενός τμήματος θεωρούσαν εχθρό τους φοιτητές του άλλου, αντί να βγουν ενωμένοι απέναντι στο σύστημα που τους «συγχωνεύει»! Έτσι, και αυτή τη φορά, με τις σημερινές συγχωνεύσεις, καταργήσεις και διασπάσεις δεν έλλειψαν αναλύσεις που επικεντρώνονταν στο ότι «οι συγχωνεύσεις δε βασίζονται πάνω σε ακαδημαϊκά κριτήρια», εξοπλίζοντας την επιχειρηματολογία του συστήματος για περαιτέρω αξιολογήσεις τμημάτων.

Τα παραπάνω ζητήματα δεν εκφράστηκαν μόνο από τον ανένταχτο κόσμο, που βλέπει τη σχολή του να κλείνει και αναρωτιέται πως θα δράσει, αλλά και στην ίδια την αριστερά. Από κοινού ΚΝΕ και ΕΑΑΚ έφτασαν να λένε ότι με την «πανεπιστημοποίηση» θα χαθεί ο τεχνικός χαρακτήρας, γιατί θα μειωθούν τα εργαστήρια, η πρακτική και η γνώση που θα παίρνουν οι σπουδαστές. Βέβαια, έγινε το αντίθετο! Τα προγράμματα σπουδών των συγχωνευμένων τμημάτων, που τώρα λειτουργούν στα πλαίσια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, έχουν περισσότερα εργαστήρια και επιπλέον μαθήματα, η πρακτική παρέμεινε (από εξάμηνη έγινε τρίμηνη). Επιπλέον, οι ίδιες δυνάμεις υποστήριζαν ότι μέσω των συγχωνεύσεων χάνεται ο χαρακτήρας του αντικειμένου, η γνώση και η ειδίκευση, για αυτό κατέληγαν να κάνουν προτάσεις για αλλαγές στα προγράμματα σπουδών ή για εκπαιδευτικά μοντέλα, όπως «ενιαία ανώτατη εκπαίδευση» ή «ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση». Προτάσεις που παραβλέπουν το ρόλο της εκπαίδευσης στον καπιταλισμό και τον ταξικό της χαρακτήρα.

Δημιουργία διетών προγραμμάτων σπουδών

Η οργάνωση διетών προγραμμάτων στα ΑΕΙ επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για αποφοίτους των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ), που προχωράει παράλληλα με τις συγχωνεύσεις, πρόκειται για μια πολύ σοβαρή εξέλιξη. Τα προγράμματα αυτά θα παρέχουν διπλώματα επιπέδου 5 (120 ECTS) του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων και η φοίτηση σε αυτά θα διαρκεί 4 εξάμηνα. Θα είναι δωρεάν και οι εκπαιδευόμενοι θα επιλέγονται με βάση το βαθμό του απολυτηρίου τους (περιορισμένη «ελεύθερη πρόσβαση»). Στόχος των διетών είναι να αποτελέσουν «διέξοδο» στα παιδιά των φτωχών και λαϊκών οικογενειών που βρίσκουν τις «πόρτες» για τη τριτοβάθμια κλειστές, που στράφηκαν στο επαγγελματικό λύκειο για μια γρήγορη θέση στην παραγωγή.

Στην πραγματικότητα, όμως, τα διетή δεν απαντούν στο ζήτημα της ανεργίας, αλλά στοχεύουν στη δημιουργία φοιτητών δύο ταχυτήτων εντός των ΑΕΙ, ώστε να συμπιεστούν συνολικά προς τα κάτω τα επαγγελματικά δικαιώματα. Θα αποτελέσουν, δηλαδή, ένα νέο σοβαρό χτύπημα στο πτυχίο. Κάθε ίδρυμα ΑΕΙ είναι υποψήφιο για τη δημιουργία αυτών των προγραμμάτων. Τα πρώτα έξι διетή προγράμματα ανακοινώθηκε πως θα δημιουργηθούν στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Η εξέλιξη αυτή αφορά την ανάγκη του συστήματος για δημιουργία ευέλικτων τμημάτων άμεσα συνδεδεμένων με την παραγωγή, όπως αυτά με έδρα τον Ασπρόπυργο και το Πέραμα (βιομηχανικές περιοχές), στα οποία θα διαμορφώνεται ο αυριανός χωρίς δικαιώματα εργαζόμενος.

Τι επιδιώκει το σύστημα

Θέλουν να χτυπήσουν το δικαίωμα στις σπουδές. Απ' τη μία γίνεται αδύνατο να μπορεί να σπουδάσει κάποιος που κατάγεται από φτώχη και λαϊκή οικογένεια, απ' την άλλη χτυπάνε το πτυχίο και κατά συνέπεια τη δυνατότητα να βρεις δουλειά μονάχα με αυτό, οδηγώντας τη νεολαία στην αβεβαιότητα.

Ταυτόχρονα συρρικνώνεται ο χάρτης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και λιγοστεύουν οι επιλογές για έναν υποψήφιο μαθητή που κάνει το μηχανογραφικό του. Η μείωση των τμημάτων θα φέρει σταδιακά και τη μείωση των εισακτέων, χαρακτηριστικά το ΤΕΙ Πειραιά και Αθηνάς είχαν 46 τμήματα και από τη συγχώνευσή τους προέκυψαν 26. Μία ακόμα συνέπεια των ραγδαίων αλλαγών είναι και το στοιβάγμα φοιτητών και σπουδαστών στις υπάρχουσες υποδομές.

Τα προγράμματα σπουδών των ιδρυμάτων, μετά την «πανεπιστημοποίηση», χαρακτηρίζονται από χειροτέρευση των όρων φοίτησης, εντατικοποίηση κα, κάτι που ήδη έχει αρχίσει να παίρνει «σάρκα και οστά» στο ΠΔΑ. Μάλιστα, στο νεοσύστατο πανεπιστήμιο παρατηρείται, πέρα όλων των άλλων, η πολλαπλή κατηγοριοποίηση των σπουδαστών και των πτυχίων τους (με βάση το αν ξεπερνούν τα ν+2 έτη φοίτησης).

Δημιουργούνται φοιτητές διαφορετικών ταχυτήτων, ενώ ταυτόχρονα η κατάργηση ή η αλλαγή των τμημάτων εξαφανίζει το «σημείο αναφοράς» των ήδη αποφοίτων, με ό, τι αυτό συνεπάγεται για τα επαγγελματικά τους δικαιώματα. Αν και για το τελευταίο ο Υπ. Παιδείας Γαβρόγλου βρήκε τη λύση(!) με το να δίνει τη δυνατότητα στους αποφοίτους να δώσουν κατατακτήριες εξετάσεις για να ξαναπαρακολουθήσουν τη σχολή, που έχουν τελειώσει για να τους αναγνωριστεί το πτυχίο!

Στόχοι πάλης του κινήματος

Για τις Αγωνιστικές Κινήσεις, το σπουδαστικό κίνημα (σ.κ.) είναι μια υπόθεση που μπορεί να έχει μέλλον και μάλιστα με σωστές πολιτικές κατευθύνσεις. Η σφοδρότητα της επίθεσης που δέχονται οι σπουδαστές, το μέγεθος και ο χαρακτήρας των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν, κάνουν επιτακτική την ανάγκη ανάπτυξης μαζικού σ.κ. σε μια κατεύθυνση αντίστασης στην αντιδραστική μονοπωλιακή αναπροσαρμογή της εκπαίδευσης, στην πολιτική των μνημονίων, της ανεργίας, της πειθαρχησης. Τα αγωνιστικά ξεσπάσματα που εκδηλώθηκαν πέρυσι κόντρα στο ΠΔΑ δείχνουν ότι το σ.κ. μαζί με το φοιτητικό οφείλει να ξαναβγεί στους δρόμους διεκδικώντας τα δίκαια του, παλεύοντας για ένα καλύτερο αύριο. Αυτά περνάνε απ' την ανασυγκρότηση του κινήματος που δεν είναι ζήτημα 1 ή 2 γύρων γενικών συνελεύσεων ή ακόμα και μιας μεμονωμένης κατάληψης.

Η κατεύθυνση ανατροπής των συγχωνεύσεων, των καταργήσεων, των διασπάσεων, των διетών και συνολικά η εναντίωση με το ν. Γαβρόγλου και ν. πλαίσιο είναι αυτή που θα συμβάλλει στην ανασυγκρότηση του κινήματος της νεολαίας. Ενός κινήματος ενιαίου, σπουδαστών, φοιτητών καθώς και μαθητών κόντρα στον συνεχτισμό. Κόντρα σε λογικές «για το τμήμα μου κι όλα τα άλλα δε με αφορούν». Που θα παλεύει ενάντια στους ταξικούς φραγμούς, στην κατηγοριοποίηση των φοιτητών και συνολικά στα σχέδια του συστήματος για την εκπαίδευση και θα διεκδικεί ελεύθερη πρόσβαση για όλους!

Απαραίτητη είναι, επίσης, η αποκάλυψη των ιδεολογημάτων περί «πανεπιστημοποίησης» και αναβάθμισης. Όπως απαραίτητη είναι η κόντρα με τις ρεφορμιστικές απόψεις, που προτείνουν «καλές συγχωνεύσεις» και γενικότερα η κόντρα στην ακατάσχετη προτασεολογία της αριστεράς, που αποπροσανατολίζει το φοιτητόκοσμο. Είναι ανάγκη να γίνει κατανοητό ότι οι σπουδαστές δε βρίσκουν δουλειά όχι γιατί δεν είναι «ανώτατοι» ή «εκσυγχρονισμένοι», αλλά γιατί δεν υπάρχουν δουλειές, η ανεργία στους νέους ξεπερνά το 60%. Αντίστοιχα, και οι φοιτητές δεν βρίσκουν δουλειά όχι λόγω της «μη εξειδίκευσης» τους, ή της «λίγης γνώσης». Είναι καθήκον κι η υπεράσπιση του πτυχίου κόντρα στη διάσπασή του, με το αίτημα για ενιαίο πτυχίο με κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα που θα αποτελεί τη μοναδική προϋπόθεση για δουλειά.

Για τις αλλαγές στα επαγγελματικά δικαιώματα των 5ετών σχολών

Φωτεινή Ψύχα,
HMTY Πάτρας

Τα τελευταία χρόνια βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα πλήθος αντιδραστικών μέτρων που βάζουν στο στόχαστρο το δικαίωμα στην εργασία και την αξιοπρεπή διαβίωση, χτυπώντας επαγγελματικά δικαιώματα που μέχρι τώρα κατοχυρώνονταν με το πτυχίο. Μέσα στις άγριες συνθήκες εργασιακού μεσαίωνα, ανεργίας και ανασφάλειας που επικρατούν, η νεολαία βρίσκεται μπροστά σε ένα αβέβαιο μέλλον, υποταγμένο στις ανάγκες της εργοδοσίας. Συνεπώς, αναδεικνύεται αναγκαίο να ανοίξει συνολικά η συζήτηση και ο προβληματισμός γύρω από το ζήτημα των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται με το πτυχίο.

Το χτύπημα στα κατοχυρωμένα δικαιώματα των πτυχίων δεν τίθεται από το σύστημα καθόλου τυχαία. Στην ουσία πρόκειται για την ευθυγραμμίση της εκπαίδευσης της χώρας μας στις κατευθύνσεις της συνθήκης της Μπολόνιας. Η κατεύθυνση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Ανώτατης Εκπαίδευσης, όπως έχει διατυπωθεί στη διακήρυξη της Μπολόνια το 1999, θέτει άξονες για τη λειτουργία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Κύριες αιχμές της διακήρυξης είναι η θέσπιση ενιαίου συστήματος πιστωτικών μονάδων κινητικότητας φοιτητών (ECTS) και η δημιουργία παραρτήματος διπλώματος (DS), η διάσπαση της φοίτησης σε τρεις κύκλους σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό), η προώθηση της δια βίου μάθησης, η επιβολή διδάκτρων και οι συνεχείς αξιολογήσεις.

Τα παραπάνω 6 σημεία επηρεάζουν με συγκεκριμένο τρόπο τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων:

- Με την εφαρμογή του συστήματος των ECTS, εισάγεται η έννοια του ατομικού φακέλου προσόντων. Η πλήρης εφαρμογή του θα σημαίνει πως κάθε πιστοποίηση που λαμβάνει κάποιος (πτυχίο, σεμινάρια, επιμορφώσεις) θα μεταφράζεται σε ένα σύνολο πιστωτικών μονάδων που αθροιστικά θα αντιπροσωπεύουν το βαθμό κατάρτισής του. Οπότε, ο κάθε εργαζόμενος θα διαπραγματεύεται ατομικά τις συνθήκες εργασίας του με τον εργοδότη, με βάση τα ECTS που έχει συγκεντρώσει, χωρίς κατοχυρωμένα δικαιώματα και συλλογικές συμβάσεις.
- Το παράρτημα διπλώματος είναι έγγραφο που δίνεται μαζί με το πτυχίο και περιέχει την λεπτομερή καταγραφή των σπουδών του κάθε αποφοίτου, δηλαδή όλα τα μαθήματα που παρακολούθησε, τους βαθμούς που έλαβε, τις εργασίες του, τα ECTS που συγκεντρώσε. Γίνεται ξεκάθαρο, λοιπόν, πως ακόμα και πτυχία ίδιας σχολής θα διαφοροποιούνται και θα κατηγοριοποιούνται, δημιουργώντας έτσι αποφοίτους πολλών ταχυτήτων.
- Επιχειρείται διάσπαση της φοίτησης σε τρεις κύκλους σπουδών: 3 χρόνια προπτυχιακό, 2 χρόνια μεταπτυχιακό και 3 χρόνια διδακτορικό. Μάλιστα αναφέρεται πως μόνο το 15% των φοιτητών θα έχουν πρόσβαση στον επόμενο κύκλο (με ταξικά κριτήρια προφανώς).

Είναι εμφανές πως η κατεύθυνση αυτή είναι αντίθετη με τα φοιτητικά συμφέροντα και διεκδικήσεις. Πρόκειται για την προσαρμογή της εκπαίδευσης στα νέα δεδομένα των οικονομικών και παραγωγικών αναγκών. Ειδικά σε μια χώρα εξαρτημένη, όπως η Ελλάδα, αποβιομηχανοποιημένη και παραρτη-μοποιημένη, που «εξάγει» μεγάλο μέρος του επι-στημονικού της προσωπικού σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι προφανές πως και οι αλλαγές στην εκπαίδευση θα γίνονται σε όλο πιο αντιδραστική και ταξική βάση.

Η πολιτική κατεύθυνση της διάσπασης των πτυχίων εφαρμόζεται συστηματικά και εκφράζεται μέσω της προώθησης των μεταπτυχιακών και της αναγωγής τους σε αναγκαιότητα, μέσω του ιδεολογήματος περί «δια βίου» μάθησης, μέσω των διαφόρων εξετάσεων άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, κλάσης μηχανικών που αποσυνδέ-ουν τα επαγγελματικά δικαιώματα από το πτυχίο. Στη βάση της συνέχισης αυτής της πορείας, ήρθε και ο νόμος Γαβρόγλου βάζοντας γερά θεμέλια για το περαιτέρω τσάκισμα των επαγγελματικών δικαιωμάτων. Ήδη από τις αλλαγές στη δευτερο-βάθμια εκπαίδευση σχετικά με τον τρόπο εισαγω-γής στην τριτοβάθμια, βλέπουμε ότι αυτές συμ-βαδίζουν με την συνολικότερη τακτική ύψωσης ταξικών φραγμών και της δημιουργίας σχολών με λιγοστά επαγγελματικά δικαιώματα και αποφοί-τους πολλών ταχυτήτων.

Ένα μέτρο που προβάλλεται ως παραχώρηση δικαιωμάτων στους αποφοίτους είναι η αναγνώρι-ση των πτυχίων 5ετών σχολών ως master, η αντι-στοίχισή τους δηλαδή με πτυχίο επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, όπως προβλέπεται από το νόμο Γαβρόγλου. Παρ' ό-τι το μέτρο αυτό διακηρύσσεται ως αναβάθμι-ση των πτυχίων από διάφορες κυβερνητικές και ακαδημαϊκές φωνές, στην ουσία πρόκειται για το πρώτο βήμα στην εφαρμογή των κύκλων σπου-δών της Μπολόνια στη χώρα μας. Προαναγγέλλει την οριστική διάσπαση των τριών πρώτων ετών και των δύο επόμενων ως προπτυχιακό (bachelor) και μεταπτυχιακό (master), αναγκάζοντας τους φοιτητές, προκειμένου να συνεχίσουν τις σπουδές

τους στο μεταπτυχιακό κύκλο, να πληρώνουν διδά-κτρα (προφανές, αφού ήδη έχουν παγιωθεί τα διδάκτρα στα μεταπτυχιακά) ή και να δίνουν κατατακτήριες εξετάσεις. Αποτέλεσμα θα είναι η μεγάλη μάζα των φοιτητών να τελειώνει μία σχολή με ελάχιστα επαγγελματικά δικαιώματα. Η διάσπαση σε bachelor και master συνδέεται άμε-σα με την επιβολή ECTS στα προγράμματα των σχολών, αφού για την απόκτηση του αντίστοι-χου τίτλου σπουδών, θα είναι απαραίτητη η συ-γκέντρωση ενός ορισμένου αριθμού ECTS. Αυτό βέβαια σημαίνει ότι ανάλογα με τις διαθέσεις του συστήματος και τις ανάγκες που έχει, θα μπορεί να αυξάνει τον απαιτούμενο αριθμό ECTS σε βά-ρος των φοιτητών.

Στην περίπτωση των Πολυτεχνείων, η συζή-τηση για την αναγνώριση του master έχει ήδη ανοίξει. Συμπληρωματικά, βέβαια, με συζητήσεις για σοβαρές αλλαγές στο σύνολο των επαγγελ-ματικών δικαιωμάτων των μηχανικών. Οι αλλαγές που προτείνονται αφορούν πιο συγκεκριμένα τη λειτουργία του ΤΕΕ (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλά-δας). Το ΤΕΕ αποτελεί ένα όργανο του κράτους, τον τεχνικό του σύμβουλο, ένα όργανο που δεν εξυπηρετεί με κανέναν τρόπο τα συμφέροντα των εργαζομένων. Οι μηχανικοί απόφοιτοι ΑΕΙ υποχρεωτικά εγγράφονται σε αυτό, προκειμένου να πάρουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος. Μέχρι πρότινος, η εγγραφή στο ΤΕΕ γινόταν με μια τυπι-κή εξέταση πάνω στην διπλωματική εργασία του καθενός, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει περιορι-σμός στην εγγραφή των αποφοίτων σ' αυτό. Να σημειωθεί, ότι με την είσοδο στο ΤΕΕ και την από-κτηση όλων των επαγγελματικών δικαιωμάτων, ήταν υποχρεωτική η μηνιαία καταβολή εισφοράς, κατάσταση που δυσκόλευε ορισμένους εργαζό-μενους.

Το τελευταίο διάστημα συζητούνται από την κυβέρνηση και εκπροσώπους αυτού του οργάνου

σημαντικές αλλαγές, αλλάζοντας τον χαρακτήρα του ΤΕΕ δίνοντας του τον ρόλο... εξεταστικού κέντρου. Γίνεται λόγος για «ουσιαστικές» εισαγω-γικές εξετάσεις προκειμένου να μπει κάποιος στο ΤΕΕ, δηλαδή να μπει ένας πρώτος εξεταστικός φραγμός, εκεί που μέχρι πρότινος η πρόσβαση ήταν, επί της ουσίας, ελεύθερη. Η είσοδος, όμως, στο ΤΕΕ θα είναι μόνο η αρχή για μια σειρά εξε-τάσεων. Με την είσοδο θα καθιερωθεί μια κατη-γορία ανάλογη της μαθητείας, αυτή του δόκιμου μηχανικού, που θα εξασφαλίζει ελάχιστα επαγ-γελματικά δικαιώματα και στην οποία θα είναι υποχρεωτική η παραμονή για 4 χρόνια. Μετά, θα πρέπει ο νέος εργαζόμενος να υποβληθεί σε επιπλέον εξετάσεις επί πληρωμή, ώστε να ανέβει βαθμίδα, ή αλλιώς κλάση και να αποκτήσει παρα-πάνω δικαιώματα. Αν δεν καταφέρει να περάσει, παραμένει υπό το καθεστώς μαθητείας. Μετά από επιπλέον προϋποθέσεις, επιπλέον χρήμα και επιπλέον εξετάσεις μπορεί να ανέβει βαθμίδα, να γίνει μηχανικός υψηλότερης κλάσης και να αποκτήσει λίγα ακόμη δικαιώματα. Με αυτό τον τρόπο λένε στους νέους μηχανικούς ότι πρέπει να προσπαθούν συνεχώς για να αποκτούν λίγα-λίγα τα δικαιώματα που κάποτε τους εξασφάλιζε εξ-ολοκλήρου το πτυχίο, αμέσως μετά την αποφοί-τησή τους.

Γίνεται λοιπόν εμφανές ότι η αναγνώριση του πτυχίου των σχολών 5ετούς φοίτησης σε master δεν εξασφαλίζει τίποτα παραπάνω σε επίπεδο δικαιωμάτων και δεν μπορεί να αποτελέσει ένα αίτημα που θα υπερασπίζεται τα δικαιώματα του φοιτητή. Έτσι κι αλλιώς, πιστοποιητικό ισοδυνα-μίας του πτυχίου με master παρέχεται ήδη από ορισμένα τμήματα, χωρίς αυτό να έχει σώσει τους αποφοίτους από την ανεργία. Η αντιστοίχιση του τίτλου σπουδών με αντίστοιχους της Ε.Ε., που αποτελεί υποτίθεται επιχείρημα υπέρ της ανα-γνώρισης σε master, αφορά ένα μόνο κομμάτι των αποφοίτων, αφού για να μεταναστεύ-σει κάποιος, άρα να χρειαστεί την ανα-γνώριση του πτυχίου του, πρέπει να διαθέτει εξ αρχής ένα «κεφάλαιο», το οποίο δεν έχουν όλοι. Ας μην ξεχνά-με, βέβαια, ότι οι κατευθύνσεις που εφαρμόζονται στο εξωτερικό όσον αφορά το χτύπημα των δικαιωμάτων του λαού δεν διαφέρουν από αυτές που εφαρμόζονται στην χώρα μας.

Γιατί συμβαίνουν αυτές οι αλλαγές; Στην εξαρτημένη ελληνική οικονομία που στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στο ξένο κεφά-λαιο και που εδώ και χρόνια έχει δρομολογηθεί η καταστροφή της βιομηχανίας, το επάγγελμα του μηχανικού έχει πολύ μεγάλο ποσοστό ανερ-γίας. Μια ανεργία που προσπαθούν με τα μέτρα που παίρνουν να την φορτώσουν στις πλάτες των ιδίων των εργαζομένων, όπως ισχύει σε όλα τα επαγγέλματα. Με πρόσχημα το «άνοιγ-μα» ενός «κλειστού επαγγέλματος», έρχονται να χτυπήσουν περαιτέρω τα δικαιώματα του κλάδου. Η αναγνώριση του πτυχίου ως master δεν έρχεται να απαντήσει στις απαράδεκτες συνθήκες εργασίας που επικρατούν. Στην δουλειά με «μπλοκάκι», στην απουσία συ-γκεκριμένου ωραρίου, στην πληρωμή «με το κομμάτι», στην ανασφάλιστη εργασία καθώς ένα μεγάλο μέρος των μηχανικών αδυνατεί να πληρώσει τις μεγάλες ασφαλιστικές

εισφορές του κλάδου.

Η εκπαίδευση δεν ανεξάρτητη από τον τρόπο λειτουργίας του καπιταλιστικού ιμπεριαλιστικού συστήματος, συνεπώς κάθε αλλαγή που εφαρμό-ζεται έρχεται να υπηρετήσει τις ανάγκες στην πα-μενα αντιδραστικά μέτρα. Αυτό έγινε ξεκάθαρο, όταν για την εφαρμογή των συγχωνεύσεων-κα-ταργήσεων τμημάτων ΤΕΙ, το σύστημα επιστρά-τευσε το πάγιο αίτημα των ρεφορμιστικών δυνά-μεων για «ενιαία ανώτατη εκπαίδευση» ή «ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση». Άλλωστε, με το επιχείρημα της ανάγκης για επιπλέον γνώση στο αντικείμενο σπουδών, το σύστημα προσπαθεί να νομιμοποιήσει στην συνείδηση των φοιτητών την εντατικοποίηση των σπουδών, την καθηγητική αυθαιρεσία και των εργαζομένων την «δια βίου μάθηση», δηλαδή το αδιάλειπτο κυνήγι πιστοποι-ήσεων και προσόντων. Αφού για τους εργοδότες η νεολαία δεν θα είναι ποτέ «επαρκής», ώστε να έχει δουλειά με δικαιώματα. Επιπλέον, ας είναι ξε-κάθαρο ότι το σύστημα θα φροντίσει να παρέχει αυτή τη γνώση που «παράχθηκε» στα πλαίσια του και για την στελέχωση των διαφόρων θέσεων στην καπιταλιστική παραγωγή.

Το αίτημα για **μόνιμη και σταθερή δουλειά για όλους με μόνη προϋπόθεση το πτυχίο** είναι το μόνο που αδιαπραγμάτευτα μπορεί να συσπει-ρώσει τους φοιτητές στην πάλη τους για επαγγελ-ματικά δικαιώματα. Μόνο έτσι τίθεται το ζήτημα στην πραγματική του βάση, δηλαδή το χτύπημα στην εργασιακή μας προοπτική, και όχι στη βάση της αναζήτησης της γνώσης και της ποιότητας που παρέχεται. Κόντρα σε λογικές συμβιβασμού και προτασεολογίας προς το σύστημα, οι φοιτη-τές είναι αναγκαίο να οργανωθούν στους συλλό-γους τους και να βάλουν άξονα της πάλης τους τον αγώνα για σπουδές και δουλειά με δικαιώμα-τα.

Φοιτητικά δικαιώματα:

**«δεν υπάρχουν χρήματα για την εκπαίδευση»
ή δεν δίνονται προκειμένου
να γκρεμίσουν τα δικαιώματά μας;**

**Η συντονισμένη προσπάθεια το
δωρεάν πλέγμα να αποτελέσει παρελθόν**

Το δικαίωμα των φοιτητών σε δωρεάν σίτιση – στέγαση – μεταφορές-σπουδές (το λεγόμενο «δωρεάν πλέγμα») βρίσκεται όλο και πιο έντονα στο στόχαστρο το τελευταίο διάστημα. Φυσικά σε ένα βάθος χρόνων έχουν γίνει κινήσεις από την πλευρά του συστήματος, με διαφορετικές «ταχύτητες» ενίοτε ανά σχολή και πόλη, για την κατάργηση τέτοιου είδους κατακτήσεων. Έτσι, σε πολλές σχολές ήδη μπορεί να είναι μία ανάμνηση το λεωφορείο που είχαν δωρεάν οι φοιτητές για τις μετακινήσεις τους ή η δωρεάν διανομή εξοπλισμού απαραίτητου για εργαστήρια ή άλλα μαθήματα της κάθε σχολής. Επιπλέον, στην πλειοψηφία των λσχών πανελλαδικά εδώ και αρκετά χρόνια έχει επιβληθεί χρηματικό αντίτιμο.

Αυτή η τάση όμως έχει αποκτήσει σαφώς μεγαλύτερη ταχύτητα και έκταση. Το σύστημα αποκαλύπτει πιο ωμά την επιθυμία του να «ξεμπερδέυει» με ό, τι είχε κατακτηθεί από την πλευρά του φοιτητικού κινήματος ως φοιτητική «μέριμνα». Έτσι, στις αρχές της προηγούμενης χρονιάς τέθηκε υπό αίρεση η διανομή των συγγραμμάτων, οι λέσχες των εστιών «πάγωσαν» την λειτουργία τους, η φοιτητική ασφάλιση καταργήθηκε. Τον περασμένο Δεκέμβρη η σύνοδος των Πρυτάνεων ζήτησε «αναπροσαρμογή της τιμής του σιτηρεσίου από 1.80€ σε ρεαλιστικά επίπεδα που να ανταποκρίνονται στις τιμές του σήμερα». Για να ακολουθήσει φέτος τον Σεπτέμβρη στην Θεσσαλονίκη, η συνεχιζόμενη προσπάθεια για επιβολή χρηματικού αντιτίμου στην λέσχη, μία από τις ελάχιστες πλέον δωρεάν φοιτητικές λέσχες, η οποία σχετίζεται με την σίτιση δεκάδων χιλιάδων φοιτητών. Ταυτόχρονα, οι εστίες δέχονται όλο και λιγότερους φοιτητές, ενώ παράλληλα γίνεται μία εντεινόμενη προσπάθεια όσοι εισέρχονται σε αυτές να πληρώνουν ενοίκιο, με το πρόσχημα του «συμβολικού ποσού». Η άθλια κατάσταση στην οποία βρίσκονται δε, αποκαλύφθηκε με τον πιο τραγικό τρόπο στην περίπτωση των εστιών του Ηρακλείου που κήκαν.

Την ψήφιση του νόμου Γαβρόγλου ακολούθησε και η επέκταση-αύξηση των διδάκτρων στα μεταπτυχιακά, κίνηση η οποία στοχεύει στο να στρώσει το έδαφος για την εισαγωγή διδάκτρων και στο προπτυχιακό επίπεδο, όπως πολλοί «λαγοί» του συστήματος έχουν κατά καιρούς εξαγγείλει (π.χ. ο αντιπρύτανης του ΠΑΜΑΚ, ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης Μπουτάρης, ο πρόεδρος του τμήματος Αρχιτεκτονικής Πατρών Πανέτσος κ.ά.). Τον περασμένο Απρίλη δημοσιοποιήθηκε σχεδιασμός ίδρυσης του πρώτου προπτυχιακού με δίδακτρα από το ΕΚΠΑ και το Διεθνές Πανεπιστήμιο, με σύμφωνο, όπως ανέφερε η «Καθημερινή» και τον Γαβρόγλου. Η κίνηση αυτή ντύνεται με τον μανδύα της εισαγωγής διδάκτρων σε ένα «πρότυπο» ξενόγλωσσο προπτυχιακό που δεν είναι σαν τα άλλα, ώστε να φανεί μεμονωμένη και να καθησυχάσει, αλλά η συνολική εικόνα εμφανώς καταδεικνύει ότι πρόκειται για συνολικότερες στοχεύσεις του συστήματος για το μέλλον.

**Από πού και πότε ξεκινούν οι μεθοδεύσεις
γκρεμίσματος του φοιτητικού πλέγματος**

Προκειμένου να κατανοήσουμε, να ερμηνεύσουμε και να αντιπαλέψουμε όσα συμβαίνουν στην τριτοβάθμια, και συνολικότερα, εκπαίδευση απαραίτητος όρος είναι η επίγνωση του ρόλου που αυτή έχει στο καπιταλιστικό-ιμπεριαλιστικό σύστημα. Ο ρόλος αυτός έγκειται στην προετοιμασία και κατανομή των εργαζόμενων στις διάφορες κοινωνικές θέσεις (άρα η αναπαραγωγή της ταξικής διάρθρωσης της κοινωνίας) αλλά και στην αναπαραγωγή της κυρίαρχης (αστικής) ιδεολογίας.

Παρόλο που ξεφεύγει από τους στόχους αυτού του άρθρου είναι αναγκαία μια αναφορά σε ορισμένα σημεία. Η περίοδος της μεταπολεμικής οικονομικής επέκτασης της ελληνικής αστικής τάξης στις δεκαετίες '50-'60 συνοδεύτηκε από την μαζικοποίηση του Πανεπιστημίου και την προσπάθεια ανάπτυξης Τεχνικής εκπαίδευσης, με καθοριστικό παράγοντα σε αυτήν την εξέλιξη την απαίτηση του λαϊκού κινήματος για πρόσβαση της νεολαίας στην

**Ελένη Στριμπάκου,
Ιατρική Θεσσαλονίκης**

τριτοβάθμια. Από την δεκαετία του '70, και με τις επιδράσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης ('73) και στην ελληνική άρχουσα τάξη, για το ντόπιο και ξένο κεφάλαιο το μαζικό ελληνικό Πανεπιστήμιο αποτελεί ένα πρόβλημα και μια σαφή αναντιστοιχία με την κατάσταση που επικρατεί στο πεδίο της παραγωγής και ευρύτερα της δουλειάς, οπότε παίρνονται μέτρα μείωσης της ροής προς την τριτοβάθμια και «σκληρυνσης» των όρων σπουδών. Αλλά και τις επόμενες δεκαετίες, τις χαρακτηρίζει όμοια στοχοθεσία από την πλευρά ξένου και ντόπιου κεφαλαίου. Φυσικά αυτό το γενικό σχήμα έχει σαφείς αναλογίες και με την σημερινή κατάσταση.

Σε αυτήν την μακρά διαδρομή, το αστικό πολιτικό προσωπικό έχει κάνει επανειλημμένες προσπάθειες να επιβάλει μέτρα σύμφωνα με τις επιδιώξεις της άρχουσας τάξης και των ιμπεριαλιστών: η απόπειρα του νόμου 815, ο μονοπωλιακός εκσυγχρονισμός του νόμου 1268, τα «μέτρα Τρίτση» (κατάργηση δωρεάν βιβλίων, σίτισης, στέγασης) που ανατράπηκαν το '87, τα μέτρα που επιχείρησαν να περάσουν το '90, οι προτάσεις του ΟΟΣΑ που οδηγούν στους νόμους 2525 και 2640 στα τέλη της δεκαετίας του '90 είναι κινήσεις με **κοινό παρονομαστή**. Αυτός αφορά **τις προσπάθειες αποθάρρυνσης της νεολαίας από την τριτοβάθμια, «πετάγματος» φοιτητών από φτωχά λαϊκά στρώματα νωρίτερα από την εκπαιδευτική διαδικασία ώστε να γίνουν πιο νωρίς και πιο φτηνά για το κεφάλαιο εκμεταλλεύμενοι, της όρθωσης δηλαδή ταξικών φραγμών, τόσο μέσα από την εντατικοποίηση όσο και μέσα από το χτύπημα της δωρεάν σίτισης-στέγασης-μεταφορών-συγγραμμάτων και την εισαγωγή ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων, που αυτομάτως θέτουν εμπόδιο σε φοιτητές από τα φτωχά λαϊκά στρώματα**. Το «νήμα» των επιδιώξεων του συστήματος για διαμόρφωση της «παιδείας για λίγους και εκλεκτούς» συνέχισε σε επίπεδο νομοθετημάτων ο νόμος πλαίσιο του 2006-2007, ο οποίος ήρθε να υλοποιήσει την συνθήκη της Μπολόνια και να εισάγει και την «καινοτομία» (μαζί με άλλες) των διαγραφών, ο νόμος Διαμαντοπούλου του 2011 και ο πιο πρόσφατος (επικαιροποίηση και προχώρημα των προηγούμενων προσπαθειών του συστήματος) νόμος Γαβρόγλου.

Τι τεκμηριώνει αυτή η διαδρομή: **η επιβολή ταξικών φραγμών και το γκρέμισμα της δωρεάν σίτισης-στέγασης-βιβλίων είναι σταθερή πολιτική επιδίωξη από την πλευρά της άρχουσας τάξης και των ιμπεριαλιστών που βρίσκεται στο επίκεντρο της επίθεσης που εξαπολύουν στην εκπαίδευση εδώ και δεκαετίες. Όλες οι κυβερνήσεις που υπηρέτησαν (και υπηρετούν) την αστική τάξη έχουν κάνει τις δικές τους προσπάθειες για μια εκπαίδευση πιο σκληρά ταξική, πιο αφιλόξενη στα παιδιά των φτωχών λαϊκών οικογενειών**. Βέβαια, πάρα πολλές φορές τα πράγματα δεν πήγαν όπως τα σχεδίαζαν. Το φοιτητικό κίνημα (αλλά και οι μαθητές και καθηγητές των σχολείων), μέσα από μεγαλειώδεις και μαζικούς αγώνες, απέκρουσε επανειλημμένα πτυχές αυτής της επίθεσης, ξανά και ξανά, όποτε επιχειρούταν να επανέλθουν. Κάπως έτσι, υπάρχει ακόμη δωρεάν βιβλίο και δεν πληρώνουμε δίδακτρα για να σπουδάσουμε, παρόλο που η επίθεση του συστήματος ξεδιπλώνεται πιο έντονα τα τελευταία χρόνια.

Η επίθεση στην εκπαίδευση στις σημερινές συνθήκες

Η επίθεση στην εκπαίδευση στις σημερινές συνθήκες εξελίσσεται με όμοια στοχοθεσία και κατεύθυνση σε σχέση με πριν, ωστόσο παίρνει πιο άγρια χαρακτηριστικά στο έδαφος της κρίσης, της ραγδαίας φτωχοποίησης και έντασης της εκμετάλλευσης, αλλά και της έκφρασης της αποσυγκρότησης του φοιτητικού (όπως και του εργατικού και λαϊκού) κινήματος. Σε μία περίοδο που οι συνθήκες δουλειάς για τους εργαζόμενους γίνονται ολοένα χειρότερες προς όφελος των δυνάμεων του συστήματος, που η επίθεση επιταχύνεται και η ανεργία διογκώνεται, η αντιδραστική μονοπωλιακή αναπροσαρμογή της εκπαίδευσης μπαίνει σαν πιο επιτακτικός στόχος για το σύστημα. Επιδιώκεται πιο έντονα να απαλλαχθεί από την πίεση της αύξησης των ανεργών πτυχιούχων, εφαρμόζοντας είτε ταξικούς φραγμούς που αναγκάζουν τους φοιτητές να παρατούν τις σπουδές τους είτε τη διάλυση του

πτυχίου και τα επαγγελματικά δικαιώματα που κατοχύρωνε, ώστε να γίνει φτηνό και «ευέλικτο» δυναμικό εργαζόμενων. Αυτή η ένταση και προώθηση της επίθεσης αποτυπώνεται και στον νόμο Γαβρόγλου, τα ακόλουθα «συγγενικά» νομοθετήματα (συγχωνεύσεις, αλλαγές στη δευτεροβάθμια κλπ) και στο σύνολο των κινήσεων του τελευταίου διαστήματος. Εξαπολύεται μία ολομέτωπη προώθηση μέτρων, όπως οι συγχωνεύσεις, η αξιολόγηση, η διάσπαση των πτυχίων στα οποία εντάσσεται και η ένταση της επίθεσης στο δωρεάν πλέγμα. Ακόμη και οι διαγραφές που φαίνεται να έχουν «παγώσει», υλοποιούνται έμμεσα όταν οι φοιτητές άνω των ν+2 ετών φοίτησης καλούνται να πληρώσουν ολοένα περισσότερα για την σίτιση-στέγαση κλπ που πλέον δεν «δικαιούνται», οπότε εξωθούνται στην εγκατάλειψη των σχολών τους.

Υποχρηματοδότηση και ο ρόλος της

Βασικό επιχείρημα του συστήματος για την προώθηση της επίθεσης στο δωρεάν πλέγμα είναι διαχρονικά το ότι «δεν υπάρχουν χρήματα», πρέπει να γίνει «ορθολογική διαχείριση», υπάρχει υποχρηματοδότηση. Μέσα από μια τέτοια παρουσίαση της κατάστασης, επιδιώκει να υποτάξει τους φοιτητές και να τους παρουσιάσει σαν μονόδρομο την όξυνση των ταξικών φραγμών. Αυτή την ρητορική φυσικά και τον «ρεαλισμό» του συστήματος υιοθετούν και οι καθεστωτικές παρατάξεις, ΔΑΠ, ΠΑΣΠ, «ανεξάρτητοι».

Δυστυχώς, η συντριπτική πλειοψηφία της Αριστεράς μπαίνει για άλλη μια φορά στην διαδικασία απάντησης του προβλήματος που παρουσιάζει το σύστημα όπως το εξυπηρετεί. Όλες οι δυνάμεις συμφωνούν, παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις ως προς τις διαδρομές από τις οποίες καταλήγουν στο συμπέρασμα, ότι το χτύπημα στο δωρεάν πλέγμα έχει σαν αιτία την υποχρηματοδότηση.

Η ΠΚΣ-KNE αναφέρει: «Οι τεράστιες μειώσεις στους προϋπολογισμούς (πάνω από 65%), οδηγούν τα Ιδρύματα σε εκρηκτικές καταστάσεις... Όμως από την υποχρηματοδότηση των σπουδών μας κάποιοι βγαίνουν κερδισμένοι! Οι κυβερνήσεις στρώχνουν τα ιδρύματα στο όνομα της «αυτοτέλειας» να αναπτύσσουν επιχειρηματική δραστηριότητα και να νταλαβερίζονται με επιχειρήσεις, να χαρτασούν τους φοιτητές, να πουλάνε μεταπτυχιακά, πιστοποιητικά και υπηρεσίες, να εμπορεύονται την έρευνα.» (πολιτικό πλαίσιο ΜΑΣ-υπογραμμίσεις δικές μας)

Για την KNE η αντίληψη ότι η επίθεση στην εκπαίδευση πηγάζει από τους μειωμένους προϋπολογισμούς σαν ένα κατεξοχήν οικονομικό ζήτημα συμπληρώνεται από την αντίληψη της για την διαμόρφωση του «Πανεπιστημίου Επιχείρησης» στο οποίο «πλέον» το Πανεπιστήμιο έχει διασυνδέσεις με επιχειρήσεις (επειδή πριν φανταζόμαστε το πανεπιστήμιο στον καπιταλισμό διασυνδεόταν με... κολλεκτιβες), ενώ το «χαράτσωμα» των φοιτητών πηγάζει από την εμπλοκή ιδιωτών. Είναι φανερό ότι η άποψη αυτή διαποτίζεται από αυταπάτες για τον ρόλο του κράτους, στα χέρια του οποίου τα δικαιώματα των φοιτητών «κατοχυρώνονται», λες και το κράτος είναι ένας περίπου αταξικός μηχανισμός, που δεν βρίσκεται στα χέρια και προωθεί τα συμφέροντα και τους στόχους της αστικής τάξης.

Έτσι καταλήγουν να προτείνουν εναλλακτικές κρατικές δομές σαν «λύση» για τα δικαιώματα των φοιτητών: «Εκτύπωση όλων των συγγραμμάτων από ενιαίο κρατικό εκδοτικό φορέα και με ευθύνη των πανεπιστημιακών τυπογραφείων. Δημιουργία ενιαίου φορέα στην ευθύνη του κράτους που θα διαχειρίζεται τις εστίες με επαρκή κρατική χρηματοδότηση και μόνιμο προσωπικό.» Το κράτος για την ΠΚΣ-KNE δεν είναι όργανο του κεφαλαίου, δεν υπηρετεί την κυριαρχία του, δεν χρησιμοποιείται για την προώθηση της επίθεσής του. Δεν

είναι γι' αυτούς το ίδιο που πεσοκόβει μισθούς, συντάξεις και καταστέλλει τις κινητοποιήσεις του λαού. Αντίθετα, η σωστή κρατική δομή «απαντάει» στο πέταγμα των φοιτητών έξω από τις εστίες και τις λέσχες, «εξασφαλίζει» δωρεάν βιβλία. Απλά για την ΠΚΣ-KNE αυτό που χρειαζόμαστε είναι μια άλλη διαχείριση αυτού.

Διαβάζουμε ακόμη: *«Έρευνα που να υπηρετεί τις κοινωνικές ανάγκες, όχι τα κέρδη. Γενναία αύξηση των δημόσιων δαπανών για την Έρευνα. Χρηματοδότηση της Έρευνας στα Ερευνητικά Κέντρα και τα Πανεπιστήμια αποκλειστικά από τον κρατικό προϋπολογισμό, με ένταξη σε αυτόν των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων»*. Είναι φανερό που οδηγεί η άποψή τους: οι αυταπάτες για τον καπιταλισμό δεν έχουν τελειωμό λέγοντας ότι μπορεί η έρευνα και η επιστήμη να υπηρετούν γενικά τις «κοινωνικές ανάγκες» και όχι τα κέρδη των καπιταλιστών, ενώ αφού το ζήτημα είναι οικονομικό δεν έχουμε παρά να διαχειριστούμε διαφορετικά τα κρατικά ταμεία (και τις χρηματοδοτήσεις της Ε.Ε.!) ώστε να «καλυπτόμαστε». Και φυσικά, για να είναι οι προτάσεις της ΠΚΣ-KNE «ολοκληρωμένα» διαχειριστικές, θα πρέπει να μιλήσουν και για το μοντέλο εκπαίδευσης που «απαντάει» στα προβλήματα της νεολαίας: *«Ένα πτυχίο, πανεπιστημιακού επιπέδου για κάθε επιστημονικό αντικείμενο. Επικαιροποιημένα προγράμματα σπουδών με βάση τα σημερινά επιστημονικά δεδομένα, που θα προωθούν τη σύνδεση θεωρίας και πρακτικής εφαρμογής με κριτήριο τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων επιστημόνων που θα καλύπτουν τις σύγχρονες λαϊκές ανάγκες.»* Και πάλι εδώ η αυταπάτη για μια αστική εκπαίδευση που μπορεί να καλύπτει τις λαϊκές ανάγκες. Όσο για το μοντέλο των πτυχίων που προτείνουν, μάλλον δεν τους αγχώνει καθόλου το γεγονός ότι το προσεγγίζει αυτήν την στιγμή το Υπουργείο Παιδείας επί ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ με την προώθηση των συγχωνεύσεων που έρχονται να πετάζουν φοιτητές και σπουδαστές έξω από τις σχολές, να διασπάζουν πτυχία, να εντατικοποιήσουν τις σπουδές χιλιάδων νέων.

Παρόμοια όμως λογική διατρέχει και την ανάλυση και αιτήματα και των ΕΑΑΚ, με τις όποιες διαφοροποιήσεις εντοπίζονται στο εσωτερικό τους. Κοινό σημείο η αναγόρευση της υποχρηματοδότησης σε αφετηρία της επίθεσης και της όρθωσης εμποδίων στις σπουδές των φοιτητών.

Για το ΝΑΡ, η υποχρηματοδότηση «δένει» με το επιχειρηματικό Πανεπιστήμιο. *«...ιδιωτικοί φορείς να εισβάλλουν στο πανεπιστήμιο να κόβουν και να ράβουν τις σπουδές μας και την ίδια τη λειτουργία του (πανεπιστημίου) στα μέτρα τους, τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με τις ανάγκες μας. Η γνώση περνά ολοένα και περισσότερο στον έλεγχο των ιδιωτών, με την έρευνα να χρηματοδοτείται από εταιρείες»*. Πρόκειται για την ανάλυση πολύ κοντά σε αυτήν της KNE, παρουσιάζοντας την αιτία των προβλημάτων κυρίως ως οικονομική και τοποθετείται στο πώς διαχειρίζεται το σύστημα τις χρηματοδοτήσεις. Πώς μπορούμε να αντιληφθούμε την αναφορά στην γνώση, αν όχι ως αυταπάτη ότι μπορεί να έχει έναν άλλο χαρακτήρα, να μην είναι η αστική γνώση που παρέχει η άρχουσα τάξη με βάση τις δικές της ανάγκες και συμφέροντα; Καταλήγουν λοιπόν σε παρόμοια με την KNE αιτήματα προτείνοντας μοντέλα

εκπαίδευσης και εξισώνουν μια «άλλη κατανομή των χρημάτων» με την κα- τοχύρωση των δικαιωμάτων των φοιτητών.

Αλλά και στα σχήματα ΕΑΑΚ που δεν υιοθετούν την ανάλυση του επιχει- ρηματικού πανεπιστημίου (όπως και σε άλλες δυνάμεις που παρεμβαίνουν στις σχολές), η λογική είναι κοινή, όπως αναφέρθηκε. Σίτιση-στέγαση-βιβλία χτυπιούνται λόγω υποχρηματοδότησης, άρα τα αιτήματα περιστρέφονται γύρω από την διαχείριση των προϋπολογισμών.

Επίσης για την Αριστερά, η υποχρηματοδότηση συνδέεται με μια «αλλαγή χαρακτήρα» που σημειώνουν στην εκπαίδευση, την οποία άλλοι βλέπουν να «επιχειρηματοποιείται» και άλλοι να «ιδιωτικοποιείται». Στο πλαίσιο αυτό, ενός «άλλου» Πανεπιστημίου που ξεφυτρώνει υπό τον κύριο έλεγχο επιχει- ρήσεων, εντάσσουν δεδομένα όπως η ανάληψη της λειτουργίας λεσχών από εργολαβίες. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των απόψεων περί «Πανεπιστημίου Α.Ε.» και «επιχειρηματικού πανεπιστημίου» αυτή η «αλλαγή» συσχετίζεται έντονα με τις «αλλαγές του χαρακτήρα της γνώσης».

Οι περισσότερες λέσχες πανελλαδικά, αλλά και πτυχές του Πανεπιστη- μίου όπως η καθαριότητα, η συντήρηση των εστιών κλπ έχουν αναληφθεί ή βαίνουν στο να αναληφθούν από εργολάβους, προφανώς. Αυτό το δεδο- μένο ωστόσο, αφορά ξεκάθαρα δευτερεύοντα κομμάτια και όχι αυτή καθε- αυτή την εκπαιδευτική διαδικασία. Ο κύριος έλεγχος της εκπαιδευτικής δια- δικασίας μένει στα χέρια του κράτους σε παγκόσμια κλίμακα, απλούστατα επειδή το αστικό κράτος είναι που μπορεί να εξυπηρετεί τον σχεδιασμό και την «κοινή συνισταμένη» των συμφερόντων της κάθε αστικής τάξης. Εκεί που υπάρχουν ιδιωτικά Πανεπιστήμια είναι για την μειοψηφία των φοιτητών (εκτός του ότι τα περισσότερα εξαρτώνται και πάλι από τους κρατικούς προ- ϋπολογισμούς και δεν είναι κερδοφόρα) και διευκολύνουν την γε- νική εισαγωγή ιδιω- τικοοικονομικών κρι- τηρίων στα δημόσια. Χαρακτηριστικά στις Η.Π.Α., «ατμομηχανή» του καπιταλισμού-ιμπε- ριαλισμού, το 75-76% των φοιτητών βρίσκεται σε δημόσιες σχολές.

Ενώ λοιπόν ο σχε- διασμός της αστικής τάξης σε ένα σοβαρό κομμάτι του εποικοδο- μήματος, δηλαδή στην εκπαίδευση, την εξυπηρετεί να είναι στα χέρια του κράτους, η παραχώρηση δευτερευουσών λειτουργιών, όπως είναι λέσχες ή εστίες σε εργολάβους/ιδι- ώτες είναι μέσα στην λογική των πραγμάτων. Με αυτόν τον τρόπο, διαμορ- φώνεται ένα καταλλήλότερο έδαφος για την εισαγωγή ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων και αντιτίμων, άρα την επιβολή ταξικών φραγμών. Ταυτόχρονα, διευκολύνεται η επιβολή χειρότερων εργασιακών συνθηκών για τους εργα- ζόμενους εκεί. Επιπλέον, είναι στην λογική του συστήματος να παραχωρηθεί ένα επιπλέον έδαφος κερδοφορίας σε μια τέτοια λειτουργία «παράπλευρη» της εκπαιδευτικής.

Σε αυτή την βάση, οι Αγωνιστικές Κινήσεις αντιτάσσονται στις ιδιωτι- κοποιήσεις λεσχών κλπ, σαν μία κίνηση που διευκολύνει και επιταχύνει την επίθεση στα δικαιώματά μας. Ωστόσο, οι παραπάνω λογικές που βλέπουν «αλλαγές χαρακτήρα» κλπ, συνδυάζουν την ανυπόστατη ανάλυση με τις αυ- ταπάτες για το καπιταλιστικό σύστημα, το εποικοδόμημα και τον χαρακτήρα του, καθώς και με αιτήματα που σαν λογική συνέχεια των παραπάνω έχουν περιεχόμενο διαχείρισης και συνδιαλλαγής. Νομίζουν ότι η γνώση δεν έχει ταξικό πρόσημο, ζητούν «ολοκληρωμένη» γνώση και «στην υπηρεσία του λαού» σαν να είναι στην φύση του καπιταλισμού (υπό κάποια άλλη διαχειρί- ση μήπως;) το Πανεπιστήμιο να «ξεφύγει» από τα χέρια της άρχουσας τάξης και να είναι ουδέτερο και αταξικό. Ταυτίζουν το κρατικό με το δωρεάν, την κρατική δομή με τα εξασφαλισμένα δικαιώματα, σαν να μην είναι το κράτος όργανο στα χέρια της αστικής τάξης για την επιβολή της, σαν να μην κατο- χυρώνονται τελικά τα δικαιώματα μας μόνο στην πάλη λαού και νεολαίας για αυτά, αλλά με την πιο «καλομελετημένη» πρόταση κρατικής δομής.

Αυτές οι απόψεις έχουν σαν βάση τους τις αυταπάτες και τις προσπάθειες για μια διαφορετική διαχείριση και μεταρρύθμιση αυτού του συστήματος, γι' αυτό και συνδυάζονται με κοινοβουλευτικές αυταπάτες, προτασεολογία,

έλλειψη εμπιστοσύνης στον λαό και την νεολαία, στους οποίους δίνουν δευ- τερεύοντα ρόλο σε σχέση με τα σχέδιά τους.

Το πρόβλημα στην πραγματική του βάση

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι χρηματοδοτήσεις των ελληνικών Πανεπιστημίων βαίνουν μειούμενες τα τελευταία χρόνια, όπως επίσης και το ότι είναι από τις πιο χαμηλές στην Ε.Ε. εδώ και περίπου είκοσι χρόνια.

Είναι επίσης αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα, γίνο- νται αρκετές κινήσεις με κοινό σημείο την εύρεση «εναλλακτικής χρηματο- δότησης» για την εκπαίδευση, αλλά και αλλαγή των προηγούμενων «τρόπων χρηματοδότησης», όπως ομολογείται και στην έκθεση της ΑΔΙΠ: «Η δημόσια χρηματοδότηση ανήλθε, κατά μέσο όρο, σε ποσοστό του 57% της συνολι- κής χρηματοδότησης των πανεπιστημίων» και «σημαντικό ποσοστό (> 30%) των λειτουργικών αναγκών των πανεπιστημίων καλύπτεται από άλλες πηγές (όπως χρηματοδοτήσεις ΕΛΚΕ, διδάκτρα μεταπτυχιακών προγραμμάτων, παροχή υπηρεσιών εργαστηρίων και κλινικών, δωρεές, χορηγίες, ΤΣΜΕΔΕ)»

Ο νόμος πλαίσιο και ο νόμος Γαβρόγλου θέτουν το ζήτημα της «οικονομι- κής αυτοτέλειας/οικονομικού αυτοδιοίκητου» των Ιδρυμάτων, με την οποία το κράτος απαλλάσσεται από ένα μέρος της χρηματοδότησης των Πανεπι- στημίων και αυτή αναζητείται σε διάφορες χορηγίες, αλλά βασικά στις τσέ- πες των φοιτητών, οι οποίοι καλούνται να πληρώσουν το φαγητό, την εστία, την μετακίνηση, το βιβλίο τους. Επιπλέον, οι ΕΛΚΕ (Ενιαίοι Λογαριασμοί Κον- δυλίων Έρευνας), δημιουργούνται για να διαχειρίζονται κρατικά και ιδιωτικά κονδύλια, τα οποία θα κατανέμουν σε σχολές και τμήματα. Χαρακτηριστι- κό είναι ότι στις πηγές χρηματοδότησής τους περιλαμβάνονται «τέλη εγγραφής/δίδακτρα», αναφορά που αφήνει να εννοείται η δυνατότητα ύπαρξης διδάκτρων και στο προπτυχιακό.

Οι κινήσεις αυτές, έχουν σαφείς στόχους. **Μέσω της μείωσης της χρηματοδότησης, στρώνεται το έδαφος και η επιχειρηματολο- γία του συστήματος για να μετακυλήσει το κόστος σπουδών**

στους φοιτητές. Πολλές φορές διαμορφώνεται μια εκβιαστική κατάσταση, όταν π.χ. οι εστίες της Θεσσαλονίκης αφήνονται να γίνουν ακατοίκητες, ώστε να ζητηθεί, με το επιχείρημα της εύρεσης χρημάτων για «βελτιώσεις», το ενοίκιο. Επιπλέον, η προσπάθεια διαμόρφωσης του «οικονομικού αυτοδι- οίκητου», διευκολύνει την απεμπλοκή από την κάλυψη βασικών φοιτητικών δικαιωμάτων από το κράτος και την εκάστοτε κυβέρνηση και στην επιβο- λή οξύτερων ταξικών φραγμών με το επιχείρημα της αναζήτησης «πόρων» από το κάθε Ίδρυμα. Ενώ δομές τύπου ΕΛΚΕ, σίγουρα θα βοηθήσουν με την σειρά τους στην προώθηση της επίθεσης. Πρώτον είναι σαφές ότι θα αναζητούν «πόρους» σε μεγάλο βαθμό στις φοιτητικές τσέπες εισάγοντας ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και προωθώντας το «προχωράς εφόσον έχεις να πληρώσεις». Δεύτερον η διανομή των κονδυλίων που θα μαζεύουν από κράτος και ιδιώτες στο πλαίσιο «αναπτυξιακών στόχων» κλπ, λαμβάνοντας υπόψιν και την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων, μάλλον θα «ευνοεί» εκείνα τα τμήματα και προγράμματα σπουδών που υλοποιούν καλύτερα την Μπολό- νια και τους νόμους πλαίσιο και Γαβρόγλου, δηλαδή τα πιο εντατικοποιημέ- να, τα πιο «συνεπή» στην εφαρμογή κύκλων σπουδών και αλυσίδων, τα πιο αποθαρρυντικά για τους φοιτητές που εισάγονται σε αυτά.

Συνεπώς, η μείωση της χρηματοδότησης συνιστά μοχλό για την όρθωση ολοένα σκληρότερων ταξικών φραγμών, σε μία φάση που το σύστημα θέλει να αξιοποιήσει τους αρνητικούς συσχετισμούς για το φοιτητικό κίνημα και να επιταχύνει την επίθεση στο λαϊκό δικαίωμα στις σπουδές. Δεν συνιστά, όμως, την αφετηρία και την αιτία των εξελίξεων, σαν να πρόκειται για ένα κατά βάση οικονομικό ζήτημα, όπως υποστηρίζει η υπόλοιπη Αριστερά. **Η πολιτική στοχοθεσία και κατεύθυνση της διαμόρφωσης της «παιδείας για λίγους και εκλεκτούς», του ξεθεμελιώματος σειράς κατακτήσεων από το σύστημα, είναι που υπαγορεύει το πώς κατανέμονται τα κονδύ-**

λια. Εάν επρόκειτο για οικονομικό κύρια ζήτημα, δεν θα ήταν άγνωστη η έννοια των δωρεάν συγγραμμάτων και άλλων τμημάτων του δωρεάν πλέγ- ματος σε χώρες με πολύ υψηλότερα ποσά κρατικών δαπανών για την εκπαί- δευση σε σχέση με την Ελλάδα. Ούτε θα πλήρωναν διδάκτρα των 10.000\$ οι φοιτητές στα κρατικά πανεπιστήμια των Η.Π.Α., επίσης κράτος με πολύ υψη- λότερα ποσοστά δαπανών για τα Πανεπιστήμια. Ωστόσο έτσι είναι, επειδή ακριβώς το καθοριστικό σημείο είναι ο πολιτικός σχεδιασμός/στόχευση της αστικής τάξης και από την άλλη ο βαθμός στον οποίο η πάλη της νεολαίας κατοχυρώνει δικαιώματα ενάντια σε αυτούς.

Η μία ή η άλλη αντιμετώπιση του ζητήματος φυσικά έχει συνέπειες ως προς τα αιτήματα στο οποία καταλήγει. Έτσι, όλη η υπόλοιπη Αριστερά, στη βάση της διαχειριστικής λογικής της, καταλήγει σε αιτήματα που αναφέ- ρθηκαν παραπάνω, για το πόσα χρήματα και πώς πρέπει να δοθούν από τα κρατικά ταμεία. Όμως οι προτάσεις για τους προϋπολογισμούς, καμία συνει- σφορά δεν αποτελούν στην υπεράσπιση του λαϊκού δικαιώματος στις σπου- δές. Και να αυξηθούν οι δαπάνες για την εκπαίδευση, μπορούν κάλλιστα να επενδυθούν π.χ. στην ανακαίνιση των χώρων του Πρύτανη και όχι στην δω- ρεάν σίτιση.

Τα δικαιώματα μας μόνο με αγώνες κατακτιούνται

Μόνο η πάλη των ίδιων των φοιτητών για δωρεάν σίτιση-στέγαση-μετα- φορές-βιβλία, μπορεί να τα κατοχυρώνει. Αυτή η πάλη, με αιτήματα που θέ- τουν απευθείας το ζητούμενο του αγώνα από την σκοπιά των δικαιωμάτων, είναι που μπορεί να αναγκάσει και το σύστημα να κάνει τις «απαιτούμενες» τροποποιήσεις και προσαρμογές στη διαχείριση των οικονομικών του, όπως έχει γίνει και στο παρελθόν. Από την πλευρά του φοιτητικού κινήματος, η κοστολόγηση των δικαιωμάτων και η ενασχόληση με τα λογιστικά του κρά- τους, όχι μόνο δεν δίνει απαντήσεις, αλλά τροφοδοτεί τον αποπροσανατο- λισμό και δίνει χώρο στην εκβιαστική επιχειρηματολογία του συστήματος.

Κυβερνήσεις, αστική τάξη, ιμπεριαλιστές προσπαθούν να ηγηώσουν από τις συνειδήσεις μας την έννοια του δικαιώματος, να μιλήσουν για τον «ρεαλι- σμό» (αυτών που βολεύει την επέλασή τους), να μιλήσουν για τις ευαίσθητες «αντοχές της οικονομίας» (δηλαδή την αδηφαγία τους για κερδοφορία), να μιλήσουν για «απαρχαιωμένα πράγματα» (απέναντι στην νέα εξαθλίωση που επεκτείνεται).

Το δωρεάν πλέγμα, όρος απαραίτητος για να μπορεί η νεολαία από τα φτωχά λαϊκά στρώματα να συνεχίζει τις σπουδές, αποτελεί δικαίωμα και όχι μία ευγενική χορηγία, μία «παροχή» της κυβέρνησης και της αστικής τάξης. Γιατί είναι ένα μικρό μόνο μέρος της υπεραξίας που καρπώνεται το κεφάλαιο

από την δουλειά των εργατών, του πλούτου που άλλοι παράγουν και άλλοι λυμαίνονται σε αυτήν την κοινωνία, το οποίο διεκδικεί η νεολαία να «επιστρέ- φεται» ώστε να σπου- δάζει. Γιατί όταν και όσο κατακτήθηκε, ήταν πάντα μέσα από τους αγώνες και ποτέ από κάποια «γενναιοδωρία» της άρχουσας τάξης.

Από αυτή λοιπόν την σκοπιά οι φοιτητές οφείλουν να διεκδική- σουν απευθείας, χωρίς περιστροφές και κο- στολογήσεις, χωρίς τις αγωνίες αδιέξοδων δια- χειριστικών λογικών. Το φοιτητικό κίνημα έχει να διεκδικήσει μαζικά και αποφασιστικά την

δωρεάν σίτιση – στέγαση – μεταφορές – βιβλία – σπουδές και όχι να καταρ- τίσει προϋπολογισμούς που χειρίζονται ξένα χέρια. Ως Αγωνιστικές Κινήσεις προτάσσουμε δωρεάν και με ανθρώπινες συνθήκες σίτιση για όλους τους φοιτητές χωρίς καμία προϋπόθεση, για όλη τη διάρκεια της φοίτησης, χω- ρίς ελέγχους πάσο, χωρίς κάρτες σίτισης. Δεν δεχόμαστε να περικοπεί η δω- ρεάν σίτιση, να την δικαιούνται όσοι την έχουν «πραγματικά» ανάγκη, γιατί αντιλαμβανόμαστε ότι μέσω αυτού επιχειρείται να καταργηθεί για όλους, για αυτό αντιπαλεύουμε τις ιδιωτικοποιήσεις των λεσχών. Παλεύουμε για δω- ρεάν, αξιοπρεπή στέγαση για όλους ανεξαιρέτως τους φοιτητές, ανέγερση νέων εστιών που να καλύπτουν τις ανάγκες φοίτησης. Λέμε καθολικό όχι στα νοίκια στις εστίες. Διεκδικούμε δωρεάν μεταφορές για τους φοιτητές, όλο το χρόνο, για όλη τη διάρκεια της φοίτησης.

Θέτουμε το αίτημα για ένα και δωρεάν σύγγραμμα που να καλύπτει όλη την εξεταστέα ύλη, σε όλα τα μαθήματα και επανεξέταση των μαθημάτων που περιείχαν ύλη έξω από αυτό. Χωρίς να παρασυρόμαστε σε παραπλανη- τικές συζητήσεις για την «καλύτερη και περισσότερη γνώση» που ανοίγουν το δρόμο στην εντατικοποίηση, την επιβάρυνση των οικονομικών των λαϊ- κών οικογενειών και τη νομιμοποίηση της καθηγητικής αυθαιρεσίας. Αυτό είναι το έδαφος για την ανάπτυξη της πάλης των φοιτητών και όχι τα ξένα χωράφια των κονδυλίων και των προϋπολογισμών. Με την απευθείας διεκ- δίκηση των δωρεάν σπουδών, μπαίνουμε σε αντιπαράθεση με το σύστημα και όχι σε τραπέζια κοστολόγησης και διαχείρισης. Γιατί δεν πιστεύουμε σε μια άλλη διαχείριση ενός σάπιου συστήματος, αλλά στην δύναμη της νεολαί- ας, της εργατικής τάξης και του λαού να κερδίζουν νίκες στην πάλη τους με αυτό, μέχρι και το ολοκληρωτικό του γκρέμισμα.

Όσο οι παράγοντες του συστήματος οργιάζουν και δηλώνουν σε όλους τους τόνους ότι οι σπουδές «δεν είναι για όλους», επειδή για το ντόπιο και το ξένο κεφάλαιο όλα πρέπει να προσαρμοστούν στο βάθεμα της εκμετάλλευ- σης και το τοπίο ανεργίας-φτηνής κι «ελαστικής» εργασίας που τους βολεύει, άλλο τόσο η νεολαία μαζί με τον λαό, έχουν να βροντοφωνάξουν μέσα από την πάλη τους ότι δεν δέχονται να ζήσουν μέσα στην σκοτάδια που απλώ- νουν πάνω στο γκρέμισμα των δικαιωμάτων μας. Τόσο δεν γίνεται παρά να αρνηθούν να ζήσουν υποταγμένοι σε αυτά τα δικά τους δεδομένα. Αντίθετα, έχουν μόνο να σηκώσουν κεφάλι μέσα στους μικρούς και μεγάλους συλ- λογικούς αγώνες που μπορούν και πρέπει να αντισταθούν αδιάλλακτα την βαρβαρότητα που επελαύνει. Να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους όλο και πιο αποφασισμένα και μαζικά. Γιατί η νεολαία και ο λαός έχουν αστείρευτες δυνάμεις, αρκεί να τις «ξανα-ανακαλύψουν» μέσα στην αναγκαία πάλη για σπουδές-δουλειές-ελευθερίες-ζωή.

Το Άσυλο ξανά στο στόχαστρο του συστήματος

Άννα Ντίντα,
Αντώνης Σωτηρόπουλος,
Φιλοσοφική Αθήνας

Η εφαρμογή του νόμου Γαβρόγλου, που εξελίσσεται για δεύτερη χρονιά και αποτελεί μοχλό εφαρμογής του νόμου- πλαιοίο, όξυνε την επίθεση στην εκπαίδευση, όρθωσε παραπέρα ταξικούς φραγμούς, προχώρησε στην αλλαγή του χάρτη της τριτοβάθμιας μέσω συγχωνεύσεων τμημάτων και πολλά ακόμη. Η επίθεση δεν αφορά, όμως, μόνο το δικαίωμα στις σπουδές. Παράλληλα εξελίσσεται μία καλά ενορχηστρωμένη προσπάθεια -και όχι τυχαία- από πρυτάνεις, υπουργείο, καθηγητές, ΜΜΕ και λοιπούς συστημικούς παράγοντες, στοχοποίησης του ασύλου και των συνδικαλιστικών ελευθεριών.

Για ακόμη μια φορά δίνεται ιδιαίτερο βάρος στο άσυλο. Το άσυλο ήταν και παραμένει «αγκάθι» για το σύστημα, όπως έρχονται να επιβεβαιώσουν όλοι οι νόμοι που θεσμοθετήθηκαν διαχρονικά για να τσακίσουν τα δικαιώματα της νεολαίας και πηγαιναν χέρι-χέρι με την επίθεση σ' αυτό. Από τον ν.1268 το 1982 και τη συζήτηση για τον «προσδιορισμό» του, το νόμο Γιαννάκου και το νόμο πλαιοίο, μέχρι το νόμο Διαμαντοπούλου όπου γίνεται λόγος για «επαναπροσδιορισμό των χώρων όπου γίνεται εκπαίδευση και έρευνα», γίνεται φανερό πως οι διατάξεις ήταν πολύ συγκεκριμένες. Με τον νόμο Γαβρόγλου, πλέον, αν κρίνεται πως μια δράση (π.χ. κατάληψη) «καταλύει τη μάθηση, την εργασία και το δικαίωμα στη γνώση», αρκεί μια απόφαση του πρυτανικού συμβουλίου για να μπει η αστυνομία μέσα στις σχολές. Το αντιδραστικό νομικό οπλοστάσιο του Υπουργείου Παιδείας ενίσχυσε, το πρόσφατα κατατεθειμένο, Πόρισμα Επιτροπής Παρασκευόπουλου. Στο συγκεκριμένο πόρισμα μπαίνουν στο στόχαστρο, με πολύ ξεκάθαρο τρόπο, οι κινητοποιήσεις των φοιτητών, τα πολιτικά στέκια ενώ γίνεται αναφορά ακόμα και για έλεγχο φοιτητικών πάρτι για... φοροδιαφυγή. Μια κίνηση που έρχεται και δένει με την πολιτική της φασιστικοποίησης και της τρομοκρατίας, ενώ

επιχειρεί να εγκαθιδρύσει ένα αντιδραστικό πλαίσιο ελέγχου μέσα στις σχολές και να χτυπήσει τις συνδικαλιστικές και πολιτικές ελευθερίες.

Η επίθεση αυτή κάθε άλλο παρά τυχαία ή ανεξάρτητη είναι από την συνολικότερη επίθεση που δέχεται αυτή τη στιγμή η εκπαίδευση αλλά και ο λαός. Γνωρίζουμε καλά πως για να προχωρήσει η επίθεση και η εφαρμογή των νέων μέτρων δεν αρκείται απλά η ψήφιση τους. Χρειάζεται ταυτόχρονα και η ιδεολογική επίθεση προκειμένου να γίνουν αποδεκτά, εντείνοντας την αποπολιτικοποίηση και την διαστρέβλωση των όπλων πάλης του φοιτητικού και λαϊκού κινήματος. Γι' αυτό και αρκετά χρόνια τώρα το σύστημα σταθερά επιμένει στην προπαγάνδα ενάντια στο άσυλο και τον συνδικαλισμό. Προσπαθώντας να γαλουχήσει την νεολαία πως το άσυλο λειτουργεί ως «κέντρο ανομίας» και ο συνδικαλισμός είναι παρωχημένος και ξένος προς τα συμφέροντα της, έρχεται να υπονομεύσει και ιδεολογικά τις προσπάθειες των φοιτητών συγκρότησης αντιστάσεων.

Για τα lock out το τελευταίο διάστημα

Το τελευταίο διάστημα έχουν διαδραματιστεί μία σειρά από γεγονότα που στο επίκεντρο τους έχουν την εγκληματικότητα, «τη βία και την ανομία» στα πανεπιστήμια, τη διακίνηση ναρκωτικών, «τη διασφάλιση της εύρυθμης ακαδημαϊκής λειτουργίας», το άσυλο κα. Γεγονότα που συνοδεύτηκαν και από τις ανάλογες δηλώσεις λασπολόγησης του ασύλου από το υπουργείο, τους καθηγητές, τους εκπροσώπους του συστήματος. Όλα αυτά δεν είναι ασύνδετα μεταξύ τους και έχουν κοινό στόχο την νομιμοποίηση στη συνείδηση του λαού και της νεολαίας ότι «το άσυλο πρέπει να καταργηθεί» και «η αστυνομία πρέπει να έχει το δικαίωμα να επεμβαίνει στις σχολές». Αυτή τη κατεύθυνση υπηρέτησαν τα τέσσερα συ-

νεχόμενα lock out (Φιλοσοφική, ΑΣΟΕΕ, Πάντειο) το προηγούμενο διάστημα.

Για τα lock out στη Φιλοσοφική της Αθήνας αφορμή αποτέλεσε το στέκι που άνοιξε ο Ρουβίκωνας στο κτίριο της Φιλοσοφικής, για το lock out στην ΑΣΟΕΕ η παρουσία των τοξικοεξαρτημένων στο προαύλιο της σχολής. Στη συνέχεια, οι δηλώσεις του Μπουτάρη, για την αναγκαιότητα μόνιμης αστυνομικής παρουσίας στο ΑΠΘ, αποτέλεσαν πρόταση για την καταπολέμηση του ναρκεμπορίου. Βέβαια, δεν γίνεται να παραλειφθεί και να θεωρηθεί τυχαίο ότι η επιβολή lock out στις παραπάνω σχολές ανάγκασε τους φοιτητές να αναβάλλουν τις Γενικές Συνελεύσεις των συλλόγων τους. Παράλληλα, την ίδια μέρα που οι μαθητές πραγματοποιούσαν συντονιστικό μετά την μαζική κινητοποίησή τους η πρυτανεία της Παντείου αποφασίζει lock out, επικαλούμενη το διαπληκτισμό που συνέβει. Αποκαλύπτεται πως παρά τις όποιες διακηρύξεις για την καταπολέμηση του ναρκεμπορίου ή της διασφάλισης των «ελευθεριών» οι επί της ουσίας παρεμβάσεις που επιθυμεί το σύστημα είναι εκείνες που στοχοποιούν πολιτικές διαδικασίες.

Γεγονότα όπως αυτά, αποδεικνύουν το αναβαθμισμένο επίπεδο επίθεσης του συστήματος απέναντι στο άσυλο και τις συνδικαλιστικές και πολιτικές ελευθερίες. Εδώ και χρόνια, με λόγια και με πράξεις, το σύστημα έχει δηλώσει ανοιχτά τις προθέσεις του σχετικά με την οργάνωση και τους αγώνες του λαού. Αυτό εκφράζεται τόσο με τους νόμους και τις διατάξεις που έχει ψηφίσει, τα πορίσματα όσο και με το χτύπημα στο δικαίωμα των εργαζομένων στην απεργία και τον συνδικαλισμό. Εκφράζεται με τη διαχρονική ασφυκτική αστυνομοκρατία και καταστολή στις διαδηλώσεις και στις καταλήψεις. Εκφράζεται με την ένταση της φασιστικοποίησης της δημόσιας και πολιτικής ζωής.

Συνεπώς, η επίθεση στο άσυλο μόνο τυχαία δεν είναι, αφού αποτελούσε και αποτελεί κατάκτηση των λαϊκών μαζών. Είναι ένα όπλο στα χέρια των φοιτητών και του λαού που τους δίνει τη δυνατότητα να πολιτικοποιούνται, να ζυμώνονται, να αμφισβητούν την κανονικότητα που το σύστημα προσπαθεί να επιβάλλει. Είναι ένα όπλο που δίνει την δυνατότητα στο λαό και τη νεολαία να οργανώνουν και να συγκροτούν αγώνες και καταλήψεις, να αντιστέκονται στην επίθεση στα δικαιώματά τους και να διεκδικούν όλα όσα τους ανήκουν, άρα να συγκροτούνται ευθέως με το σύστημα. **Αυτό που δεν μπορεί να γίνει ανεκτό από το σύστημα είναι πως το άσυλο είναι μια κατάκτηση που εξ' ορισμού θέτει σε αμφισβήτηση την κυριαρχία του.** Με αυτή την έννοια, η υπεράσπιση του λαϊκού

ασύλου είναι υπεράσπιση του δικαιώματος στη λαϊκή πάλη. Γι' αυτό το χτύπημα στο άσυλο είναι κομμάτι της συνολικής και ολομέτωπης επίθεσης που έχει εξαπολύσει το σύστημα ενάντια στις κατκτήσεις και τα δικαιώματα λαού και νεολαίας. Αυτή είναι και η πραγματική **πολιτική** έννοια του ασύλου και της προσπάθειας κατάργησής του.

Αυτός είναι και ο λόγος που όλοι οι παράγοντες του συστήματος έχουν βαλθεί είτε να διαστρεβλώσουν την έννοια του ασύλου είτε να το κατηγορήσουν ως υπαίτιο για όλα τα εγκλήματα. Κυβέρνηση, ΜΜΕ, καθηγητικό κατεστημένο εξαγγέλλουν σε όλους τους τόνους πως η κατάσταση έχει φτάσει στο απροχώρητο και πως κυριαρχεί η «βία και η ανομία στα πανεπιστήμια». Τα πράγματα όμως δεν είναι έτσι. Η εγκληματικότητα, η βία και η εξαχρέωση της κοινωνίας, που είναι διαδεδομένες έντονα και εκτός των πανεπιστημίων, είναι γέννημα θρέμμα αυτού του συστήματος. Οι ίδιοι που συκοφαντούν και λασπολογούν το άσυλο υπηρετούν με την πολιτική τους το σύστημα που εκτρέφει αυτά τα φαινόμενα. Η φτώχεια και η εξαθλίωση βγαίνουν από την μήτρα της αντιλαϊκής και αντεργατικής πολιτικής που εφαρμόζεται όλα αυτά τα χρόνια από τη σημερινή κυβέρνηση και τις προηγούμενες.

Για το ζήτημα των ναρκωτικών

Το ζήτημα των ναρκωτικών εντός των πανεπιστημίων είναι υπαρκτό και δεν μπορεί να παραβλεφθεί. Είναι αυθαίρετο όμως να θεωρεί κάποιος το άσυλο υπαίτιο για το ναρκεμπόριο. Υπαίτιο είναι το ίδιο το σύστημα, είτε ανεχόμενο, είτε επιτρέποντας είτε, ακόμα, πραγματοποιώντας τη διακίνηση. Όλοι οι επονομαζόμενοι «βαρώνοι», «μαφιόζοι» και μεγαλοεπιχειρηματίες του είδους είναι ζωτικά κομμάτια και υπηρέτες του καπιταλιστικού ιμπεριαλιστικού συστήματος και έχουν συγκεκριμένο ρόλο να υπηρέτησουν, με τη βοήθεια της αστυνομίας και του κράτους. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει, άλλωστε, πως στα ίδια μέσα ενημέρωσης που προβάλλονται οι καμπάνιες κατά των ναρκωτικών, παράλληλα προωθούνται οι εξαρτήσεις αυτές και ο τρόπος ζωής που τις συνοδεύει. Ενώ το σύστημα δείχνει να αγωνιά για την πάταξη του ναρκεμπορίου, την ίδια στιγμή «πουλάει» στους νέους πρότυπα ζωής που στο επίκεντρο τους έχουν τα ναρκωτικά και τις καταρτήσεις, που ασχολούνται μόνο με ζητήματα lifestyle κα.

Το σύστημα έχει σημαντικό κέρδος από αυτήν την κατάσταση. Όσο, δηλαδή, η νεολαία παραμένει εθισμένη στα ναρκωτικά, αυτό συνεπάγεται την αδρανοποίησή της. Μια νεολαία εθισμένη δεν αγωνίζεται για το μέλλον της. Ενδιαφέρει της παύει να είναι η βελτίωση της ζωής της και η διεκδίκηση των δικαιωμάτων της και ενσωματώνει τη λογική της παραίτησης. Τα αντανάκλαστα της αδρανοποιούνται και οι αντιδράσεις της χάνουν τη δυναμική τους. Μια δυναμική που το σύστημα φοβάται και ακριβώς για το λόγο αυτό προσπαθεί να εμποδίσει.

Δεν μπορεί να παραβλεφθεί επίσης, ότι εδώ και χρόνια υπάρχει μια κατεύθυνση οργανωμένης μετακίνησης των τοξικοεξαρτημένων γύρω από τις σχολές. Αυτό έχει δώσει τη δυνατότητα στο σύστημα να σπιλώσει την έννοια του ασύλου στις συνειδήσεις του λαού και της νεολαίας, χαρακτηρίζοντας το «παρωχημένο θεσμό», αιτία «που γεννά την εγκληματικότητα και το ναρκεμπόριο». Μπορούμε να συμπεράνουμε λοιπόν ότι συμφέρει το σύστημα η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί, δηλαδή από την μία η κατασυσκοφάντηση του ασύλου και από την άλλη η αποχαύνωση της νεολαίας.

Γι' αυτό και κανένας παράγοντας του συστήματος που διακηρύσσει την αγωνία του για την πάταξη της εγκληματικότητας και των ναρκωτικών, όπως και κατ' επέκταση η αστυνομία, δεν τον

ενδιαφέρει να το κάνει. Γιατί αυτό που τους ενδιαφέρει στην πραγματικότητα είναι να αρπάξουν τη ευκαιρία και να ξεφορτωθούν μια για πάντα το άσυλο, τις συνδικαλιστικές και πολιτικές ελευθερίες. Γνωρίζουν ότι η πολιτική που εφαρμόζουν γεννά αντιδράσεις και ξεσπάσματα και θέλουν να πάρουν από τα χέρια του λαού και της νεολαίας κάθε όπλο στην πάλη για δικαιώματα.

Για την υπεράσπιση του ασύλου

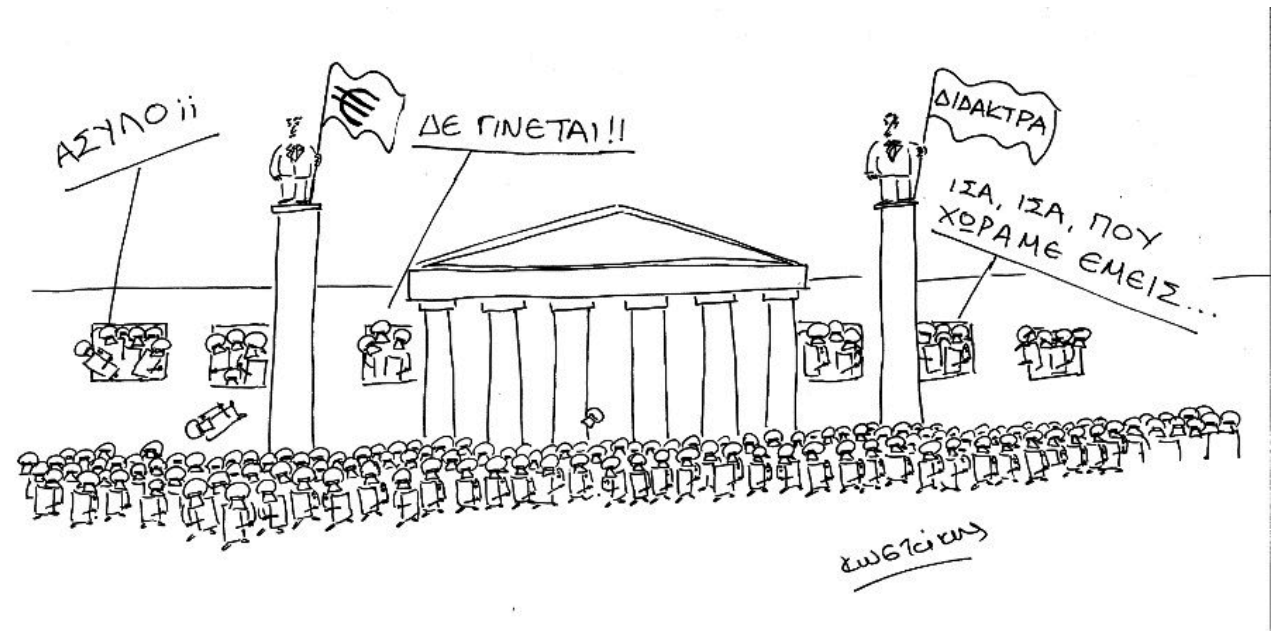
Κάποιοι προτείνουν τον «επαναπροσδιορισμό» του ασύλου ενώ άλλοι την κατάργηση του. Όλοι τους όμως έχουν τον ίδιο ακριβώς στόχο: την ολική του κατάργηση που προστατεύει την οργάνωση, την αντίσταση και τους αγώνες των φοιτητών όπως έχει κατοχυρωθεί στη συνείδηση του λαού. Γι' αυτό ακούγονται όλο συχνότερα οι συζητήσεις για το «ακαδημαϊκό άσυλο», όπως καταγράφεται και στον ν. Γαβρόγλου. Δηλαδή μιας έννοιας που κινείται στα πλαίσια της «πανεπιστημιακής κοινότητας» και υπερασπίζεται τις σάπιες αξίες και τις ιδέες του καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος. Που προάγει την αστική γνώση και έρευνα, την ιδεολογική παντοδυναμία του συστήματος της φτώχειας, των πολέμων και της εξάρτησης και προβάλλει την «λύση» του ατομικού δρόμου. Μιας έννοιας αταξικής που καμία σχέση δεν έχει με το κίνημα, αλλά αντίθετα βρίσκει απέναντί του. Η μόνη ελεύθερη διακίνηση ιδεών που θέλει το σύστημα να γίνεται στα πανεπιστή-

μια είναι οι ιδέες και οι ιδεολογίες που αναπαράγουν την αστική πολιτική. Οι κινητοποιήσεις, οι καταλήψεις και οι αγώνες για δημόσια και δωρεάν εκπαίδευση παρεμποδίζουν τη γνώση και την «ελεύθερη διακίνηση ιδεών». **Το λεγόμενο «ακαδημαϊκό άσυλο» ταυτίζεται με την κατάργηση του Ασύλου, ενώ ταυτόχρονα νομιμοποιεί την επέμβαση της αστυνομίας εντός του σε περίπτωση που παρεμποδίζεται η «διακίνηση των ιδεών, της γνώσης, της έρευνας».**

Είναι, λοιπόν, αυτονόητο πως η κρατική παρέμβαση μέσα στις σχολές χτίζει τις βάσεις για την καταπάτηση των ελευθεριών μας. Παρόλα αυτά βλέπουμε δυνάμεις που έχουν αναφορά στο κίνημα και την αριστερά (ΚΝΕ) να ζητάνε «δημόσια φύλαξη» στις σχολές, αποδεχόμενοι πλήρως την επιχειρηματολογία του συστήματος για καταπάτηση του ασύλου. Σε ακόμα πιο αντιδραστική κατεύθυνση κινούνται δυνάμεις που έχουν αναφορά στην αναρχοαστυνομία, όταν παριστάνουν τους «υπερασπιστές» του ασύλου καταλήγοντας να θεωρούν κύριο εχθρό την αριστερά. Είναι δυνάμεις μακριά και έξω από κάθε είδους συλλογική διαδικασία, για αυτό και την περσινή χρονιά στην επέτειο του Πολυτεχνείου κατάφεραν να κάνουν αυτό που διαχρονικά επιδιώκων το εξαρτημένο ντόπιο σύστημα, οι ιμπεριαλιστές και συνολικά το αστικό πολιτικό προσωπικό: να ματαιώσουν τον εορτασμό της εξέγερσης του Πολυτεχνείου με τραμπουκικό τρόπο. Έδωσαν το καλύτερο δώρο στο σύστημα

και ενίσχυσαν την τρομοκρατία και την καλλιέργεια κλίματος «βίας και ανομίας». Τέτοιες πράξεις είναι εχθρικές προς το κίνημα και τις ελευθερίες. Γιατί ο συγκεκριμένος χώρος με τις πράξεις του κατέληξε να εναντιώνεται στην αριστερά, την οργανωμένη πάλη και συνέβαλε με κάθε τρόπο στην αντικομμουνιστική λασπολογία.

Ως Αγωνιστικές Κινήσεις πιστεύουμε πως το μόνο που μπορεί να αλλάξει και να συμβάλει στην υπεράσπιση του ασύλου και στην επίλυση του ζητήματος είναι το ξαναζωντανέμα των διαδικασιών των συλλόγων και η οργανωμένη πάλη για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της νεολαίας σε σπουδές, δουλειά και ελευθερίες. Πιο συγκεκριμένα: **Κίνημα, αγώνες και άσυλο είναι αδιαχώριστοι έννοιες και πάνε μαζί.** Για να μπορέσει το φοιτητικό σώμα να συσπειρωθεί για την υπεράσπιση του ασύλου πρέπει πρώτα να νιώσει και να κατανοήσει την αναγκαιότητα της αντίστασης και της διεκδίκησης των δικαιωμάτων που του παίρνει βίαια το σύστημα. Όσο το κίνημα και οι σύλλογοι ζωντανεύουν, όσο πολιτικοποιούνται οι αγώνες των φοιτητών τόσο το άσυλο αποκτάει ξανά το πραγματικό δυναμικό του περιεχόμενο και σημασία. **Η περιφρούρηση του ασύλου μπορεί να υπάρξει μόνο με την ίδια την ανασυγκρότηση του φοιτητικού κινήματος.** Κόντρα σε ένα Πανεπιστήμιο «αποστειρωμένο» και «άδειο» από κάθε έννοια ελευθερίας και δικαιώματος να προτάξουμε το ζωντανέμα των συλλόγων, την οργάνωση, τις αντιστάσεις και τις διεκδικήσεις.

Πυρκαγιά στις εστίες του Πανεπιστημίου Κρήτης

Ειρήνη Γραμμένου,
ΣΤΕΦ ΤΕΙ Ηρακλείου

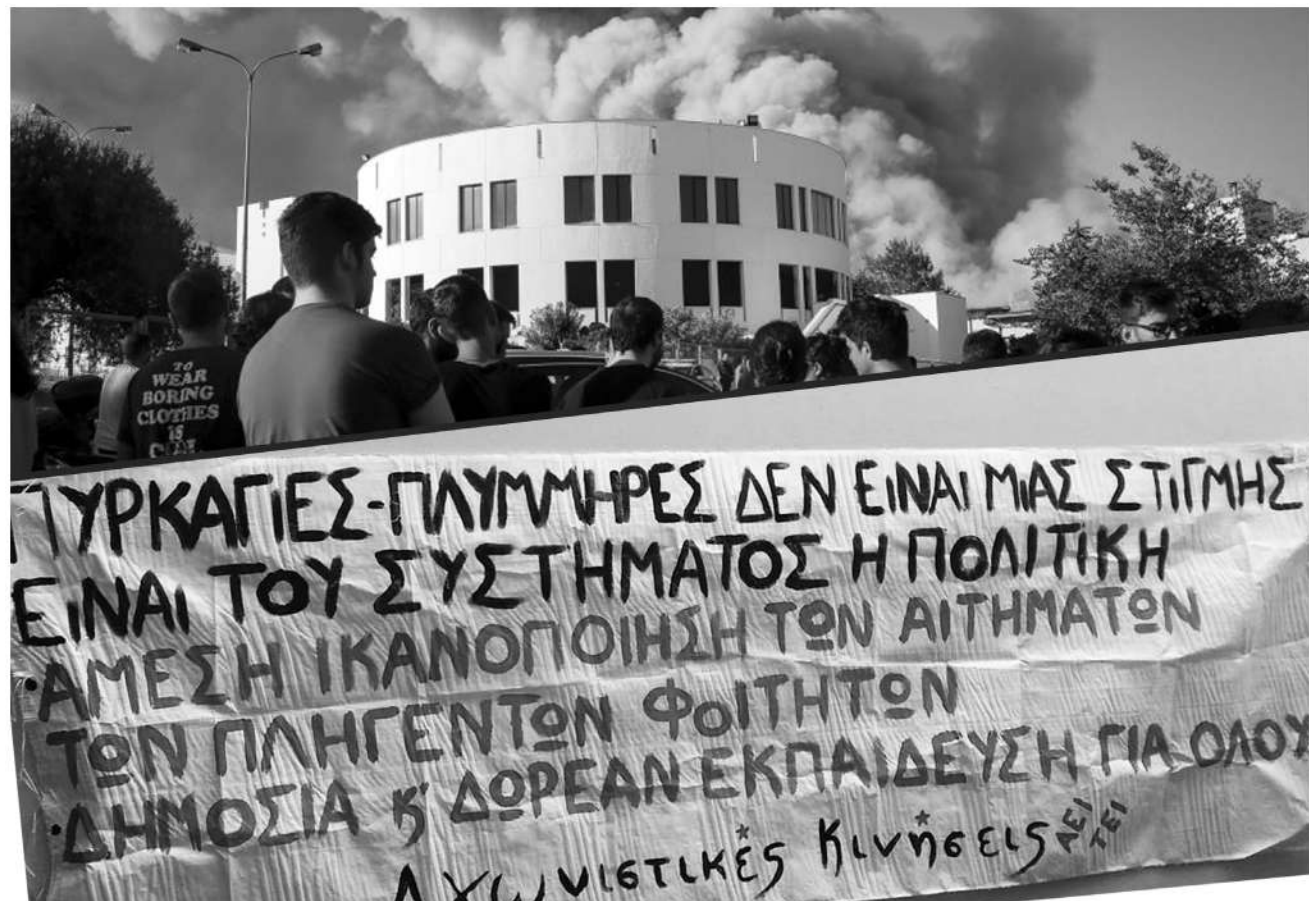
Στις 23 Σεπτεμβρίου ξέσπασε φωτιά στις εστίες του Πανεπιστημίου Κρήτης στην Κνωσσό, ξεκινώντας από τα εργαστήρια του Πανεπιστημίου και έπειτα επεκτάθηκε στα κτήρια των κοιτώνων, όπου διέμεναν οι φοιτητές. Παρόλο που το σύστημα πυρασφάλειας ήταν ανύπαρκτο, οι φοιτητές αντιλήφθηκαν εγκαίρως την πυρκαγιά και πρόλαβαν να βγουν έξω από τα κτήρια, χωρίς ευτυχώς να υπάρξει κανένας τραυματισμός. Ωστόσο οι υλικές ζημιές ήταν ανεπανόρθωτες καθώς τόσο τα κτίσματα όσο και τα προσωπικά αντικείμενα (ρούχα, υπολογιστές, πορτοφόλια, κλπ) των φοιτητών καταστράφηκαν ολοσχερώς.

Η αντίδραση, από μεριάς Πρυτανείας, περιορίστηκε αρχικά στον σχολιασμό της κατάστασης ως «έκτακτο γεγονός» και στη συνέχεια, για λύση στη στέγαση των 91 πυρόπληκτων φοιτητών, παραχώρησε το κλειστό γήπεδο Μπάσκετ για την προσωρινή διαμονή τους, με την επιχειρηματολογία ότι υπάρχει μεγάλη πληρότητα στα ξενοδοχεία στο Ηράκλειο για να χωρέσει τους φοιτητές. Έπειτα από την έκτακτη επίσκεψη του Γαβρόγλου στο Πανεπιστήμιο Κρήτης οι υποσχέσεις, όπως συνηθίζεται, ήταν πολλές. Μίλησαν για επιδόματα στους φοιτητές, για την εγκατάστασή τους προσωρινά σε κάποιο ξενοδοχείο της πόλης ενώ έγιναν και συζητήσεις για τη δημιουργία νέων εστιών. Εν τέλει, οι φοιτητές μεταφέρθηκαν σε δύο ξενοδοχεία της πόλης, απομακρυσμένα από το Πανεπιστήμιο, με εξαθλιωμένες συνθήκες διαβίωσης, έλλειψη προσωπικού και διακίνηση ναρκωτικών. Ουσιαστικά οι αρχικές υποσχέσεις του υπουργείου Παιδείας δεν έχουν υλοποιηθεί! Το χρηματικό βοήθημα στους πληγέντες δεν έχει δοθεί, οι φοιτητές εξακολουθούν να μην έχουν λάβει ούτε ένα ευρώ απ' το κράτος. Το Υπουργείο κατηγορεί για την καθυστέρηση των χρημάτων την Πρυτανεία και το ανάποδο, κοροϊδεύοντας κυριολεκτικά του φοιτητές που έχουν μείνει άστεγοι, ενώ η προσωρινή σύμβαση με τα ξενοδοχεία που τους στεγάζουν έχει λήξει κοντά ένα μήνα!

Από την πρώτη στιγμή του συμβάντος τόσο ο λαός του Ηρακλείου όσο και οι φοιτητές έδειξαν την αμέριστη συμπαράστασή τους με την παροχή ρούχων και στέγης. Επειδή όμως σε τέτοιες συγκυρίες είναι αναγκαίο οι κινήσεις να μην περιορίζονται σε πράξης αλληλεγγύης, από την μεριά των Αγωνιστικών Κινήσεων έγινε αμέσως μία προσπάθεια συντονισμού συλλογικότητων του Ηρακλείου, με σκοπό την συσπείρωση του κόσμου ενάντια

στην πολιτική που κρύβεται πίσω από τέτοια «έκτακτα γεγονότα». Δεν υπήρξε ωστόσο ανταπόκριση σ' αυτήν την απεύθυνση, καθώς σχήματα των ΕΑΑΚ περιορίστηκαν στο να ανοιχτεί το ζήτημα στους συλλόγους, σε μία περίοδο που οι σχολές ήταν ακόμα άδειες ή λες και η ύπαρξη μίας τέτοιας πρωτοβουλίας ήταν αντιπαράθετική με την όποια δράση των συλλόγων, και σε διαμαρτυρίες με χαρακτηριστικά συνδιαλλαγής με την πρυτανεία και το Γαβρόγλου. Η ΚΝΕ αποφάσισε να δώσει το παρόν της μόνο στη διαμαρτυρία με την άφιξη του Γαβρόγλου στο Ηράκλειο, χωρίς καμία προσπάθεια ανοίγματος του ζητήματος πλατιά στον κόσμο σε κατεύθυνση αγώνα και διεκδίκησης. Ακόμα, η Πρωτοβουλία για τη Στέγαση που συστάθηκε από εστιακούς και φοιτητές που έχουν αναφορά στην αναρχία έδειξε την ανεπάρκειά της μπροστά στις ανάγκες του ζητήματος. Χαρακτηρίστηκε από εσωστρέφεια ως προς τη μαζικοποίηση των συνελεύσεων της, υποτιμώντας την άμεση παρέμβαση στον κόσμο και δείχνοντας ανεμπιστοσύνη γι' άλλη μια φορά απέναντι σ' αυτόν. Κάτι το οποίο είδαμε να συμβαίνει και στην συγκέντρωση που κάλεσε η Πρωτοβουλία στο κέντρο του Ηρακλείου, στην οποία δεν επετράπη σε αριστερές δυνάμεις να διαβάσουν στην μικροφωνική το κείμενό τους για το ζήτημα, μία αντιδημοκρατική στάση που δε χωράει στα πλαίσια του κινήματος!

Δυστυχώς τα κακοδιατηρημένα εργαστήρια και κτήρια, η έλλειψη πυρασφάλειας και υποδομών δεν μας εκπλήσσουν! Το συγκεκριμένο περιστατικό δεν είναι αποκομμένο από την συνολικότερη επίθεση που δέχεται ο λαός και την εγκληματική πολιτική που εφαρμόζει το σύστημα συνεχώς όταν πνίγει κόσμο στη Μάνδρα, καίει ανθρώπους στο Μάτι και τώρα παρουσιάζει αυτή την καταστροφή ως «έκτακτο γεγονός»! Οι ανύπαρκτες υποδομές και ασφάλεια στους χώρους του Πανεπιστημίου εντάσσονται στη συνολικότερη επίθεση που δέχονται οι φοιτητές στο δικαίωμα στις σπουδές με τον ν. Γαβρόγλου και ν. πλαίσιο, υλοποιώντας την κατεύθυνση για παιδεία «λίγους και εκλεκτούς». Οι φοιτητές απέναντι σ' αυτή την κατάσταση καλούνται μέσα από τα συλλογικά τους όργανα να δώσουν μια μαζική και αγωνιστική απάντηση ενάντια σ' ότι τους στερεί αξιοπρεπείς συνθήκες σπουδών, διεκδικώντας τα δικαιώματά τους!

«Και τα Βαλκάνια να καίγονται...»

Στέφανος Ματσούκας, ΗΜΜΥ Ξάνθης

Με μια γρήγορη ματιά στην επικαιρότητα του τελευταίου διαστήματος θα μπορούσε εύκολα να καταλάβει κανείς πως η κατάσταση στα Βαλκάνια μυρίζει «μπαρούτι». Δεν λείπουν οι φωνές και οι συζητήσεις τελευταία που μιλούν για αλλαγές συνόρων, ανταλλαγές περιοχών, ονοματολογικούς προσδιορισμούς και άλλα εθνικά ζητήματα. Όλα πάντα από τη σκοπιά των αστικών τάξεων των χωρών, τις αλυτρωτικές και εθνικιστικές φιλοδοξίες τους. Δε θα μπορούσε όμως να είναι κι αλλιώς, όταν η περιοχή συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της αντιπαράθεσης μεταξύ των ιμπεριαλιστών και αποτελεί πεδίο έκφρασης αυτής της αντιπαράθεσης. Δε θα μπορούσε μια περιοχή με αυτή τη γεωστρατηγική σημασία να μείνει έξω από το «χορό» του ξαναμοιράσματος του κόσμου τον οποίο στήνουν οι ιμπεριαλιστές σε όλο το πλάτος και μήκος του πλανήτη και πάνω στις πλάτες των λαών. Έτσι, αν από τη μία το «μπαρούτι» των αλυτρωτισμών, των εθνικισμών και των μεγάλων ιδεών ενυπάρχει στα κράτη των Βαλκανίων, τα αυξανόμενα «φτιλίσια» που προστίθενται από μεριάς ιμπεριαλιστών για την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων απειλούν να βάλουν φωτιά στην περιοχή.

Από τη Γιουγκοσλαβία στο σήμερα

Η διαμόρφωση του χάρτη των Βαλκανίων δεν αποτέλεσε μια ευθύγραμμη και αναίμακτη διαδικασία. Είναι αποτέλεσμα μιας ιστορικής πορείας που χαρακτηρίζεται από διαθέσεις αυτοδιάθεσης λαών και εθνοτήτων, προσπάθειες έκφρασης και κατοχύρωσης της ύπαρξης τους, αλλά και μεγαλοϊδεατισμούς, ανεκπλήρωτα εθνικά οράματα και αλυτρωτισμούς που υπήρξαν η ιστορική μήτρα δύο βαλκανικών πολέμων. Αυτή η πορεία έχει αφήσει το στίγμα της στη σημερινή βαλκανική πραγματικότητα και στους βαλκανικούς λαούς.

Τα σημερινά βαλκανικά κράτη στην πλειοψηφία τους προέκυψαν από τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Το εγχείρημα τις Γιουγκοσλαβίας, που πήρε σάρκα και οστά τον 20ο αιώνα, επί της ουσίας αποτέλεσε τη χώρα των νότιων Σλάβων. Παρότι ήταν ένα εγχείρημα ενότητας, η Γιουγκοσλαβία από τη συγκρότησή της ακόμα εμπεριέχει στο εσωτερικό της έντονες αντιφάσεις και αντιθέσεις βασισμένες σε εθνολογικά και θρησκευτικά αισθήματα. Ακόμα και την περίοδο που η Γιουγκοσλαβία εντάχθηκε στο σοσιαλιστικό στρατόπεδο (1945-1992), τα

εθνικά ζητήματα στο εσωτερικό της και οι αντιπαράθεσεις μεταξύ των δημοκρατιών που εγκόλλωνε ήταν ζητήματα διαρκώς προς αντιμετώπιση, παρόλα τα βήματα που γίνονταν. Παρά τις προσπάθειες που γίνανε από το σοσιαλιστικό καθεστώς, φάνηκε ότι οι εθνολογικές αντιθέσεις δεν θα υπερβαίνονταν τόσο εύκολα. Βέβαια, δεν ήταν και ικανές από μόνες τους να προκαλέσουν εξελίξεις τόσο δραματικές όσο αυτές που σφράγισαν τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας (άρχισε το 1991) και οδήγησαν στους βομβαρδισμούς του 1999. Η παρέμβαση των ιμπεριαλιστών ήταν καθοριστική προς αυτή την κατεύθυνση. Αρχικά, ο Γερμανικός ιμπεριαλισμός επιδιώκει την ηγεμονία στην ανατολική Ευρώπη (μετά και την προσάρτηση της Αν. Γερμανίας). Η αδυναμία της Γερμανίας να αντιμετωπίσει τα ζητήματα που προέκυψαν δίνει τη σκυτάλη στις ΗΠΑ. Ο Αμερικάνικος ιμπεριαλισμός παίρνει την πρωτοβουλία, μπροστά στις αδυναμίες των Γερμανών, εντάσσοντας τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας στο «σχέδιο επέκτασης προς

ανατολάς» του ΝΑΤΟ. Με πρόσχημα, αρχικά, την προστασία των μουσουλμάνων (Βοσνία-Ερζεγοβίνη) και στη συνέχεια των αλβανικών πληθυσμών (Κόσοβο) και υποδαυλίζοντας αλυτρωτικά μίση, εκτρέφοντας υπαρκτές και δημιουργώντας ανύπαρκτες αντιθέσεις, οι ΗΠΑ οδήγησαν στη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, κομματιάζοντας την σε πέντε μικρότερα κράτη (Σλοβενία, Κροατία, Σερβία, Μαυροβούνιο, πΓΔΜ) και δημιουργώντας δύο προτεκτοράτα (Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κόσοβο), ενώ επικυριάρχησαν σε Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία. Οι ιμπεριαλιστές τροφοδότησαν και ενίσχυσαν (και υλικά) τους εθνικισμούς στο εσωτερικό της Γιουγκοσλαβίας για να τους αξιοποιήσουν για τα δικά τους συμφέροντα. Αξιοποίησαν υπαρκτές αντιθέσεις στο εσωτερικό της χώρας αλλά και πραγματικά, ανεκπλήρωτα εθνικά αισθήματα των λαών για να βάλουν την μπότα τους στην περιοχή. Το κομμάτιασμα μιας χώρας του μεγέθους και των δυνατοτήτων της Γιουγκοσλαβίας ήταν καθοριστικός στόχος του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στην προσπάθειά του για παγκόσμια κυριαρχία. Όπως επίσης και η δημιουργία μικρότερων κρατών που να μπορεί να τα εντάξει κάτω από την ομπρέλα του και να τα ελέγχει.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σταθούμε στο ρόλο της Σερβίας. Είναι ίσως η μόνη χώρα την οποία οι ΗΠΑ δεν έχουν άμεσα στην επιρροή τους. Αντιθέτως, η Σερβία έχει ιδιαίτερους δεσμούς με τον κύριο ανταγωνιστή των ΗΠΑ, το ρωσικό ιμπεριαλισμό. Η Ρωσία αξιοποιώντας εθνολογικούς κι ιστορικούς δεσμούς έχει επεκτείνει τη διεύθυνσή της στη Σερβία στο οικονομικό επίπεδο (με επίκεντρο την ενέργεια), το πολιτικό αλλά και το στρατιωτικό εξοπλίζοντας το σέρβικο στρατό με ρωσικά όπλα. Το δεύτερο έχει να κάνει με τη σύνθεση στο εσωτερικό αυτών των κρατών.

Η παραπάνω πολύ σύντομη και συνοπτική ιστορική αναφορά προφανώς δε μπορεί να καλύψει ουσιαστικά την πορεία εξέλιξης των πραγμάτων στα Βαλκάνια ούτε να μας δώσει την αναλυτική εικόνα των αντιθέσεων στα πλαίσια της Γιουγκοσλαβίας. Παρόλα αυτά, δίνει το γενικό πλαίσιο που χρειάζεται ώστε να κατανοήσουμε τη σημερινή κατάσταση στα Βαλκάνια, τα χαρακτηριστικά διάφορων κρατών έτσι όπως έχουν διαμορφωθεί, τα ζητήματα που προκύπτουν και τις αντιθέσεις που υπάρχουν.

Τα Βαλκάνια στη δίνη των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών

Η δομική κρίση που αντιμετωπίζει το ιμπεριαλιστικό-καπιταλιστικό σύστημα βαθαίνει συνεχώς και ο αγώνας δρόμου μεταξύ των ιμπεριαλιστών για το ξαναμοίρασμα του κόσμου συνεχώς αγριεύει. Ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός έχοντας την πρωτοβουλία των κινήσεων στις περισσότερες περιπτώσεις προσπαθεί να κάνει βήματα για να καταφέρει την παγκόσμια κυριαρχία. Η Ρωσία που αποτελεί τον κύριο ανταγωνιστή των ΗΠΑ προσπαθεί να ανακόψει αυτήν την πορεία και να προωθήσει τα δικά της συμφέροντα. Να καταχώσει και να διευρύνει όσο μπορεί τη σφαίρα επιρροής της. Στα πλαίσια αυτού του ανταγωνισμού, οι ΗΠΑ στην προηγούμενη φάση άνοιξαν τα μέτωπα της Ουκρανίας και της Συρίας που, ανεξαρτήτως προσηχημάτων, σκοπό είχαν την πίεση προς τη Ρωσία. Τα δύο αυτά μέτωπα παραμένουν ακόμα ανοιχτά αλλά φαίνεται ότι έχουν πιάσει κάποια «όρια». Έχει έρθει η αντιπαράθεση σε αυτά τα σημεία να είναι μπλοκάρισμα που το ξεπεράσμι του προϋποθέτει μια γενικευμένη σύγκρουση, την οποία η ισορροπία του «τρόμου» (πυρηνικά) μέχρι στιγμής δεν το επιτρέπει στον ιμπεριαλιστές.

Σε αυτό το πλαίσιο τα Βαλκάνια βρίσκονται ξανά στο επίκεντρο των ιμπεριαλιστικών επιδιώξεων. Ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός μεταφέρει την αντιπαράθεση στην περιοχή μας. Φαίνεται ότι θέλει με κάθε τρόπο να σφραγίσει τα Βαλκάνια και να πετάξει έξω τη ρωσική επιρροή, όπως ανοιχτά υποστηρίζουν διάφοροι εκπρόσωποι των ΗΠΑ. Η γεωστρατηγική θέση των Βαλκανίων είναι καθοριστική για τις ΗΠΑ. Αφενός αποτελούν το σημείο συνάντησης της Ευρώπης με τη Μέση Ανατολή και την Αφρική και αφετέρου με το σφράγισμα των Βαλκανίων από τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό ανακόπτεται η διέξοδος της Ρωσίας προς τη Μεσόγειο. Η κατοχύρωση και αναβάθμιση της στρατιωτικής παρουσίας μέσω του ΝΑΤΟ είναι καθοριστικός στόχος των ΗΠΑ. Επίσης, με αυτόν τον τρόπο οι ΗΠΑ κάνουν ένα σημαντικό βήμα στην προώθηση της αντιπυραυλικής ασπίδας γύρω από τη Ρωσία, που αποτελεί κεντρικό στόχο στο πλάνο για παγκόσμια κυριαρχία. Ένα πλέγμα, δηλαδή,

περικύκλωσης της Ρωσίας μέσω πυραυλικών συστημάτων που εκτείνεται από τις χώρες της Βαλτικής μέχρι τα Βαλκάνια και από κει προς τη Μέση Ανατολή.

Μία παράλληλη επιδίωξη των ΗΠΑ είναι η κατοχύρωση των ενεργειακών δρόμων που περνάν από τα Βαλκάνια, έναντι των ρωσικών επιδιώξεων. Ο περιορισμός της ενεργειακής τροφοδότησης της Ευρώπης από τη Ρωσία δεν συνεπάγεται απλά και μόνο οικονομικά οφέλη για τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό. Συνεπάγεται και γεωστρατηγικά οφέλη καθώς ελέγχοντας την ενεργειακή τροφοδότηση των ευρωπαϊκών χωρών μπορεί να ασκεί σοβαρές πιέσεις στους Ευρωπαίους ιμπεριαλιστές (Γαλλία, Γερμανία) για περαιτέρω πρόσδεσή τους στο Δυτικό στρατόπεδο καθώς επίσης και να βαθαίνει ακόμα περισσότερο την εξάρτηση διαφόρων χωρών από αυτόν.

Δε μπορούμε όμως να μην αναφερθούμε και στις επιδιώξεις της ΕΕ. Αυτή η επιτάχυνση της αμερικανικής επέμβασης στην περιοχή είχε και έχει, έως ενός ορισμένου σημείου, τη στήριξη και των Ευρωπαίων ιμπεριαλιστών. Από κει και πέρα όμως, τα Βαλκάνια αποτελούν και αυτό τμήμα ενός έντονου αμερικανο-ευρωπαϊκού ανταγωνισμού για το ποιος θα έχει τον πρώτο ρόλο και λόγο στα κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Έτσι, παράλληλα με την κοινή τους στόχευση που αφορά την απώθηση της Ρωσίας προς τα ανατολικά, αλλά χωρίς ωστόσο να συναινούν στην αμερικανική προσπάθεια διακοπή των ευρωπαϊστικών και ιδιαίτερα των γερμανορωσικών σχέσεων, οι Ευρωπαίοι ιμπεριαλιστές, με πρώτη την Γερμανία, δεν μπορούν να αποδεχτούν την αμερικανική πρωτοκαθεδρία στην περιοχή. Προσπαθούν, παράλληλα με τις κινήσεις των ΗΠΑ, να διευρύνουν την οικονομική και πολιτική τους παρέμβαση σε αυτές τις χώρες, επιδιώξη που στην παρούσα φάση ευνοεί τα σχέδια των ΗΠΑ.

Όπως γίνεται αντιληπτό η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας δεν ήταν μια αναίμακτη διαδικασία κι ούτε έγινε με τη σφραγίδα των λαϊκών συμφερόντων. Πολλά από τα σημερινά σύνορα χαράχτηκαν με το «χάρακα» των ιμπεριαλιστών και για δικούς τους σκοπούς. Επίσης, κατά τη διάρκεια της διάλυσης και των συγκρούσεων που πραγματοποιήθηκαν, είχαμε μεγάλη εσωτερική μετανάστευση. Κατά συνέπεια αναφερόμαστε σε κράτη τα οποία δεν είναι εθνικά ομοιογενή στο εσωτερικό τους. Φέρουν πολλές αντιθέσεις κυρίως εθνολογικές αλλά και θρησκευτικές. Λαοί βρέθηκαν σε εδάφη τα οποία δεν θεωρούν πατρίδα τους. Εδάφη που κάποια κράτη τα θεωρούν δικά τους βρέθηκαν σε άλλα σύνορα. Υπάρχουν μεγάλες μειονότητες οι οποίες όπως είναι φυσικό φέρουν τη σκέψη της «μητέρας πατρίδας». Σε αυτά τα πλαίσια στις αστικές τάξεις των Βαλκανικών χωρών περισεύει ο αλυτρωτισμός και ο τυχοδιωκτισμός. Οι μεγαλοϊδεατισμοί καλλιεργούνται χρόνια στους λαούς αυτών των χωρών και οι εθνικισμοί υποβόσκουν και με κάθε ευκαιρία βγαίνουν στην επιφάνεια. Αυτό που όμως είναι πιο επικίνδυνο είναι η αξιοποίηση αυτών των χαρακτηριστικών από τους ιμπεριαλιστές, που όπως και στο παρελθόν υποδαυλίζουν εθνικισμούς και αξιοποιούν αλυτρωτικούς των αστικών τάξεων βάζοντας ξανά φωτιά στα Βαλκάνια για τα δικά τους συμφέροντα.

Για το λεγόμενο «Μακεδονικό»

Με βάση αυτά που αναφέρθηκαν γίνεται αντιληπτό ότι οι διάφορες εξελίξεις στην περιοχή, όπως και το λεγόμενο «Μακεδονικό», δεν μπορούν να είναι ανεξάρτητες από το συνολικό καμβά που χαρακτηρίζει τα Βαλκάνια. Δεν είναι, όμως, η πρώτη φορά που ανοίγει το συγκεκριμένο ζήτημα τα τελευταία χρόνια. Βέβαια, αυτή τη φορά έχει ανοίξει με αποφασιστικό τρόπο, έχει διανύσει κάποια βήματα και όχι τυχαία. Το ζήτημα δεν ξαναβγήκε στο προσκήνιο με τέτοιο τρόπο γιατί ξαφνικά η πΓΔΜ θυμήθηκε ότι δεν την «καλύπτει» το όνομα. Ούτε, βέβαια, γιατί ο ΣΥΡΙΖΑ επιδιώκει να προωθήσει τη συμφιλίωση των λαών και την ειρηνική λύση των εθνικών ζητημάτων, όπως ισχυρίζεται. Το ζήτημα ανοίξε, κι «έπρεπε» να προχωρήσει, λόγω της σταθερής επιμονής των ΗΠΑ να υλοποιήσουν τα σχέδια τους στην περιοχή. Η ένταξη της πΓΔΜ στο ΝΑΤΟ αποτελεί κομβική εξέλιξη στην κατεύθυνση του σφραγίσματος των Βαλκανίων κι αυτό προϋποθέτει την επίλυση και του ονοματολογικού.

Οι ΗΠΑ αφού κατάφεραν μέσω διαδοχικών πιέσεων και εκβιασμών να φέρουν στην εξουσία της πΓΔΜ των φιλοδυτικό Ζάφφ έναντι του Γκρουέφσκι (ηγέτης της αντιπολίτευσης) έβαλαν άμεσα σε εφαρμογή το σχέδιο ένταξης στο ΝΑΤΟ. Μέσα από συνεχείς συνεδριάσεις και διαπραγματεύσεις υπό το άγρυπνο μάτι των ΗΠΑ και με τις απαραίτητες πολιτικές πιέσεις και στις δύο αστικές τάξεις και το πολιτικό τους προσωπικό διαμορφώθηκε η συμφωνία των Πρεσπών. Παρά τις δυσκολίες οι ΗΠΑ φαίνονται διατεθειμένοι να την προωθήσουν με κάθε τρόπο.

Οι πρόσφατες διαδικασίες στην ΠΓΔΜ σχετικά με την επικύρωση της συμφωνίας παράγουν κάποια συμπεράσματα. Οι πιέσεις που ασκήθηκαν προ του δημοψηφίσματος ήταν τεράστιες. Ανοιχτά πλέον, τα δυτικά στελέχη έβγαζαν και παρέμβαιαν υπέρ της συμμετοχής στο δημοψήφισμα και τη στήριξη του «ΝΑΙ». Από τη Μέρκελ και τον Στόλτενμπεργκ (γ.γ του ΝΑΤΟ) μέχρι και τον Μπούς. Ο εκβιασμός από μεριάς της Standard & Poor's ήταν ξεκάθαρος «αν δε περάσει το ΝΑΙ θα υπάρξουν προβλήματα οικονομικής σταθερότητας». Παρά την παρέμβαση των δυτικών ιμπεριαλιστών στα Σκόπια το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος δεν ήταν το επιθυμητό για αυτούς. Ναι μεν πλειοψήφησε το «ΝΑΙ» (91,4%), αλλά η αποχή της τάξης του 65% δεν παραβλέπεται εύκολα.

Εδώ πρέπει να σταθούμε σε δύο ζητήματα. Πρώτα και κύρια ότι οι δυτικοί ιμπεριαλιστές δε θα αφήσουν τίποτα στην τύχη του και δεν είναι διατεθειμένοι να κάνουν πίσω από την προώθηση των στόχων τους. Οι ΗΠΑ και ΕΕ όχι μόνο έκαναν ό,τι μπορούσαν για να επιβάλλουν τη συμμετοχή και το «ΝΑΙ» αλλά παρά το τεράστιο ποσοστό αποχής νομιμοποίησαν το αποτέλεσμα και πίεσαν για τη συνέχιση των διαδικασιών που αφορούσαν την κατάθεση της συμφωνίας προς έγκριση από το κοινοβούλιο της πΓΔΜ. Το δεύτερο ζήτημα έχει να κάνει με μια αντίφαση. Οι δυτικοί ιμπεριαλιστές ήταν αυτοί που τις προηγούμενες δεκαετίες στήριξαν τις ανεκδιήγητες εθνικιστικές «αερογέφυρες», με τους Μεγαλέξανδρους και τους Βουκεφάλες που προπαγάνδιζαν οι ντόπιοι εθνικιστές, σε μια προσπάθεια να προσδώσουν συνοχή στη νεοσύστατη κρατική οντότητα (πΓΔΜ). Αυτόν τον εθνικισμό που πριμοδότησαν βρήκαν απέναντί τους. Μέσω της αποχής αποτυπώθηκε πως ένα σημαντικό τμήμα των σλαβομακεδόνων, παρά την ισχυρή πίεση που δέχθηκε, θεώρησε ότι το δημοψήφισμα θίγει το εθνικό του αίσθημα. Θα λέγαμε πως η πίεση που ασκήθηκε από τα αμερικανονατοϊκά αλλά και ευρωενωστικά κέντρα μεγάλωσαν το πείσμα και την αντίδραση τμημάτων αυτού του πληθυσμού. Αυτό το έδαφος προσέδωσε μάλλον και μεγαλύτερη διεισδυτικότητα στην παρέμβαση του ρώσικου ιμπεριαλισμού, που μέσω των ερεισμάτων που διαθέτει στη χώρα πριμοδότησε την αποχή και το σαμποτάρισμα των δυτικών επιδιώξεων.

Η διαδικασία έγκρισης της συμφωνίας από το κοινοβούλιο της ΠΓΔΜ προχώρησε όπως σχεδίαζαν οι ΗΠΑ. Φαίνεται πως ασκήθηκαν ισχυρές πιέσεις και εκβιασμοί κάτω από το τραπέζι που οδήγησαν μέλη του αντιπολιτευτικού (φιλορωσικού) κόμματος VMRO να στηρίξουν τη συμφωνία παρά την αρχική απόφαση του κόμματος να μη συμμετέχει καν στη διαδικασία. Υπάρχουν κι άλλα στάδια βέβαια που πρέπει να διανυσθούν ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία ένταξης της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ. Η αναθεώρηση τμημάτων του συντάγματος της ΠΓΔΜ, καθώς και η έλευση της συμφωνίας στο ελληνικό κοινοβούλιο. Όλη αυτή η διαδικασία συμβάλλει στην αντιδραστικοποίηση του σκηνικού ενισχύοντας τους εθνικισμούς στην περιοχή, την ώρα που οι λαοί μπαίνουν όλο και πιο βαθιά στα επικίνδυνα σχέδια των ιμπεριαλιστών.

Η Σερβία χώρα-κλειδί των ανταγωνισμών

Ιδιαίτερο ρόλο στη σύγκρουση των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων έπαιξε και παίζει η θέση και η στάση της Σερβίας. Αυτή τη στιγμή, μετά τις ήττες της Ρωσίας στην ΠΓΔΜ και το Μαυροβούνιο και τους περιορισμούς που ενέχουν οι διασυνδέσεις της με άλλες χώρες (π.χ. Βουλγαρία-μέλος του ΝΑΤΟ και της ΕΕ), η Σερβία αποτελεί τη μοναδική χώρα με την οποία έχει αναπτύξει σοβαρές οικονομικές, πολιτικές και στρατιωτικές σχέσεις. Άρα αποτελεί το μοναδικό εν δυνάμει εφιαλτήριο για την επανένκτηση της επιρροής της στην περιοχή. Είναι σαφές, λοιπόν, πως για τις ΗΠΑ έχει μια αυξημένη σημασία ο προσανατολισμός της Σερβίας. Οι ΗΠΑ αναγνωρίζοντας τη δυσκολία της σέρβικης νέας αστικής τάξης να συνδεθεί άμεσα με αυτος που τη βομβάρδιζαν, γι' αυτό ποντάρουν στο παραμύθι της ευρωπαϊκής προοπτικής.

Ο Χότι Γ (αξιωματούχος του αμερικάνικου ΥΠΕΞ) το φθινόπωρο του 2007 είχε επισημάνει στον Σέρβο πρωθυπουργό Βούτιτς πως «η Σερβία δεν μπορεί να κάθεται σε δύο καρέκλες» και πως «αφού η σέρβικη πολιτική ηγεσία επέλεξε να ακολουθήσει η χώρα ευρωπαϊκή πορεία θα πρέπει να επιλέγει ευρωπαϊκή λύση και στα θέματα άμυνας της». Μάλλον υπονοείται η συνέχεια της πρότασης: έναντι της αντίστοιχης ρώσικης λύσης. Η σέρβικη αστική τάξη, και η συνισταμένη που βγάζουν οι αντιθέσεις και οι διαφορετικοί προσανατολισμοί των διαφόρων μερίδων της, προσπαθεί ακόμη και τώρα να ισορροπήσει ανάμεσα στους ιμπεριαλιστές «μνηστήρες» που τη διεκδικούν. Βέβαια το τελευταίο διάστημα η ΗΠΑ επιδιώκουν πιο άμεσα και αποφασιστικά τη λεγόμενη «ιστορική επαναπροσέγγιση» με τη Σερβία καθώς αποτελε- ίσως το πιο αποφασιστικό βήμα για το πέταγμα της Ρωσίας «εκτός» των Βαλκανίων. Σε αυτή την κατεύθυνση δε διαστάζουν να θέσουν ζητήματα συνόρων χρησιμοποιώντας το προτεκτοράτο του Κοσόβου και τροφοδοτώντας επεκτατικές φιλοδοξίες και τυχοδιωκτισμούς. Ενδιάμεσος στόχος, λοιπόν, σε αυτή την επιδίωξη είναι η περικύκλωση της Σερβίας και ο εξαναγκασμός της σε ουδετεροποίηση και η προοπτική προσχώρησης στο δυτικό «άρμα» -όπως πιστοποιούν οι συνεχώς όζμενες πιέσεις για είσοδο σε ΕΕ και οι συνεχείς παραινήσεις στελεχών του ΝΑΤΟ.

**Το Κόσοβο σημείο συνάντησης των
Σέρβικών και Αλβανικών επιδιώξεων.**

Μετά τους βομβαρδισμούς του 1999 και την παρεμβατική πολιτική των Αμερικανών έρχεται η ανεξαρτητοποίηση του Κοσόβου. Η σέρβικη αστική τάξη ακριβώς αναγκάστηκε να αποδεχθεί ότι το Κόσοβο έχει χαθεί, αλλά αφετέρου εξακολουθεί να έχει επιδιώξεις και τυχοδιωκτικές βλέψεις για προάρτηση εδαφών και ομογενοποίηση του χώρου κυριαρχίας της. Η κουβέντα που έχει ανοίξει το τελευταίο διάστημα σχετικά με τις ανταλλαγές εδαφών εδράζεται πάνω σε αυτή την επιδίωξη της Σερβίας, την οποία οι ΗΠΑ προσπαθούν να αξιοποιήσουν. Ο πρόεδρος του προτεκτοράτου, εκ των οπλαρχηγών του αμερικανοθρεμμένου UCK, Χασίμ Θάσι, σε δηλώσεις του έκανε λόγο για την ανάγκη «επιδώων συμβιβασμών» στις σερβοκοσοβάρικες σχέσεις και έθεσε το ζήτημα της προάρθρωσης στο Κόσοβο, της σέρβικης κοιάδας του Πρέσεβο (αλβανόφωνες περιοχές της Σερβίας). Ο Βούτσιτς «απάντησε» αμέσως, δηλώνοντας πως είναι εφικτός ένα συμβιβασμός που να περιλαμβάνει ακόμα και την προάρθρωση της περιοχής του βόρειου Κοσόβου (σερβόφωνες περιοχές) στη Σερβία, με αντάλλαγμα την προάρθρωση της κοιάδας του Πρέσεβο στη νοτιοδυτική πλευρά των σερβοκοσοβάρικων συνόρων, στο Κόσοβο.

Φωτογραφία από το **συμβολικό αποκλεισμό του λιμανιού της Θεσσαλονίκης**, που χρησιμοποιήθηκε από τους Αμερικανονατοϊκούς φονιάδες σαν ορμητήριο στον πόλεμο εναντίον της Σερβίας

Βέβαια, την ίδια στιγμή αναδύονται εκ νέου οι αντιφάσεις και η πολυπλοκότητα της κατάστασης στα Βαλκάνια. Η παραπάνω πρόταση για ανταλλαγή εδαφών έχει διχάσει την αλβανική ηγεσία του Κοσόβου. Αν από τη μία ο Θάτσι «έπιασε» αμέσως τα μηνύματα των αφεντικών και άρχισε τις «επανατοποθετήσεις», από την άλλη ο πρωθυπουργός του προτεκτοράτου Χαραντινάι (έτερος οπλαρχηγός του UCK) εξακολουθεί να αντιδρά. Το ερώτημα και η ανησυχία της αλβανικής ελίτ έγκειται στο ποια είναι σχέση της πρότασης ανταλλαγής εδαφών με τη Σερβία με την εξελισσόμενη από πλευράς Τιράνων και Πρίστινα διαδικασία τελωνειακής ένωσης και την κατάργηση των συνόρων μεταξύ Αλβανίας και Κοσόβου που έχει προαναγγελθεί για την 1/1/2019. Έτσι οι ΗΠΑ ενώ από η μία κάνουν ανοίγματα προσέγγισης προς τη Σερβία, ταυτόχρονα δυσареστούν την υποτελή, σε αυτούς, αλβανική ελίτ και τον αλυτρωτισμό της.

Ανοίγοντας σήμερα το ζήτημα του Κοσόβου, κινδυνεύει να ανοίξει ο ασκός του Αιόλου των συνόρων συνολικά στα Βαλκάνια, καθώς οι ατελείωτες εθνολογικές εκκρεμότητες, οι αλληλοδιδεισδύσεις μειονοτήτων στις γειτονικές χώρες, οι εθνικιστικές φιλοδοξίες και τα αλυτρωτικά οράματα εύκολα «αρπάζουν» φωτιά και ορέγονται νέες συνοριακές ανακατατάξεις υπέρ τους. Μόνο που αυτές οι ανακατατάξεις βάφονται πάντα με το αίμα των λαών.

Το όραμα της «Μεγάλης Αλβανίας»

Η «Μεγάλη Αλβανία» είναι το όραμα της αλβανικής αστικής τάξης και το έδαφος συγκρότησης του αλβανικού εθνικισμού. Οι πολλαπλές αλβανικές

μειονότητες ή πλειονότητες (π.χ. Κόσοβο) που έχουν δημιουργηθεί σε διάφορες χώρες των Βαλκανίων έχουν ευνοήσει την ανάπτυξη αυτού του μεγαλοϊδεατισμού. Στο Κόσοβο, το αλβανικό στοιχείο υπολογίζεται στο 90% του πληθυσμού, στην ΠΓΔΜ στο 30%, ενώ υπάρχει σε μικρότερα ποσοστά στο Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Οι ΗΠΑ στη διαδικασία παρέμβασής τους στα Βαλκάνια έχουν αξιοποιήσει πολλαπλά τον αλβανικό εθνικισμό. Είτε σαν πολιορκητικό κριό όπως κάνανε στο Κοσσυφοπέδιο όπου ενισχύοντας τον αλβανικό αλυτρωτισμό με προβοκάτσιες και ψέματα, ξεκίνησαν τον πόλεμο εναντίον της Σερβίας το 1999, με πρόσχημα την προστασία των δικαιωμάτων των Κοσοβάρων. Είτε σαν μοχλό πίεσης, όπως στην περίπτωση της ΠΓΔΜ, όπου οι πολεμικές συγκρούσεις μεταξύ του UCK με τους Σλάβους της ΠΓΔΜ λίγο έλειψε να οδηγήσουν στο διαμελισμό της γειτονικής χώρας. Από τότε και με τη συμφωνία της Οχρίδας (2001) η πΓΔΜ τελεί υπό την ομηρία των ΗΠΑ.

Έτσι, το προχώρημα της συνοριακής χαλάρωσης μεταξύ Αλβανίας και Κοσόβου διεγείρει τις φιλοδοξίες για τη Μεγάλη Αλβανία. Θέτει άμεσα στη μεγάλη αλβανική μειονότητα της ΠΓΔΜ (αλλά και της αρκετά μικρότερης στο Μαυροβούνιο) το ερώτημα της «ιστορικής ευκαιρίας» για ενοποίηση σε ένα «μεγάλο κράτος» όλων των αλβανικών πληθυσμών. Μία τέτοια εξέλιξη θα έθετε υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη της ΠΓΔΜ (και θα προκαλούσε αναταράξεις στο Μαυροβούνιο), με κίνδυνο να ακυρωθεί τμήμα των αμερικανονατοϊκών σχεδιασμών στην περιοχή και να δοθεί ένα επιπλέον ισχυρό επιχείρημα στη Ρωσία για το σε ποια προβλήματα οδηγεί τους σλαβικούς λαούς η αμερικανική επικυριαρχία. Γι' αυτό και ο αλβανικός εθνικισμός έχει όρια. Αυτά που του θέτει η αμερικάνικη επικυριαρχία στην περιοχή.

Ο ρόλος της Ελλάδας

Σε αυτό το πλαίσιο η ελληνική αστική τάξη συνεχίζει να βαθαίνει συνεχώς την εξάρτησή της, κυρίως από τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό. Δε διστάζει να παραχωρήσει γη και ύδωρ στους φονιάδες των λαών και μάλιστα μέσω της «αριστερής» κυβέρνησης. Υποτελής και τυχοδιωκτική καθώς είναι, θεωρεί πως της δίνονται αναβαθμισμένες δυνατότητες και ρόλος στην περιοχή από τους Αμερικάνους. Τείνει να μετατρέψει τη χώρα σε ένα απέραντο ΝΑΤΟϊκό ορμητήριο διευρύνοντας κι αναβαθμίζοντας τις ήδη υπάρχουσες βάσεις (βλ. το «διαμάντι» της Σούδας, όπως το αποκαλούν) και δημιουργώντας νέες. Παρά τις αντιδράσεις και μερίδων του αστικού προσωπικού σχετικά με το «Μακεδονικό» φαίνεται ότι δε μπορεί να βρει άλλο δρόμο ύπαρξης από αυτόν την υποτέλειας στις αμερικανόφερτες επιταγές. Το σχέδιο «Β» του Καμμένου σαν εναλλακτική επιλογή σε περίπτωση που στραβώσει η συμφωνία των Πρεσπών, πέρα ίσως από μια προσπάθεια πολιτικής επιβίωσης, κυρίως δηλώνει ότι η ελληνική αστική τάξη είναι διατεθειμένη να εξυπηρετήσει τα σχέδια των ΗΠΑ στα Βαλκάνια με κάθε τρόπο. Στον ίδιο προσανατολισμό εντάσσεται

και η ανάληψη του ΥΠΕΞ απευθείας από τον Τσίπρα μετά την παραίτηση Κοτζιά.

Σε αυτό το κλίμα και θεωρώντας ότι έχει την εύνοια των Αμερικάνων η αστική τάξη οξύνει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και θέτει ξανά την επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης στα 12 ναυτικά μίλια. Το ζήτημα αυτό αποτελεί αιτία πολέμου για την Τούρκικη αστική τάξη καθώς με αυτόν το τρόπο η Ελλάδα κατοχυρώνει όλο το Αιγαίο και αποκλείει κάθε έξοδο για την Τουρκία. Συνολικά η ελληνική αστική τάξη εμπλέκει τη χώρα και το λαό στα πολεμικά σχέδια των ιμπεριαλιστών και στους τυχοδιωκτισμούς της που πυκνώνουν τα σύννεφα του πολέμου, που μαζεύονται πάνω από την περιοχή.

Η προοπτική των Βαλκανικών λαών στην κοινή πάλη ενάντια στον ιμπεριαλισμό, τους ντόπιους λακέδες του και τον εθνικισμό.

Αυτός είναι ο μόνος δρόμος που μπορούν να βαδίσουν οι λαοί των Βαλκανίων αν θέλουν να αποφύγουν να γίνουν ξανά κρέας για τα κανόνια των ιμπεριαλιστών και να ζήσουν με ευημερία κάνοντας κουμάντο στον τόπο τους. Μόνο μέσω αυτής της οδού μπορούν τα αισθήματα των λαών για αυτοδιάθεση και ειρηνική συνύπαρξη να γίνουν πραγματικότητα. Χωρίς εθνικισμούς και αλυτρωτισμούς. Μέσω της αλληλεγγύης και της κοινής προοπτικής. Μόνο έτσι μπορούν να λυθούν τα λεγόμενα εθνικά ζητήματα με γνώμονα το λαϊκό-ταξικό συμφέρον και να σταματήσουν να αναπαράγονται για τα συμφέροντα των εκμεταλλευτών. Ενάντια στη φωτιά του πολέμου και του ιμπεριαλισμού αλλά με τη φωτιά της ταξικής πάλης και της αδελφούσης των λαών οι κατατρεγμένοι λαοί των Βαλκανίων είναι σίγουρο ότι θα κερδίσουν το μέλλον και τη ζωή που τους αξίζει.

Νέο Λύκειο

Ακόμη ένα χτύπημα στα δικαιώματα μαθητών και εκπαιδευτικών!

Αγωνιστικές Κινήσεις Εκπαιδευτικών
& Μαθητική Αντίσταση

Επίκεντρο στις συζητήσεις γονιών και μαθητών το τελευταίο διάστημα αποτελεί το νομοσχέδιο του Υπουργείου Παιδείας για τις αλλαγές στο Λύκειο που θα ισχύσουν από την επόμενη χρονιά και το σύστημα εισαγωγής στα ΑΕΙ, ΤΕΙ που θα αφορά στους μαθητές που φοιτούν το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 στη Β Λυκείου. Πολλοί αναρωτιούνται για το κατά πόσο αληθεύει ότι τα παιδιά θα περνούν χωρίς πανελλαδικές στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πολύ παραμυθένιο για να είναι αληθινό. Γι' αυτό καλό θα ήταν να βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους.

Καταρχάς, κατά τη γνώμη μας, οποιαδήποτε κριτική και ερμηνεία πλευρών του νομοσχεδίου πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο εξυπηρετεί την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του συστήματος για την εκπαίδευση και ως εκ τούτου οφείλουμε να απειμπαλούμε από οποιαδήποτε προσπάθεια αναζήτησης θετικών σημείων ή «αριστερών» πρόσημου κ.ο.κ. Με άλλα λόγια, όσο προπαγανδιστική και αποπροσανατολιστική είναι η συζήτηση για το αν θα πρέπει να καταργηθούν τα Λατινικά ή όχι άλλο τόσο χυδαία και αποπροσανατολιστική είναι η δήλωση του αντιπροέδρου της Νέας Δημοκρατίας ότι «με την Κοινωνιολογία θέλουν να κάνουν τα παιδιά μας αριστερούς». Επιπλέον, ο εφησυχασμός που έσπειρε ο Υπουργός ότι όλοι θα βγούνε κερδισμένοι και οι Μαθηματικοί που αδικούνται, θα αποκατασταθούν με τις αλλαγές που θα κάνουμε σταδιακά στην Α και Β λυκείου, όχι μόνο δεν πρέπει να μας βάλει σε μια λογική του «διαίρει και βασίλευε» και ποια ειδικότητα «δικαιούτα» τις περισσότερες ώρες διδασκαλίας, αλλά είναι αναγκαίο αυτές τις δηλώσεις να τις αναγνώσουμε ότι αυτό το νομοσχέδιο είναι μόνο η αρχή και έπονται και άλλα που θα «επτάζουν» στον καιάδα ορισμένες χιλιάδες θέσεις εκπαιδευτικών. Ήδη το Υπουργείο προχώρησε και σε περαιτέρω κατηγοριοποίηση των γνωστικών αντικειμένων και των ειδικοτήτων με την κατάργηση των γραπτών προαγωγικών εξετάσεων σε ορισμένα μαθήματα της Α και Β Λυκείου.

Δύο είναι οι βασικοί άξονες-στόχοι του νομοσχεδίου.

Πρώτον, το πέταγμα ειδικοτήτων από το Λύκειο-τεχνητά «πλεονάζοντες» εκπαιδευτικοί και περαιτέρω ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων. Φαίνεται ότι κόπηκαν περισσότερες ώρες από ειδικότητες που υπάρχουν ελλείψεις, π.χ. μαθηματικοί, βιολόγοι, μεσοπρόθεσμα και φιλόλογοι, αλλά και ότι υπάρχουν και ειδικότητες όπως οι ξενόγλωσσοι που κατά το Υπουργείο πρέπει να νιώθουν την ανάσα της εξόδου τους από το Λύκειο. Ήδη δημοσιευμένα άρθρα αναφέρουν πως η μείωση του εβδομαδιαίου προγράμματος της Γ Λυκείου από 32 σε 29 ώρες σημαίνει 10000 ώρες λιγότερες στα Γενικά Λύκεια της χώρας και άρα 500 λιγότερες θέσεις εκπαιδευτικών. Καταληκτικά όσον αφορά στο παραπάνω ζήτημα το Υπουργείο εντάσσει και αυτό το νομοσχέδιο στην πολιτική της αδιοριστίας των μηδενικών διορισμών αλλά και της εξορθολογικής διαχείρισης ενός «γερασμένου» προσωπικού με αυξημένα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης με ελαστικές σχέσεις εργασίας που γυρνά σε πολλά σχολεία για να καλύψει ωράριο.

Δεύτερον, ένταση των ταξικών φραγμών που χτυπούν τα δικαιώματα της νεολαίας. Αιγότεροι να παίρνουν απολυτήριο, λιγότεροι να σπουδάζουν στο Πανεπιστήμιο. Η πολύμηνη προ-

παγάνδα του Υπουργείου Παιδείας για κατάργηση των Πανελληνίων Εξετάσεων αποδείχτηκε τόσο κούφια όσο και το όλο πλαίσιο της δημαγωγίας περί «έλους των μνημονίων» κλπ. Σε όλα τα πεδία η πολιτική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.-ΑΝ.ΕΛ. βρίσκεται στην κατεύθυνση υπηρέτησης των συμφερόντων της ντόπιας αστικής τάξης και των ιμπεριαλιστών, ξεζουμίζοντας το λαό και την εργατική τάξη και εφαρμόζοντας μια ανελέητη επίθεση δίχως τέλος. Την επίθεση αυτή σε αυτά τα στρώματα εκφράζουν και τα νέα μέτρα στην εκπαίδευση. Αυτοί που άμεσα αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να μην μπορούν να φτάσουν μέχρι το Απολυτήριο ή να βρεθούν εκτός σχολών είναι ακριβώς μαθητές από αυτά τα στρώματα.

Συγκεκριμένα, ακόμα και για την απόκτηση του Απολυτηρίου Λυκείου οι εξετάσεις αποχτούν αυξημένη δυσκολία, καθώς παίρνουν τον χαρακτήρα «μικρών Πανελλαδικών Εξετάσεων» που θα υλοποιούνται σε επίπεδο περιφέρειας ή δήμου, με θέματα από καθηγητές από άλλα σχολεία και διορθωτές από άλλα σχολεία. Φυσικά η ποιότητα των θεμάτων θα χρησιμοποιηθεί στην αντιδραστική «αξιολόγηση του καθηγητή και της σχολικής μονάδας» που προωθείται. Σκοπός της είναι το παραπέρα χτύπημα των δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών και οι συγχωνεύσεις-κλεισίματα σχολείων που είναι στα σχέδια τους.

Κομβικό, επίσης, ζήτημα των μέτρων είναι οι μαθητές να επιλέγουν τις σχολές που θέλουν να εισαχθούν από τη Β' Λυκείου. Αυτό είναι σίγουρο πως θα αποβεί καταστροφικό για πολλούς μαθητές. Οι μαθητές χωρίς να έχουν επίγνωση της εντατικοποίησης και των δύσκολων θεμάτων εξετάσεων στην Γ' Λυκείου καλούνται από την προηγούμενη κιόλας τάξη να κάνουν το μηχανογραφικό τους με τον εμφανώς μειωμένο αριθμό των 10 σχολών! Όσοι αποφασίσουν μάλιστα να δώσουν Πανελλήνιες θα βιώσουν περαιτέρω περιορισμό των επιλογών τους αφού θα δώσουν εξετάσεις για ένα μόνο πεδίο και με αυξημένη ύλη. Αυξάνεται λοιπόν ο κίνδυνος αυτοί οι μαθητές να βρεθούν εκτός σχολών.

Η «καινοτομία» επίσης του Υπουργείου για τη δυνατότητα επιλογής «Τμημάτων Ελεύθερης Πρόσβασης (Τ.Ε.Π.)» ή «Τμημάτων Εισαγωγής με Πανελλαδικές Εξετάσεις» αποτελεί ένα ταξικό φίλτρο για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Οι σχολές της πρώτης κατηγορίας (Τ.Ε.Π.) το μόνο σίγουρο είναι πως θα επιλέγονται από τις οικογένειες που δεν αντέχουν οικονομικά το δυσβάσταχτο βάρος των Πανελληνίων Εξετάσεων, των φροντιστηρίων κλπ. Άμεσο αποτέλεσμα θα είναι η ευθεία κατηγοριοποίηση των

μαθητών με ταξικά κριτήρια και η εισαγωγή εμποδίων για να εισαχθούν σε μια σχολή της επιλογής τους πριν καλά καλά τελειώσουν την Γ' Λυκείου.

Οι στόχοι του υπουργείου είναι ξεκάθαροι: η αύξηση των ταξικών φραγμών στο Λύκειο και η διοχέτευση ενός δυναμικού μαθητών σε μια μεταλυκειακή σούπα μακριά από την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και το πτυχίο, ώστε να αποτελεί φθηνή εκμεταλλεύσιμη ύλη για την εργοδοσία. Στη μαθητική νεολαία υπάρχει έντονα το φαινόμενο

της άγνοιας και έλλειψης ενημέρωσης απέναντι στα νέα μέτρα, ενώ δεν έχουν αναδειχθεί μέχρι στιγμής κινητοποιήσεις από την πλευρά των μαθητών. Η σχολική χρονιά θα έπρεπε να κυλά όχι με ρυθμούς κανονικότητας, αλλά με αγωνιστική εγρήγορση!

Οι μαθητές θα καλεστούν στο επόμενο διάστημα όμως να συγκροτήσουν τα μαθητικά τους όργανα 15μελή-5μελή και είναι καθήκον τους να τα ενεργοποιήσουν σε πολιτική και συνδικαλιστι-

κή κατεύθυνση, παρά το κλίμα της κινηματικής νηνεμίας. Η ενημέρωση πάνω στα νέα μέτρα και η κινητοποίηση με στοχοθεσία ενάντια στους ταξικούς φραγμούς και στο νομοσχέδιο Γαβρόγλου πρέπει να μπει καθήκον στα σχολεία φέτος. Είναι αναγκαίο να μπει η κατεύθυνση διαδηλώσεων, κινητοποιήσεων, καταλήψεων ώστε τα σχολεία να γίνουν κέντρα αγώνα για να ανατραπεί το νομοσχέδιο Γαβρόγλου για το Λύκειο και την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση!

Ανταπόκριση από την Αρχιτεκτονική Βόλου

Ελένη Καταλαγαριανάκη,
Αρχιτεκτονική Βόλου

Στα τέλη του Σεπτέμβρη, οι φοιτητές, του τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών στο Βόλο, ήρθαν α-ντιμέτωποι με την προσπάθεια επιβολής των «κύκλων σπουδών», μέσω του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της σχολής, ο οποίος αποτελεί συστατικό στοιχείο του νόμου πλαίσιο. Η Γενική Συνέλευση που καλέστηκε από πρωτοβουλία φοιτητών του 5ου έτους αποτέλεσε μία από τις πιο μαζικές διαδικασίες του συλλόγου τα τελευταία χρόνια.

Ο φοιτητόκοσμος θέλησε να μάθει τι ακριβώς είναι οι “κύκλοι σπουδών” και πώς θα επηρεάσουν τις σπουδές του στο μέλλον. Ωστόσο, μέσα από τις τοποθετήσεις έγινε κατανοητό ότι η εχθρική τους φύση, δεν ήταν φανερή σε ένα μεγάλο μέρος του συλλόγου. Το γεγονός αυτό, μαζί με την λήξη των κινητοποιήσεων υπέρ της άποψης ότι «είναι για το καλό μας», φανερώνει την τεράστια έλλειψη παρέμβασης της Αριστεράς στην σχολή. Κυριάρχησαν απόψεις, όπως αυτή του ατομικού δρόμου, της αξιοκρατίας και της σφαιρικής γνώσης. Οι φοιτητές που αντιμετώπιζουν δυσκολίες να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους θεωρούνται μεμονωμένες περιπτώσεις ενώ η αντιλαϊκή πολιτική κυβέρνησης- ΕΕ -ΔΝΤ, που διαμορφώνει συνθήκες εργασιακού μεσαίωνα καταπατώντας τα δικαιώματα της εργατικής τάξης και του λαού, θεωρείται ξεκομμένη από την εκπαιδευτική διαδικασία. Η αποπολιτικοποίηση αυτή συνδέεται στενά με την ύφεση του κινήματος, με αποτέλεσμα ο δρόμος της συλλογικής αντίστασης και διεκδίκησης να μην φαίνεται ρεαλιστικός.

Πως θα μπορούσε να είναι αλλιώς όταν κάθε απόφαση που παίρνονταν περνούσε πρώτα από την παρέμβαση του συλλόγου στο τμήμα των καθηγητών; Και με δεδομένο ότι στη μεγάλη τους πλειοψηφία, οι φοιτητές συμμετείχαν πρώτη φορά σε διαδικασία του συλλόγου, είχε ως αποτέλεσμα να κυριαρχήσει η άποψη για «τροποποιήσεις του νόμου πλαίσιο, μέσα από πολιτισμένη συζήτηση και διαπραγμάτευση με τους καθηγητές, για το πώς θα εφαρμοστούν οι κύκλοι σπουδών». Αυταπάτες, δηλαδή, για το ρόλο των καθηγητών στην εκπαίδευση και το χαρακτήρα των αλλαγών στο πρό-γραμμα σπουδών.

Αν κάτι οφείλουμε να υπογραμμίσουμε ακόμη είναι το εξής. Τη λογική που προωθούν οι δυνάμεις της ρεφορμιστικής Αριστεράς, για να αποφύγουν το δύσκολο δρόμο της οικοδόμησης όρων φοιτητικού κινήματος. Μια λογική που τα τσουβαλιάζει όλα μαζί. Γενική Συνέλευση, συντονιστική επιτροπή κατάληψης, πρωτοβουλία φοιτητών. Για εμάς αυτό δείχνει την προσπάθεια να ξεπεραστούν με «αερογέφυρα» οι δυσκολίες που δημιουργούν τόσο η ένταση της επίθεσης των δυνάμεων του συστήματος όσο και η ύφεση του κινήματος. Ενώ επί της ουσίας προϋποθέτει παρέμβαση για την αποκάλυψη της εχθρικής φύσης του καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος, άρνηση του τρόπου λειτουργίας του και μετατροπή της άρνησης σε θέση αντίστασης. Αποκάλυψη των «ψεύτι-κων φίλων» και φυσικά, κινητοποίηση για την υπεράσπιση και διεκδίκηση δικαιωμάτων και κατακτήσεων. Μια διαδικασία που στην ανάπτυξή της, διαμορφώνει διάφορα επίπεδα πολιτικής συμ-φωνίας. Έτσι, το τσουβάλιασμα οργάνων πάλης του φοιτητικού κινήματος, με πρωτοβουλίες και επιτροπές, που ρόλο έχουν να υποβοηθήσουν και όχι να υποκαταστήσουν τα όργανα αυτά, λει-τουργεί ως τροχοπέδη στην οικοδόμηση ανεξάρτητου φοιτητικού κινήματος.

Τα «ατυχήματα» είναι εγκλήματα του συστήματος!

Χρύσα Αλεξάνδρου,
Ηλέκτρα Δέδε,
ΣΕΥΠ ΤΕΙ Ηρακλείου

Μία θλιβερή χρονιά πέρασε, στην οποία δε σταματήσαμε ν' απαριθμούμε νεκρούς και τεράστιες καταστροφές. Οι πλημμύρες στη Μάνδρα τον περσινό Νοέμβρη, η πυρκαγιά που ξέσπασε στην Αττική το καλοκαίρι, οι φωτιές που έκαψαν ολοκληρωτικά τις φοιτητικές εστίες του Πανεπιστημίου Κρήτης στις 23 Σεπτέμβρη, έδειξαν με τον πιο άσχημο τρόπο ποιο είναι το πραγματικό πρόσωπο αυτού του σάπιου συστήματος. Ενός συστήματος που για να εξυπηρετήσει τα δικά του συμφέροντα θα πρέπει να πατήσει πάνω στα εργατικά και λαϊκά στρώματα. Θα πατήσει πάνω τους παίρνοντας πολιτικές αποφάσεις, οι οποίες δε συνάδουν ούτε στο ελάχιστο με τις λαϊκές ανάγκες, δεν παίρνουν υπόψη το δικαίωμά τους σε μία αξιοπρεπή ζωή, και καταλήγουν απ' το ν' αφήνουν τον κόσμο χωρίς σπίτι, μέχρι και να τον δολοφονούν. Δεν πρόκειται γι' «ακραία» καιρικά φαινόμενα ούτε για «έκτακτα» γεγονότα, τα οποία θέλουν να επικαλούνται οι εκάστοτε πρεσβευτές του συστήματος.

Υπάρχουν ευθύνες και πραγματικοί υπαίτιοι, με τους οποίους ο λαϊκός κόσμος πρέπει ν' αναμετρηθεί. Είναι ζήτημα πολιτικών αποφάσεων η αποψίλωση που δεν αφήνει δέντρο για δέντρο σ' ένα βουνό να συγκρατήσει τα νερά της βροχής, ή το τσιμέντωμα ρεμάτων, που καταλήγουν να πνίγουν μία ολόκληρη Μάνδρα. Όπως πολιτική απόφαση αποτελεί το γεγονός ότι έχουν στοιβάξει τόσο κόσμο στην Αττική, χωρίς καμία ουσιαστική μέριμνα για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων όπως μία πυρκαγιά, και αντίστοιχα τ' ότι το Πανεπιστήμιο Κρήτης εδώ και 40 χρόνια δεν παρέχει στους φοιτητές του ασφαλείς δομές για τη στέγασή τους. Αυτός είναι ο δολοφονικός χαρακτήρας του καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος, που για να μπορεί να επιβιώνει και να διαιωνίζεται εκμεταλλεύεται με τον πιο άγριο τρόπο τις λαϊκές μάζες. Που θέλει μία εργατική τάξη ευέλικτη να προσαρμόζεται στις ανάγκες του κεφαλαίου, να υπομένει με σκυφτό το κεφάλι τις απάνθρωπες εργασιακές συνθήκες που της επιβάλλουν, χωρίς κανένα κατοχυρωμένο δικαίωμα και συνδικαλιστικές ελευθερίες, να είναι έτοιμη ακόμη και να θυσιάσει τη ζωή της για να εξυπηρετήσει τις πολεμικές επιδιώξεις των ιμπεριαλιστών.

Εθελοντισμός εν απουσία κινήματος

Ένα μεγάλο κομμάτι του ελληνικού λαού δείχνει επανειλημμένα την αλληλεγγύη του απέναντι στους ανθρώπους που πλήγηκαν και θα συνεχίσουν, δυστυχώς, να πλήττονται από τις καταστροφές που τους επιφυλάσσει το σύστημα. Η στήριξη του κόσμου σε Μάνδρα, Αττική και εστίες του Πανεπιστημίου Κρήτης, καθώς και στους πρόσφυγες ένα προηγούμενο διάστημα, αποτυπώνεται καθημερινά μέσω συλλογής ειδών πρώτης ανάγκης, με οικονομική ενίσχυση κα. Αυτή

η ανταπόκριση του κόσμου μέσω συλλογής υλικής βοήθειας αποτελεί ένα υγιές και απαραίτητο αντανakλαστικό σε τέτοιες καταστάσεις, εντούτοις, ποια είναι τα όρια του εθελοντισμού και πού βρίσκεται η ευθύνη της κρατικής μέριμνας; Μπορεί η προσφορά του λαού να αντικαταστήσει το κράτος; Ακόμα και από την οργανωτική πλευρά του ζητήματος η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δε μπορεί παρά να είναι αρνητική.

Τα όρια με την ανιδιοτελή προσφορά του κόσμου ή με τον εθελοντισμό δεν είναι μόνο οργανωτικά (δομές, μηχανισμός, χρήματα κα) που έτσι και αλλιώς υπάρχουν. Αλλά και πολιτικά αφού κανένα από τα δύο δεν καταδεικνύει εν τέλει τον πραγματικό υπαίτιο του προβλήματος, δηλαδή το σύστημα και την πολιτική που εφαρμόζεται τόσο χρόνια. Η οργανωμένη πάλη λαού και νεολαίας μπορεί να αναγκάσει, και μόνο αυτή, τον πραγματικό υπαίτιο να αναλάβει τις ευθύνες του και να λύσει το πρόβλημα. Εδώ, είναι αναγκαίος ο διαχωρισμός του πρώτου (προσφορά του λαού) από το δεύτερο (εθελοντισμός), αφού το ένα αποτελεί πηγαία έκφραση του λαϊκού κόσμου στα πλαίσια της αλληλεγγύης, ενώ το άλλο έρχεται να υποκαταστήσει αυτό που στην πραγματικότητα θα έπρεπε να κάνει το κράτος, ενώ είναι γνωστό στο λαό ότι οι διάφορες ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται δέχονται παχυλές χρηματοδοτήσεις από το κράτος και λειτουργούν εντός των «ορίων». Ο εθελοντισμός μπορεί εύκολα να αποτελέσει βούτυρο στο ψωμί του συστήματος. Γιατί απαλλάσσει το κράτος από την ευθύνη να λύσει το πρόβλημα και δεν αποκαλύπτει πλατιά στο λαό ποιος είναι ο υπεύθυνος του προβλήματος και ενάντια σε ποιον έχει να στραφεί η λαϊκή αγανάκτηση και να μην εκτονωθεί σε λαθεμένη κατεύθυνση.

Επιπλέον, δεν είναι λίγες οι φορές που κράτος μαζί με το πολιτικό του προσωπικό καλούν το

λαό και τη νεολαία να συνδιαχειριστούν (ή να διαχειριστούν μόνοι τους) τα προβλήματα που τους ξεδιπλώνονται καθημερινά, βαφτίζοντας τους συνυπεύθυνους για ό,τι τους συμβαίνει. Με χυδαίο τρόπο «τσουβαλιάζει» θύτη και θύμα, προωθώντας το κατασκευασμένο απ' το ίδιο το σύστημα ιδεολόγημα, «όλοι μαζί μπορούμε», και καλεί το λαό επί της ουσίας να βγάλει για άλλη μια φορά το «φίδι από την τρύπα».

Χαρακτηριστικά, όταν η φωτιά τύλιξε τις εστίες του Πανεπιστημίου Κρήτης μαζί με τα υπάρχοντα των οικότροφων, η Πρυτανεία άνοιξε έναν τραπεζικό λογαριασμό στον οποίο οι πολίτες μπορούσαν να συνδράμουν, μιας και η ίδια μαζί με το κράτος δεν είχαν καμία προθυμία να απολογηθούν για τις ευθύνες τους! Παράλληλα, βλέπουμε πως για τις πλημμύρες στην Μάνδρα και τις καταστροφές που άφησαν πίσω τους, καθώς και στην Αττική με τις φονικές πυρκαγιές, η αστική τάξη απευθύνθηκε με το «αλληλέγγυο» προσωπείο της στο λαό, ώστε να μαζέψουν τα αμάζευτα μέσω του εθελοντισμού.

Το μήνυμα που προσπαθεί να περάσει το κράτος είναι ηχηρό, ότι δεν είναι επί της ουσίας υποχρεωμένο να αναλάβει τις ευθύνες του για τα πάνδεινα που προκαλεί, δεν αποτελεί δική του υπόθεση η αποκατάσταση των καταστροφών που αφήνει πίσω του, και πως σίγουρα δεν διστάζει να πατήσει επί πτωμάτων για να συνεχίσει την επέλαση και κυριαρχία του. Το σύστημα ουσιαστικά αποτινάσσει από πάνω του τις ευθύνες και χρήζει αρμόδιους τους πολίτες, καλώντας τους να αφήσουν τον όβολο τους, την ίδια στιγμή που το ίδιο πετοσκοβεί μισθούς και συντάξεις, αφήνει τους ανθρώπους άστεγους και ορθώνει σκληρούς ταξικούς φραγμούς στην εκπαίδευση. Είναι σίγουρο πως με την αποσυγκρότηση του λαϊκού-φοιτητικού κινήματος δίδεται όλο και περισσότερος

χώρος στο σύστημα να βαθαίνει την επίθεσή του, να υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής του εργαζόμενου λαού και της νεολαίας. Όσο το υποκείμενο εκείνο που θα συγκροτήσει το κίνημα και θα στρέψει το λαό προς την κατεύθυνση της αντίστασης και της διεκδίκησης απουσιάζει, τότε όλο και πιο λυσσαλέα το σύστημα θα εδραιώνει λογικές φιλανθρωπίας και εθελοντισμού.

Υποχρέωση της αριστεράς είναι να αντιπαρατίθεται στις λογικές που υποστηρίζουν πως ο λαός μπορεί να αντικαταστήσει το κράτος. Γιατί αυτό το κράτος δεν είναι παρά ένας φύσει εκμεταλλευτικός μηχανισμός, που έχει ως μοναδικό στόχο την καταλήστευση των λαών. Ο ρόλος που οφείλει να παίξει η αριστερά είναι να συγκροτήσει ένα κίνημα που θα βγει ξανά στο δρόμο κόντρα στις λογικές της συνδιαχείρισης και της απογοήτευσης. Ένα κίνημα που να διεκδικεί όλα όσα δικαιούται και προσπαθούν να του πάρουν πίσω.

**Ολομέτωση επίθεση
απέναντι σε λαό και νεολαία**

Ο λαός βρίσκεται αντιμέτωπος καθημερινά με την αντιλαϊκή πολιτική που εξαπολύει το σύστημα. Ο καπιταλισμός και στο σύνολό του το πολιτικό του προσωπικό οικοδομούν όλες εκείνες τις συνθήκες που αντικειμενικά οδηγούν στο θάνατο και την καταστροφή. Πυρκαγιές, πλημμύρες, εργατικά ατυχήματα, μισθοί πείνας και ανεργία, αυτή είναι η «ανάπτυξη» που μας τάζουν οι εκάστοτε κυβερνήσεις. Ανάπτυξη για τους σκοπούς του κεφαλαίου και των ιμπεριαλιστών. Είναι γεγονός, πως για μία εξαρτημένη χώρα όπως η Ελλάδα, οι συνθήκες πάνω στις οποίες οικοδομείται η ανάπτυξη αυτή είναι ακόμα πιο αντίξοες και ασφυκτικές για το λαό. Οι μνημονιακές πολιτικές που εφαρμόζονται πιστά στις επιταγές της ΕΕ, όχι μόνο δε συνάδουν με τις ανθρωπιστικές και αλληλέγγυες αξίες για τις οποίες θέλουν να μας μιλούν, αλλά υποβαθμίζουν ακόμη περισσότερο το βιοτικό επίπεδο του κόσμου. Οι υποχρεώσεις της χώρας μας απέναντι στους Ευρωπαίους και στους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές προϋποθέτουν τη μείωση του κρατικού προϋπολογισμού σε ό,τι έχει σχέση με την βελτίωση των συνθηκών ζωής του λαού. Μείωση η οποία δε θα προκύψει από τη συμμόρφωση των μεγαλοεπιχειρηματιών, ούτε θα επηρεάσει τους πολεμικούς σχεδιασμούς των ιμπεριαλιστών. Θα προκύψει από την ακόμα μεγαλύτερη εκμετάλλευση του λαϊκού κόσμου. Μειώνοντας τους μισθούς τους, στεγάζοντας τον σε χώρους και περιοχές χωρίς τις στοιχειώδεις προϋποθέσεις ασφαλείας, αμφισβητώντας κάθε δικαίωμα τ' οποίο έχει κατακτήσει. Γεμίζοντάς τον με

πολιτικές εξελίξεις πάνω στις οποίες συντελούνται. Μπορεί να πέφτει βαρύ σε ορισμένες δυνάμεις της αριστεράς η σύνδεση της ιμπεριαλιστικής εξάρτησης της χώρας μας όταν καίγονται ολοσχερώς οι φοιτητικές εστίες του Πανεπιστημίου Κρήτης, αλλά δε παύει να είναι αναγκαία. Γιατί είναι αναγκαίο να εξηγηθούν στον κόσμο τα πράγματα ακριβώς όπως είναι, χωρίς περικοπές, ούτε ν' αντιμετωπίζεται ένα ζήτημα, όπως αυτό των εστιών, ως συνεχιακό που θα περιορίζεται στα στενά φοιτητικά ζητήματα. Ας είναι ξεκάθαρο, ότι ο κόσμος μια χαρά μπορεί ν' αντιληφθεί ότι τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει στις σχολές του δεν προκύπτουν απ' το πουθενά. Στο πλαίσιο αυτής ακριβώς της εξάρτησης της χώρας μας απ' τους ιμπεριαλιστές, η οποία γίνεται όλο και πιο ασφυκτική, δίνεται χώρος να περνάει η επίθεση του συστήματος σε ακόμα πιο υψηλά επίπεδα, φτάνοντας να πνίγει και να καίει κόσμο ζωντανό.

Η δική μας απάντηση

Έννοιες όπως δωρεάν σίτιση, στέγαση, νόμιμη και σταθερή δουλειά δεν αποτελούν «παραχωρήσεις» του παρελθόντος από κάποια «καλή» κυβέρνηση. Αντιθέτως, είναι κεκτημένα του αγωνιζόμενου λαού και νεολαίας που βγήκαν στο δρόμο και επέμειναν στην πάλη για καλύτερους όρους διαβίωσης. Όλες αυτές οι καταστροφές που είδαμε το τελευταίο διάστημα, αλλά και άλλες πολλές στο παρελθόν, δεν αποτελούν «ατυχήματα», ούτε «κακή στιγμή», όπως παλεύει το σύστημα να τις βαφτίσει δήθεν βρισκόμενο στο πλάι του λαού, για την κάλυψη της ενοχής του. Αποτελούν δολοφονικές πράξεις του καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος και ως τέτοιες οφείλουμε να τις αντιμετωπίζουμε! Είναι και θα συνεχίσει, λοιπόν, να είναι αναγκαία η υπόθεση της ανασυγκρότηση των συλλογικών οργάνων, στις σχολές και την εργασία, ώστε ο λαός και η νεολαία να βγουν και πάλι στους δρόμους, να πιστέψουν στις δικές τους δυνάμεις και όχι στα ψίχουλα που τάζουν κράτος, Ε.Ε. και ιμπεριαλιστές! Μακριά από τις λογικές της συνδιαχείρισης και της συνδιαλλαγής με το σύστημα, οι οποίες προωθούνται από τα κρατικά όργανα με σκοπό να εντάξουν το κίνημα στους μηχανισμούς τους, καθιστώντας τον αγωνιζόμενο λαό συνυπεύθυνο στις εκάστοτε αντιδραστικές πολιτικές. Γιατί μόνο μέσα στους λαϊκούς αγώνες βρίσκεται η προοπτική!

Φοιτητές-εργαζόμενοι

**Οργάνωση και Αντίσταση σε
πανεπιστήμια και χώρους δουλειάς**

Όλο και περισσότερο τα τελευταία χρόνια, αυξάνεται το κομμάτι της νεολαίας, το οποίο παράλληλα με τις σπουδές του εργάζεται σε ευκαιριακές δουλειές, προκειμένου να μπορέσει να ανταπεξέλθει οικονομικά. Παρά το γεγονός, ότι ένα κομμάτι μπορεί να σπρωχτεί στην εργασία για καθαρά βιοποριστικούς λόγους και ένα άλλο για να έχει ένα βοηθητικό χαρτζιλίκι, και στις δύο περιπτώσεις πρόκειται για άτομα με διπλή ιδιότητα. Έτσι, τα άτομα αυτά συνδυάζουν στο πρόσωπό τους από τη μια, την ιδιότητα του φοιτητή, ο οποίος διαμορφώνεται μέσα από την εκπαίδευση προκειμένου να στελεχώσει την παραγωγή και να εργαστεί μέσα στις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί από τα απανωτά αντιλαϊκά μέτρα. Από την άλλη πρόκειται για νέους εργαζόμενους, οι οποίοι βιώνουν ήδη από την νεαρή ηλικία άμεσα την εκμετάλλευση και την καταπίεση από τον εργοδότη. Πρόκειται λοιπόν για άτομα που βιώνουν μια καθημερινότητα τρομερά ασφυκτική, με τσακισμένα δικαιώματα τόσο στο χώρο της σχολής τους, όσο και στο χώρο της εργασίας τους.

Αιτία της αύξησης των εργαζόμενων φοιτητών

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός, ότι η έντονη αύξηση του αριθμού των φοιτητών που εργάζονται παράλληλα με τις σπουδές τους, συντελέστηκε τα τελευταία χρόνια της κρίσης. Αυτό δε σημαίνει ότι παλιότερα δεν υπήρχαν εργαζόμενοι φοιτητές. Μέσα σε μια περίοδο όμως, όπως αυτή των τελευταίων χρόνων, που η στρατηγικού χαρακτήρα επίθεση του συστήματος οξύνεται και βαθαίνει, προκειμένου να τσακίσει κατακτήσεις και δικαιώματα ολόκληρων αιώνων, ολοένα και μεγαλύτερο κομμάτι του λαού φτωχοποιείται, με αποτέλεσμα οι σπουδές για πολλούς να φαντάζουν πολυτέλεια. Συγχρόνως, η επίθεση που συντελείται στην εκπαίδευση και τα φοιτητικά δικαιώματα σκιαγραφεί όλο και πιο έντονα το τοπίο μιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην οποία θα έχουν θέση όσοι έχουν την οικονομική δυνατότητα να σπουδάσουν.

Υπό το βάρος αυτής της επίθεσης, λοιπόν, και την απουσία ενός φοιτητικού κινήματος, που να διεκδικεί και να υπερασπίζεται τα κεκτημένα και τις νίκες του, η πραγματικότητα που διαμορφώνεται μέσα στις σχολές είναι πραγματικά ασφυκτική. Είναι άλλωστε, κεντρική η κατεύθυνση από πλευράς του συστήματος να ξεμπερδέει μια και καλή από μια σειρά φοιτητικά δικαιώματα (πχ δωρεάν σίτιση και στέγαση), που το φοιτητικό κίνημα είχε κατακτήσει στο παρελθόν. Και το έκανε πράξη με μια σειρά νόμους, που ψήφισαν οι εκάστοτε κυβερνήσεις όλα αυτά τα χρόνια (νόμος πλαίσιο, ν. Διαμαντοπούλου – Αρβανιτόπουλου, ν. Γαβρόγλου). Έτσι, παγιώνονται σε μια σειρά από σχολές και μοιάζουν με κανονικότητα τα εισοδηματικά κριτήρια στις λέσχες σίτισης, ολοένα και περισσότερες φοιτητικές εστίες κλείνουν, το δωρεάν σύγγραμμα βρίσκεται συνεχώς υπό αίρεση. Πρόκειται για κάποια από τα πιο τρανταχτά παραδείγματα δωρεάν παροχών, οι οποίες έχουν μπει στο στόχαστρο του συστήματος, αποδεκνύοντας ότι επιδιώκεται να διαμορφωθεί μια κατάσταση, όπου όλο και περισσότερο το κόστος των σπουδών φεύγει από την ευθύνη του κράτους και μετακυλιεται στις πλάτες των φοιτητών και των οικογενειών τους, οι οποίοι πρέπει πλέον να βάζουν το χέρι βαθιά μέσα στη τσέπη αν θέλουν να σπουδάσουν.

Παράλληλα, η καθόλου ξεκομμένη από όλα τα παραπάνω, αντιλαϊκή επίθεση που εξαπολύεται τόσο έντονα τα τελευταία χρόνια, με τις απολύσεις και τους μισθούς πείνας, δεν αφήνει

**Μαρίζα Κραψίτη,
ασκούμενη δικηγόρος
Χρήστος Τζίντζος,
νέος εργαζόμενος**

περιθώρια οικονομικής στήριξης από την οικογένεια. Το αποτέλεσμα είναι, ένα μεγάλο κομμάτι της νεολαίας πλέον, είτε να ωθείται στην παραίτηση και εγκατάλειψη των σπουδών του, προκειμένου να εργαστεί για να μπορέσει να ζήσει, είτε να εργαστεί παράλληλα με τις σπουδές του για να μπορέσει να τελειώσει τη σχολή του.

**Και αν όλα τα παραπάνω στοιχειοθετούν την αιτία,
γίνεται εύκολα αντιληπτό το ποιος είναι ο στόχος...**

Σε μια κοινωνία και κατ' επέκταση και σε μια εκπαίδευση βαθιά ταξική, δεν έχουν όλοι οι φοιτητές τις ίδιες δυνατότητες και τα ίδια συμφέροντα. Γιατί παρά το γεγονός ότι οι φοιτητές δεν αποτελούν μια κοινωνική τάξη, έχουν ταξική προέλευση, πράγμα το οποίο τους διαφοροποιεί και ως προς το βαθμό και την ένταση με την οποία βιώνουν την επίθεση. Όταν στόχος του συστήματος είναι να διαμορφώσει μια εκπαίδευση για «λίγους και εκλεκτούς» και για να πετύχει αυτόν τον στόχο ορθώνει όλο και περισσότερους ταξικούς φραγμούς, ώστε από τη μια να φιλτράρει από όλο και νωρίτερα το ποιος μπαίνει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, από την άλλη να ξεσκαρτάρει το πόσοι και ποιοι θα καταφέρουν να την τελειώσουν και αυτοί που θα τελειώνουν έχουν διαφορετικών «ταχυτήτων» επαγγελματικά δικαιώματα μεταξύ τους, είναι φανερό ότι πρώτα στο στόχαστρο βρίσκονται τα παιδιά που προέρχονται από ασθενέστερες οικονομικά οικογένειες και από φτωχά και λαϊκά στρώματα. Πρόκειται, λοιπόν, για αυτό ακριβώς το κομμάτι της νεολαίας που θα ωθηθεί από νωρίς στην αναζήτηση εργασίας και που δε θα έχει την ίδια δυνατότητα να τελειώσει τη σχολή του με έναν φοιτητή που δεν εργάζεται.

Παράλληλα, γίνονται ολοένα και περισσότερα βήματα για την όλο και πιο έντονη εντατικοποίηση των όρων σπουδών. Το γεγονός αυτό το επιβεβαιώνει η ίδια η πραγματικότητα και η καθημερινότητα που έχει διαμορφωθεί μέσα στις σχολές, με την εντατικοποίηση να χτυπάει κόκκινο. Διαμορφώνεται έτσι από τη μια στον φοιτητή η συνείδηση, ότι δεν πρέπει να σηκώνει κεφάλι και από την άλλη, ωθείται στην παραίτηση το κομμάτι εκείνο που δεν θα μπορέσει να ανταπεξέλθει. Συγκεκριμένα, τα εξοντωτικά ωράρια, οι υποχρεωτικές παρακολούθησεις, τα εργαστήρια, οι πρόοδοι και οι αλυσίδες μα-

**Σήμερα
εντατικοποίηση
στις σπουδές**

**Αύριο
πειθάρκηση
και υποταγή
στην εργασία**

Ελεγχόμενος για μια ζωή;

θημάτων, όλα πτυχές ψηφισμένων νόμων, διαμορφώνουν δύσκολους όρους σπουδών για τη σπουδάζουσα νεολαία και πολύ περισσότερο για το κομμάτι εκείνο που εργάζεται παράλληλα.

Γιατί, τη στιγμή που τα φοιτητικά δικαιώματα τσακίζονται και η εντατικοποίηση χτυπάει κόκκινο, ο εργαζόμενος φοιτητής είναι από τους πρώτους που θα μείνουν χωρίς βιβλίο, που θα κοπούν στα εργαστήρια και στις υποχρεωτικές παρακολουθήσεις από απουσίες, γιατί δουλεύει. Είναι από τους πρώτους που δεν θα μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις fast track απαιτητικές εξεταστικές, επειδή το αφεντικό δε θα του δώσει άδεια, αυτός είναι που εν τέλει δε θα τελειώσει τη σχολή του μέσα στα προβλεπόμενα όρια σπουδών και αύριο μεθαύριο θα διαγραφεί. Συνεπώς, είναι κομβικής σημασίας τόσο η αντίληψη της σημασίας των ταξικών φραγμών που ορθώνονται στην εκπαίδευση, όσο και η συγκρότηση της πάλης ενά-

ντια σε αυτούς.

Η κατάσταση στους χώρους δουλειάς

Πέρα από την επίθεση στις σχολές και την ασφυκτική καθημερινότητα στα αμφιθέατρα, οι συνθήκες στους εργασιακούς χώρους για τη νεολαία δεν είναι καλύτερες. Μισθοί-χαρτζίκι, κινούμενοι στο πλαίσιο του υποκατώτατου-κατώτατου μισθού. Εκ περιτροπής εργασία με ελαστικά ωράρια, μαύρη και ανασφάλιστη εργασία για την πλειοψηφία των εργαζόμενων φοιτητών, με λειψά ως ανύπαρκτα ένσημα και απλήρωτες υπερωρίες αποτελούν πλέον κανονικότητα. Αν αναλογιστεί κανείς και το γενικότερο κλίμα που έχει διαμορφώσει η επίθεση του συστήματος με τις μαζικές απολύσεις, την κατάργηση της Κυριακάτικης αργίας, τις λευκές νύχτες, black fridays, το χτύπημα στην απεργία και στις συνδικαλιστικές ελευθερίες, την εργοδοτική τρομοκρατία, το χτύπημα στις συλλογικές συμβάσεις κ.α., γίνονται φανερές οι συνθήκες στις οποίες καλείται να δουλέψει σήμερα η νεολαία. Σε αυτά έρχονται να προστεθούν τα voucher και η πρακτική (όπως και η μαθητεία στους μαθητές) που αποτελούν μια μορφή επιδοτούμενης εργασίας (άραγε ποιος ακριβώς επιδοτείται;) δήθεν για να βγει ο εργαζόμενος από την πολύμηνη ανεργία και για να αποκτήσει επαγγελματική εμπειρία. Στην πραγματικότητα, όμως, όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν παρά απλήρωτη εργασία, μιας και ο πρακτικάριος ή ο «επωφελούμενος» βγάζει κανονικά δουλειά για το αφεντικό χωρίς να έχει ούτε τα ίδια εργασιακά δικαιώματα ούτε τον ίδιο μισθό με ένα μόνιμο εργαζόμενο.

Οι «ιδιαιτερότητες» του φοιτητή-εργαζόμενου στους χώρους δουλειάς

Με μια έννοια θα μπορούσε κάποιος να πει πως αυτές οι συνθήκες γενικά έχουν διαμορφώσει το τοπίο για όλους τους εργαζόμενους, ειδικά τους νέους. Ακόμα περισσότερο, γίνεται όλο και πιο επιτακτική η ανάγκη της αναμέτρησης με τον εργοδότη και την αντιλαϊκή πολιτική προκειμένου να ανατραπεί η επίθεση και να κερδηθούν τα δικαιώματα που παίρνει πίσω το σύστημα. Στην περίπτωση των εργαζόμενων-φοιτητών, ωστόσο, προστίθενται επιπλέον παράμετροι που δυσκολεύουν την πολιτικοποίησή τους και την διαμόρφωση μιας αγωνιστικής συνείδησης.

Η πλειοψηφία της νεολαίας και ειδικά της σπουδάζουσας, συνήθως περνάει από δουλειές που δεν έχουν καμία σχέση με το αντικείμενο σπουδών. Οι εποχικές δουλειές στον τουρισμό, η εστίαση, τα τηλεφωνικά κέντρα, τα φυλλάδια και τα delivery, αποτελούν κατά βάση τις δουλειές που συναντάει

ένας φοιτητής με μια γρήγορη αναζήτηση. Από τη μια, το πρόσκαιρο του πράγματος («θα το κάνω προσωρινά μέχρι να τελειώσω τη σχολή») και από την άλλη η αναζήτηση για κάτι ευέλικτο για να συνδυαστεί με την παρακολούθηση της σχολής (άσχετα αν πολλές φορές καταλήγει να δουλεύει full time) είναι στοιχεία που κάνουν ελκυστικές τέτοιες δουλειές για ένα φοιτητή. Δουλειές που και κακοπληρωμένες είναι και κάθε άλλο παρά εύκολες εργασιακές συνθήκες έχουν (εντατικοποίηση, ορθο-

στασία, «τρελά» ωράρια κλπ). Η λογική ότι αυτή η δουλειά έχει πολύ περιορισμένο ορίζοντα μιας και «όταν αποφοιτήσω θα βρω, ή ελπίζω να βρω μια «κανονική» δουλειά στο αντικείμενό μου», καλλιεργεί μια νοοτροπία ότι δεν χρειάζεται η διεκδίκηση στο παρόν εργασιακών δικαιωμάτων και κόντρα με το αφεντικό. Νοοτροπία που καλλιεργείται μέσα και έξω από τις σχολές από το σύστημα με το επιχείρημα ότι «η μόνη δουλειά σου είναι να διαβάζεις και δεν χρειάζεται να παλεύεις, αφού μόλις τελειώσεις σε περιμένει λαμπρό μέλλον». Το μόνο σίγουρο πάντως είναι ότι το σύστημα διαμορφώνει ήδη τις συνθήκες γαλέρας, που προορίζει για τη νεολαία. Με δεδομένο αυτό αλλά και την απουσία κινήματος, γίνεται ακόμα πιο δύσκολη η πάλη για δικαιώματα σε αυτούς τους χώρους δουλειάς. Ο εργοδότης πατάει πάνω στην αποσυγκρότηση, εντείνει τις αντιθέσεις μεταξύ των εργαζομένων και καλλιεργεί ακόμα περισσότερο ψεύτικους διαχωρισμούς μεταξύ παλιών και νέων, εποχικών και μόνιμων εργαζομένων κλπ.

Η αποσυγκρότηση στις σχολές

Κρίσιμο είναι το γεγονός, ότι ενώ αυτό το κομμάτι της νεολαίας, βιώνει το τσάκισμα των δικαιωμάτων του ως φοιτητής αλλά και ως εργαζόμενος, είναι φανερή η αδυναμία του να απαντήσει. Μια αδυναμία που δεν σχετίζεται μόνο με τα αδιέξοδα αυτής της μερίδας φοιτητών, αλλά συνολικά με την βαθιά αποσυγκρότηση του φοιτητικού και λαϊκού κινήματος. Μια αποσυγκρότηση που μετράει χρόνια, αποτελώντας από τη μία, μεγάλο βαρίδι στις πλάτες του λαού και της νεολαίας και από την άλλη νίκη του συστήματος.

Το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια, απέναντι στην ένταση της επίθεσης δεν έχει ορθωθεί μια συγκροτημένη φωνή αντίστασης, έχει συμβάλει σημαντικά, ώστε να διαμορφωθεί η αντίληψη μαζικά στη νεολαία ότι η κατάσταση δεν αλλάζει και ότι ο δρόμος του αγώνα έχει ξοφλήσει. Να εδραιωθεί δηλαδή η απογοήτευση και να παγιωθεί στις συνειδήσεις η λογική του συμβιβασμού και της παντοδυναμίας αυτού του συστήματος.

Είναι πραγματικά ζήτημα, το γεγονός ότι ένας φοιτητής πλέον, ο οποίος δεν έχει δει ποτέ συνέλευση, που δεν έχει ζήσει έναν αγώνα, που δεν έχει ζυμωθεί και διαμορφωθεί μέσα από τις διαδικασίες του κινήματος, δεν έχει μάθει δηλαδή να αντιστέκεται και να διεκδικεί στο επίπεδο της σχολής του, έχει μια πολύ συγκεκριμένα διαμορφωμένη συνείδηση για το τι πάει να πει δικαίωμα και αν είναι αναγκαία η διεκδίκηση και υπεράσπιση του ή όχι, γεγονός που υπό το βάρος του αρνητικού συσχετισμού και στο ίδιο το εργατικό και λαϊκό κίνημα τον πάει βήματα πίσω και ως προς το αν θα διεκδικήσει ή όχι και στο χώρο δουλειάς του, είτε σαν εργαζόμενος φοιτητής είτε ως εργαζόμενος πτυχιούχος. Γιατί ο φοιτητής που δεν απάντησε συγκροτημένα στο γεγονός ότι τον θέλουν φοιτητή ρομπότ, που δεν είδε τι πάει να πει αντίσταση στην καθηγητική αυθαιρεσία και ότι συνολικά υπάρχει και άλλος δρόμος από αυτόν που τον θέλει με το κεφάλι σκυμμένο, είναι πιο ευάλωτος και ανεκτικός μπροστά στην αυθαιρεσία του εργοδότη, γιατί θα απολυθεί. Θα τον πιέζει το γεγονός, ότι θα δουλέψει απλήρωτες υπερωρίες και ανασφάλιστο αλλά θα νιώθει ότι είναι αδύναμος και δεν του μένει και τίποτα να κάνει παρά να αποδεχτεί την υφιστάμενη κατάσταση.

Αυτή όμως η στρέβλωση της πραγματικότητας και η προσπάθεια να χαρακτηριστεί μάλιστα και ως κανονικότητα, δεν μπορεί παρά να γεννήσει αντιστάσεις. Προσπαθώντας να προλάβει αυτές τις αντιδράσεις, το σύστημα επιλέγει να χτυπήσει όλα εκείνα τα όπλα που διαθέτει στα χέρια του το φοιτητικό κίνημα. Έτσι, τσακίζονται τα συνδικαλιστικά δικαιώματα και οι ελευθερίες, καταργείται το άσυλο. Προωθείται η αποπολιτικοποίηση των συλλόγων, συκοφαντείται η αριστερά μέσα στις σχολές και μαζί με αυτήν, η οργανωμένη και συλλογική πάλη. Γίνεται σοβάρη προσπάθεια να διαγραφτεί μια και καλή από τη συλλογική μνήμη η νικηφόρα διέξοδος των αγώνων.

Είναι λοιπόν, κομβικής σημασίας για το σύστημα να διαμορφώσει μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία τον εργαζόμενο εκείνο που θα στελεχώσει αύριο την παραγωγή. Τον εργαζόμενο εκείνο που θα πρέπει αφενός να μην έχει εργασιακά δικαιώματα και αφετέρου να μην τα διεκδικήσει και ποτέ. Τον πειθήνιο εργαζόμενο, ο οποίος μάλιστα βγαίνοντας στην αγορά εργασίας, θα συναντήσει ακόμα πιο έντονα αδιέξοδα μιας και οι αρνητικοί για το κίνημα συσχετισμοί δεν θα μπορούσαν να μην αντανakλώνται και εκεί.

Η απουσία του χώρου υποδοχής

Εάν λοιπόν, η αποσυγκρότηση του φοιτητικού κινήματος από τη μία και η επίθεση του συστήματος από την άλλη, έχουν μειώσει μια φορά τα αντανakλαστικά της νεολαίας να αντιστέκεται και να αντιδρά, μπορεί εύκολα να φανταστεί κάποιος πως υπό το βάρος της χρόνιας αποσυγκρότησης του εργατικού κινήματος ο νέος εργαζόμενος βιώνει μεγαλύτερα ακόμα αδιέξοδα.

Μια σημαντική πτυχή του ζητήματος της αποσυγκρότησης, είναι η απουσία ενός χώρου υποδοχής για τους νέους εργαζόμενους (φοιτητές και μη) στους χώρους δουλειάς. Τα σωματεία είχαν και έχουν την ιδιότητα (αλλά και την υποχρέωση) να αποτελούν μεταξύ άλλων και ένα προθάλαμο διαμόρφωσης μιας αγωνιστικής και διεκδικητικής κουλτούρας και παράλληλα ένα εργαλείο μεταφοράς της συλλογικής μνήμης του εργατικού κινήματος στους νέους εργαζόμενους. Αποτελούν με μια έννοια ένα «σχολείο» του κινήματος που «διδάσκει» τους νέους εργαζόμενους πώς κερδήθηκαν τα εργατικά δικαιώματα και οι συνδικαλιστικές ελευθερίες. Πως το 8ωρο, η απεργία, ο μισθός, οι ανθρώπινες συνθήκες εργασίας δεν χαρίστηκαν από κανέναν, αλλά παλεύτηκαν και κερδήθηκαν με αγώνες απέναντι στο σύστημα. Πως τα δικαιώματα αυτά είναι δεδομένα όσο οι εργαζόμενοι αγωνίζονται να τα διατηρήσουν και να τα επεκτείνουν στην αντίθεση τους με την εργοδοσία και το κεφάλαιο. Πως η δύναμη των εργαζομένων βρίσκεται στο συλλογικό και όχι στον ατομικό δρόμο. Αποτελούν, λοιπόν, ένα σχολείο επικίνδυνο για το σύστημα μιας και δείχνουν στους εργαζόμενους τι δικαιούνται και πως να το διεκδικούν.

Προφανώς σήμερα, η αποσυγκρότηση του εργατικού κινήματος δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστες τις δομές του. Έτσι, σε πολλούς χώρους εργασίας σωματεία είτε δεν υπάρχουν είτε στήνονται από την εργοδοσία, ενώ όπου υπάρχουν αποτυπώνεται σε αυτά ο συντριπτικά αρνητικός για το εργατικό και λαϊκό κίνημα συσχετισμός.

Το ζήτημα της Αριστεράς

Αν υπάρχει κάποιος που έπρεπε να απαντήσει σε αυτή την ολομέτωπη επίθεση από πλευράς συστήματος, να υπερασπιστεί την ιστορία του εργατικού, επαναστατικού, κομμουνιστικού κινήματος και να εμπνεύσει τους εργαζόμενους και τη νεολαία σε νέους αγώνες, είναι η Αριστερά. Δυστυχώς η κυρίαρχη Αριστερά δεν θέλει και δεν μπορεί να αναλάβει αυτό το καθήκον, ενώ έχει διαχρονικές ευθύνες για την κατάσταση που επικρατεί τόσο στους Φοιτητικούς Συλλόγους όσο και στα σωματεία.

Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που αριστερές δυνάμεις, μέσα σε αυτή τη κινηματική καθίζηση, και πατώντας πάνω στο πραγματικό γεγονός της αύξησης των εργαζόμενων φοιτητών, βλέπουν πλέον πως κάτι νέο δημιουργείται στα πανεπιστήμια. Προκρίνουν, λοιπόν, ως λύση απέναντι στην αποσυγκρότηση, τη μεταφορά του βάρους της παρέμβασης πλέον στους εργασιακούς χώρους, «γιατί το φοιτητικό δεν “τραβάει”». Ή δεν είναι λίγες οι φορές που η πραγματική δυσκολία αλλά και απομάκρυνση του εργαζόμενου φοιτητή από το χώρο της σχολής του προσπαθεί να αντιμετωπιστεί με διαφόρων ειδών τρικ. Έτσι, προτείνεται η λύση να ψηφίζουν οι εργαζόμενοι στις Γενικές Συνελεύσεις από την αρχή, προκειμένου να μπορούν μετά να φύγουν, ή να συγκροτηθούν επιτροπές εργαζομένων που θα λειτουργούν ως υποκατάστατα των Γενικών Συνελεύσεων, προκειμένου να εκπροσωπούνται και αυτοί οι φοιτητές στη διοίκηση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν! Όλες οι παραπάνω λογικές είναι ξεκάθαρο πως είναι βαθιά ποτισμένες από την

λογική της ήττας, και της ανεμπιστοσύνης ότι το φοιτητικό κίνημα μπορεί να ανασυγκροτηθεί. Κυριαρχεί σε αυτές η άποψη ότι λίγο πολύ η κατάσταση στους συλλόγους δεν αλλάζει και πρέπει να βρούμε εναλλακτικές μορφές παρέμβασης, να στραφούμε δηλαδή έξω από αυτούς.

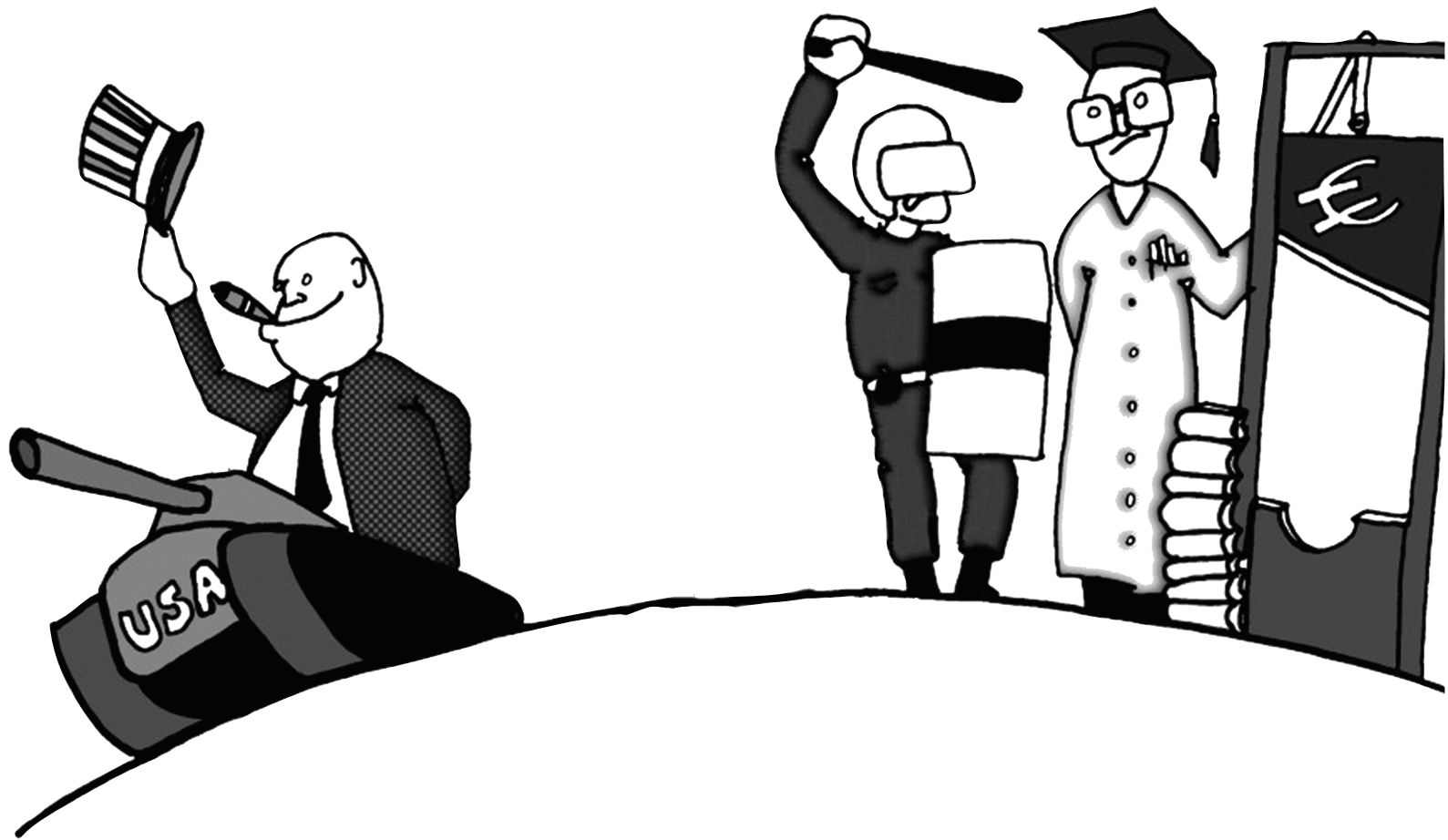
Παράλληλα, ο εκλογικός κρετινισμός και οι αυταπάτες για συνδιαχείριση αυτού του συστήματος συγχύζουν, απογοητεύουν και δεν συγκροτούν το κίνημα σε κατεύθυνση σύγκρουσης, σε σχολές και χώρους δουλειάς. Πόσο διαφορετική γραμμή πάλης είναι ο εικονικός συνδικαλισμός στις σχολές και τα πανό συλλόγων που ξεφυτρώνουν με αποφάσεις ΔΣ με τις «από τα κάτω» απεργίες που καλούνται «από τα πάνω» με βάση το σχεδιασμό της κάθε δύναμης και αλλάζουν ημερομηνίες κατά το δοκούν; Πόσο έχουν εμπλέξει τους άμεσα ενδιαφερόμενους (φοιτητές ή εργαζόμενους) όταν οι δυνάμεις αυτές θεωρούν τα όργανα πάλης τσιφλίκια τους, έχουν κάνει τα ΔΣ σφραγίδες και καλλιεργούν με κάθε τρόπο την ανάθεση; Τέτοιες λογικές σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να πείσουν τον φοιτητή να νιώσει τον φοιτητικό του σύλλογο σαν κάτι το ζωντανό, ούτε τον εργαζόμενο να δει το σωματείο του σαν ένα δικό του εργαλείο μέσα στο οποίο μπορεί να παλέψει με τις δικές του δυνάμεις.

Ο μαζικός χώρος των εργαζομένων φοιτητών

Όσο αναγκαία κρίνεται η ανασυγκρότηση του κινήματος, προκειμένου να μπει φραγμός στην επίθεση του συστήματος, άλλο τόσο απαραίτητο είναι να απαντηθεί το ερώτημα ποιος είναι ο μαζικός χώρος παρέμβασης και συγκρότησης των εργαζομένων φοιτητών.

Έτσι, παρά το γεγονός ότι αυτό το κομμάτι της σπουδάζουσας νεολαίας, μπορεί αντικειμενικά να αδυνατεί να πηγαίνει καθημερινά στη σχολή, λόγω των απαιτήσεων της δουλειάς του, ο φοιτητικός του σύλλογος δεν παύει να αποτελεί και το χώρο εκείνο μέσα στον οποίο πρέπει να συγκροτηθεί και να παλέψει. Είναι τα συλλογικά όργανα εκείνα τα οποία ο εργαζόμενος φοιτητής πρέπει να ξανανιώσει δικά του και μέσα στα οποία να μπορεί να θέσει και να παλέψει τα ζητήματά του. Είναι κομβικός ο αγώνας που καλείται να δώσει ο εργαζόμενος φοιτητής, απέναντι στην επίθεση που βιώνει στην εκπαίδευση. Είναι δηλαδή, ζωτικής σημασίας ο αγώνας που πρέπει να δώσει απέναντι στους ταξικούς φραγμούς, γιατί εκεί τίθεται και το ζήτημα του κατά πόσο θα μπορέσει να παραμείνει φοιτητής και δεν θα αναγκαστεί να σταματήσει τις σπουδές του. Και αυτός ο αγώνας δεν μπορεί να δοθεί μακριά και έξω από τους συλλόγους. Δεν μπορεί να αντικατασταθεί από μια άλλη παρέμβαση στον εργασιακό χώρο. Επομένως, η διαδικασία ανασυγκρότησης των φοιτητικών συλλόγων, περνά μέσα από τη συγκρότηση και αυτού του κομματιού της νεολαίας και την προώθηση αιτηματολογίας πάνω σε ζητήματα που

ακουμπούν τους εργαζόμενους φοιτητές. Ζητήματα δηλαδή που αφορούν τις εξεταστικές, τις υποχρεωτικές παρακολουθήσεις ή τις φοιτητικές άδειες, την ασφάλιση και τις ανθρώπινες συνθήκες εργασίας τις οποίες πρέπει να διεκδικήσει από τον εργοδότη. Γιατί το φοιτητικό κίνημα, εκτός από την διεκδίκηση των φοιτητικών δικαιωμάτων, όταν συγκροτούνταν και πάλευε, είχε πάντα λόγο και για αυτά τα ζητήματα και διαμόρφωνε τη συνείδηση στον εργαζόμενο φοιτητή ότι θα πρέπει να διεκδικήσει τα δικαιώματά του, τόσο στη σχολή όσο και στο χώρο δουλειάς του. Εν τέλει, η συγκρότηση του αγώνα και αυτού του κομματιού της νεολαίας μέσα στις σχολές, ενάντια στους ταξικούς φραγμούς, είναι αναγκαία για να μπορέσει να τελειώσει τις σπουδές του.

Αν καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι ο φυσικός χώρος μέσα στον οποίο πρέπει να συγκροτηθεί και να παλέψει ένας εργαζόμενος φοιτητής είναι η σχολή του, δεν θα πρέπει να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι στη δουλειά δεν υπάρχει αναγκαιότητα συγκρότησης και αντιπαράθεσης με τον εργοδότη, λόγω του πρόσκαιρου χαρακτήρα της. Αντιθέτως, είναι αναγκαίοτητα σήμερα πιο πολύ από ποτέ ο νέος εργαζόμενος όχι μόνο να γνωρίζει τα δικαιώματά του, αλλά να διαμορφώνει όρους καθημερινά και να παλεύει για αυτά.

Κλείνοντας...

Κομβικό είναι το ζήτημα να συνδεθεί ο αγώνας για σπουδές με τον αγώνα που καλείται να δώσει ένας φοιτητής και ως εργαζόμενος παράλληλα. Αγώνας που για να είναι νικηφόρος θα πρέπει να έρθει σε ευθεία σύγκρουση και αντιπαράθεση με την πολιτική του συστήματος, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι λογικές που θέλουν να συνδιαχειριστούν τη κρίση αυτού του συστήμα-

τος, που δεν κάνουν ξεκάθαρο ποιος είναι δίπλα στο φοιτητικό και λαϊκό κίνημα και ποιος απέναντί τους, μόνο αδιέξοδα θα γεννούν.

Οι εργαζόμενοι φοιτητές αποτελούν το κομμάτι εκείνο της νεολαίας που όχι μόνο πλήττεται πρώτο από την επίθεση του συστήματος στις σχολές, αλλά παράλληλα βιώνει άμεσα την εκμετάλλευση στην εργασία και αυτός είναι και ο λόγος που καθιστά απαραίτητη τη συγκρότησή του και την πάλη του για σπουδές, δουλειά και ελευθερίες. Ζητήματα που είναι πάντα προς κατάκτηση και που όσο το κίνημα δεν τα διεκδικεί και δεν τα υπερασπίζεται τόσο θα τίθεται το ζήτημα του αν θα καταφέρει το κομμάτι αυτό να τελειώσει μια σχολή, αλλά και όσοι τα καταφέρουν θα εργάζονται ως πτυχιούχοι και νέοι εργαζόμενοι χωρίς δικαιώματα.

Έγινε η απανθρωπιά συνήθειά μας;

Στις 21 Σεπτέμβρη δολοφονήθηκε ο Ζάκ Κωστόπουλος, ακτιβιστής της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, στο κέντρο της Αθήνας. Λίγες μέρες μετά, στην πλατεία Ομονοίας ένας άντρας είχε σκαρφαλώσει στο γλυπτό «Πεντάκυκλο» απειλώντας πως θα αυτοκτονήσει με τους περαστικούς να βγάζουν φωτογραφίες!

Τέτοια περιστατικά δημιουργούν αρκετά ερωτηματικά, τόσο για το πως παράγονται τέτοιες καταστάσεις όσο και για τη στάση του κόσμου απέναντι σε αυτά. Έχουμε γίνει τόσο αναισθητοι που δεν μας νοιάζει ο πόνος του άλλου; Ποιος πραγματικά ευθύνεται για τα αδιέξοδα που βιώνει καθημερινά ο λαός της χώρας μας και καταλήγει να αντιμετωπίζει τέτοια σκηνικά είτε με απάθεια είτε με τον πιο απάνθρωπο τρόπο;

Το γεγονός, βέβαια, ότι τα ερωτήματα αυτά απασχολούν αρκετά, ιδιαίτερα τη νεολαία, δείχνει ότι δεν βρισκόμαστε στο σημείο να μοιάζουν φυσιολογικά τα πάντα! Πολύ περισσότερο δείχνουν ότι στην πραγματικότητα για τα εγκλήματα αυτά δεν φτάει ο «φύσει αντιδραστικός»λαός, όπως διαλαλούν διάφοροι πολιτικοί χώροι ακόμη και της αριστεράς.

Το σύστημα της φτώχειας γεννάει το σκοτάδι

Ποιος φτάει λοιπόν; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα βρίσκεται στο σύστημα που προκειμένου να επιβιώσει, φορτώνει τα αδιέξοδά του στις πλάτες των λαϊκών μαζών δημιουργώντας έναν νέο κοινωνικό μεσαίωνα. Ο κοινωνικός μεσαίωνας είναι συνάρτηση του εργασιακού μεσαίωνα, που διαμορφώνεται όλα αυτά τα χρόνια με την εφαρμογή σκληρά αντεργατικών και αντιλαϊκών μέτρων. Συνίσταται στην κοινωνική οπισθοδρόμηση και στην περπατητή αναφορά στο προσκήνιο των πιο αποκρουστικών και αντιδραστικών απόψεων, που καθιστούν το λαό αδρανή.

Όλο αυτό το κλίμα της απαξίωσης του κόσμου ακόμα και σε θέματα ζωής ή θανάτου, το γύρισμα της πλάτης στον διπλανό και η περιφρόνηση, είναι ξεκάθαρο αποτέλεσμα της αστικής ιδεολογίας του ανταγωνισμού, του ατομικού δρόμου κτλ. Αυτή καλλιεργείται σε όλα τα επίπεδα της ζωής μας, στις εργασιακές, κοινωνικές και προσωπικές σχέσεις. Από τααμφιθέατρα και τον χώρο δουλειάς μέχρι την οικογένεια, το σύστημα προσπαθεί με κάθε τρόπο να πείσει ιδιαίτερα τη νεολαία πως για οτιδήποτε συμβαίνει φταίει «ο διπλανός μου». Προτάσσει ως λύση τον ατομικό δρόμο και την επιβολή του «σχυρού» μέσα σ' ένα συνολικότερο κλίμα «διαίρει και βασίλευε», για να μπορεί να εφαρμόζει πιο εύκολα την καταβράθρωση των δικαιωμάτων.

Ο εργασιακός μεσαίωνας έχει διαμορφωθεί

Η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, εναρμονισμένη με τις κατευθύνσεις Ε. Ε. και Δ.Ν.Τ., εξαθλιώνει τον λαό και την νεολαία, χτυπώντας τα δικαιώματα και τις κατακτήσεις. Στον χώρο του πανεπιστημίου επικρατεί κλίμα ανταγωνισμού που τροφοδοτείται και αναπαράγεται από το καθηγητικό κατεστημένο. Προετοιμάζουν, έτσι, τη νεολαία για την εργασιακή «ζούγκλα» που θα συναντήσει. Η βοήθεια στον συμφοιτητή θεωρείται μέγιστο «σφάλμα». Γιατί σε μια αγορά εργασίας με περιορισμένες θέσεις, ο συμφοιτητής είναι ο μελλοντικός «ανταγωνιστής». Ταυτόχρονα, έξω από τα πανεπιστήμια, στους χώρους εργασίας, διαμορφώνεται ένα ασφυκτικό κλίμα. Με την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων, τις

Στεφανία Περάκη,
Πολιτικών Μηχανικών Ξάνθης

«ευέλικτες» μορφές απασχόλησης, τους εργαζόμενους με συμβάσεις ενός μήνα ή μιας εβδομάδας, την ανασφάλιστη εργασία αλλά και τις αξιολογήσεις των εργαζομένων, σε συνδυασμό με τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, δημιουργούν κλίμα φόβου. Οι εργοδότες διαρκώς υποσκάπτουν αντιθέσεις μεταξύ των εργαζομένων, δημιουργώντας διακρίσεις μεταξύ αντρών και γυναικών, μεταξύ ντόπιων ή αλλοδαπών, αλλά και μεταξύ εργαζομένων με πτυχίο ή μη, αποπροσανατολίζοντας από τον πραγματικό υπαίτιο της ανασφάλιστης εργασίας, της μείωσης του μισθού κτλ. Καθώς η μονιμότητα αμφισβητείται, ο εργαζόμενος «συμφιλιώνεται» με την πραγματικότητα, καταλήγοντας να σφάζεται με τον συνάδελφό του, την ίδια στιγμή που ο εργοδότης χειροτερεύει τους όρους εργασίας.

Η ένταση της φασιστικοποίησης ανοίγει το δρόμο σε αντιδραστικές φωνές

Περιστατικά κοινωνικής αποκτήνωσης αυξανονται και καταλήγουν να γίνονται αποδεκτά. Όσο ο λαός εξαθλιώνεται και αδυνατεί να δώσει τις δικές του απαντήσεις, ρατσιστικές και φασιστικές απόψεις κερδίζουν έδαφος και αποκτούν πεδίο πολιτικής έκφρασης. Η επίθεση στα δικαιώματα νομιμοποιεί στις συνειδήσεις του κόσμου πρακτικές βίας, ενισχύει μικροαστικές αντιλήψεις, και καθιστά τον λαό ευάλωτο σε ρητορείες μίσους.

Η φασιστικοποίηση της δημόσιας και πολιτικής ζωής ολόένα εντείνεται: η αδυσώπητη καταστολή του συστήματος, το χτύπημα στις συνδικαλιστικές ελευθερίες, η κατάργηση του λαϊκού ασύλου, η γκετοποίηση προσφύγων και μεταναστών. Το σύστημα περιθωριοποιεί κοινωνικές ομάδες, προκειμένου να τις χρησιμοποιεί ως αποδιοπομπαίους τράγους. Ο φόβος της καταστολής και της στοχοποίησης, καταφέρνει τελικά να αποτρέπει έναν κόσμο από το να υποστηρίξει τον διπλανό του σε μια δύσκολη κατάσταση, επειδή σκέπτεται το προσωπικό κόστος.

Ο ρόλος των ΜΜΕ

Τα ΜΜΕ ως ένας από τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του συστήματος αναπαράγουν καθημερινά όλα τα στερεότυπα και τις διακρίσεις στις οποίες βασίζεται το σύστημα. Βγάζουν λάδι τις πολιτικές της κυβέρνησης και των ιμπεριαλιστών και συκοφαντούν τον αγωνιζόμενο λαό και τις πληττόμενες κοινωνικές ομάδες με κάθε ευκαιρία.

Δεν είναι τυχαίο ότι όσο η καθημερινότητά δυσχεραίνει, ξεπηδούν ένα σωρό reality show τα οποία προβάλλουν ως τρόπο διασκέδασης την δημόσια διαπόμπευση του κόσμου που συμμετέχει. Πέρα από το ότι λειτουργούν αποχαυνωτικά, προωθούν τον ανταγωνισμό ως κανονικότητα. Στηρίζονται στις ανταγωνιστικές συμπεριφορές μεταξύ των διαγωνιζόμενων, προβάλλοντας ότι η «νίκη» θα αξίζει πάντα σε έναν και οι υπόλοιποι είναι άξιοι κριτικής και εξευτελισμού.

Να μην αφήσουμε τέτοια περιστατικά να γίνουν η κανονικότητα μας

Ζητούμενο, λοιπόν, είναι η νεολαία να μην αποδεχτεί την φτώχεια και την εξαθλίωση, ούτε να συνθησίου την απανθρωπιά, αλλά να αντισταθεί! Είναι ευθύνη της αριστεράς, η ανάδειξη του πραγματικού υπαίτιου για τα προβλήματα και το τσάκισμά του. Η νεολαία έχει να αναζητήσει τις πραγματικές απαντήσεις για την ζωή και το μέλλον που της στερούν.

Η αλληλεγγύη αναπτύσσεται μέσα από συλλογικούς αγώνες, σε μια γενική συνέλευση, σε μια πορεία, σε μια απεργιακή κινητοποίηση, όπου θα συνειδητοποιήσουμε ότι ο διπλανός μας δεν είναι εχθρός, αλλά σύμμαχος απέναντι στην οργανωμένη και μεθοδευμένη επίθεση που βιώνουμε. Για το καπιταλιστικό σύστημα είμαστε όλοι αναλώσιμοι και η επίθεση αργά ή γρήγορα θα χτυπήσει και την δική μας πόρτα, για αυτό είναι αναγκαία η πάλη στην κατεύθυνση της αντίστασης και της διεκδίκησης, κόντρα στην εκμετάλλευση του λαού και της νεολαίας, κόντρα στο σάπιο σύστημα!

100 χρόνια από την ίδρυση ΣΕΚΕ-ΚΚΕ: Η νεολαία συγκροτείται στο πλευρό του λαού και του εργατικού κινήματος

Σε συνθήκες ανόδου του εργατικού κινήματος, μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους και εν μέσω του Α΄ Παγκοσμίου, βαίνει προς την κορύφωση της μια διαδικασία μετασχηματισμού διαφόρων μορφωτικών ομίλων σε σοσιαλιστικές οργανώσεις, που τελικά ολοκληρώνεται με την ίδρυση του ΣΕΚΕ το 1918. Αποφασιστική ώθηση σε αυτήν την κατεύθυνση έδωσε η Μεγάλη Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση. Καθοριστικό ρόλο για τον πολιτικό προσανατολισμό αυτής της προσπάθειας και την απάντηση άμεσων και κρίσιμων ζητημάτων εκείνης της περιόδου έπαιξε, μεταξύ άλλων, η αντιπαράθεση στα πλαίσια της Β΄ Διεθνούς και η αποχώρηση των μπολσεβίκων (και μετέπειτα του ΣΕΚΕ) από αυτήν. Η ίδια αυτή ύπαρξη ενεργού και δυναμικού εργατικού κινήματος, ήταν που οδήγησε στην ίδρυση και καθόρισε τα χαρακτηριστικά, τη φυσιογνωμία και τους στόχους πάλης ενός κόμματος που δεν είχε απλά αναφορά στην εργατική τάξη, αλλά αποτέλεσε εκφραστή της.

Στόχος, όμως, αυτού του άρθρου δεν είναι, έστω με έναν ανεπαρκή τρόπο, να αναλύσει τους όρους (διεθνείς και εσωτερικούς) πάνω στους οποίους «γεννιέται», προχωράει αλλά και οπισθοχωρεί η προσπάθεια συγκρότησης του ΣΕΚΕ και μετέπειτα ΚΚΕ. Προσπάθεια η οποία, ούτως ή άλλως, είναι ανεκτίμητη και καθοριστική για το εργατικό και λαϊκό κίνημα της χώρας μας (και όχι μόνο για τότε). Προσπαθεί αδρά να αναδείξει, τη συμβολή που η ίδρυσή του είχε στη συγκρότηση του τότε νεολαιίστικου κινήματος και της σύνδεσής του με το εργατικό. Αντλώντας παράλληλα και στο βαθμό που αυτό γίνεται δυνατό, ορισμένα πολιτικά συμπεράσματα για τα σημερινά καθήκοντα της πάλης μας.

Είναι σημαντική η αναφορά σε τρία σημεία. Πρώτον, η ίδρυση και η πορεία του ΣΕΚΕ-ΚΚΕ δεν ήταν θέσφατο, πάτησε σε συγκεκριμένους όρους και συνθήκες. Έθεσε και ήρθε να απαντήσει πολύ συγκεκριμένα και κρίσιμα ζητήματα, τα οποία προκύπτανε από την κατάσταση του εργατικού-λαϊκού κινήματος και από τα οποία δεν προσπάθησε να «ξεφύγει», όπως το ζήτημα του πολέμου και της στάσης που έπρεπε να κρατηθεί (Α΄ Παγκόσμιος, Μικρασιατική εκστρατεία), το προσφυγικό, το ζήτημα των μειονοτήτων, της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, των όρων εργασίας παιδιών και γυναικών, το γυναικείο ζήτημα, το αγροτικό, της εκπαίδευσης των νέων, της κρίσης του αστικοτσιφλικάδικου καθεστώτος και της

εξάρτησης της χώρας από τις «Μεγάλες Δυνάμεις».

Δεύτερον, τα ζητήματα αυτά τα έθεσε ως ζητήματα πάλης, με ότι αυτό σήμαινε σε επίπεδο διώξεων, θυσιών και αίματος. Όσοι από το εσωτερικό του, ιδιαίτερα στην πρώτη φάση της ίδρυσης και πορείας του (αρχαιομαρξιστές κ.α.), θέλανε να τα δούνε έξω από αυτήν τη διαδικασία, είτε πετάχτηκαν «εκτός» της ιστορίας, με βάση το προχώρημα αυτής της πάλης και των απαντήσεων που αυτή «απαιτούσε», είτε πλήρωσαν ακριβά τις αυταπάτες τους από τη βαρβαρότητα του συστήματος.

Τρίτον, η νεολαία, πιο συγκεκριμένα τα φτωχά-λαϊκά-εργαζόμενα τμήματά της, ακριβώς μέσα στην πάλη και στη βάση αυτών των ζητημάτων, είδε την λύση των προβλημάτων της και την προ-

οπτική της. Για αυτό και εντάχθηκε μαζικά σε αυτό το κίνημα, αφήφώντας κάθε είδους θυσία. Για αυτό και συγκρότησε το κίνημά της στο πλάι του εργατικού-κομμουνιστικού κινήματος.

Η νεολαία εκείνη την περίοδο αντιμετώπιζε πολλά ζητήματα. Αντιμετώπιζε τον κίνδυνο του να γίνει κρέας στα κανόνια των «Μεγάλων Δυνάμεων» και της τυχοδιωκτικής άρχουσας τάξης της χώρας, που έπαιρνε αέρα με βάση τις επιδιώξεις των «Μεγάλων». Να βρεθεί, δηλαδή, όπως και βρέθηκε, να πολεμά είτε στα βάθη της Ευρώπης τον «κομμουνιστικών κίνδυνον», είτε στα Βαλκάνια και την Ασία για «χαμένες πατρίδες», για συμφέροντα άλλων, ξένα προς τα συμφέροντά της. Αντιμετώπιζε την καταπίεση, την έλλειψη δικαιωμάτων και ελευθεριών που αντιμετώπιζαν οι προσφυγικές οικογένειες, οι σλαβομακεδόνικες

και άλλες μειονότητες από το ασφυκτικό αστικοτσιφλικάδικο καθεστώς της υποτέλειας.

Αντιμετώπιζε την εκμετάλλευση στο πεδίο της εργασίας. Εκμετάλλευση που βασιζόταν στους ταξικούς φραγμούς της εκπαίδευσης και στις σκοταδιστικές αντιλήψεις που αυτή αναπαρήγαγε, σε όλο το αντεργατικό οπλοστάσιο του καθεστώτος και στα έντονα φεουδαρχικά κατάλοιπα της περιόδου εκείνης. Βασιζόταν στην παιδική και γυναικεία εργασία, στην αсуδοσία ιδιαίτερα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, που κατά βάση δούλευε η νεολαία, στην υπερεκμετάλλευση των γεοπροσόδων και στη φορολοηστεία.

Ταυτόχρονα με τα παραπάνω, υπήρχε έλλειψη δυνατότητας συνδικαλιστικής οργάνωσης τόσο στο χώρο της εκπαίδευσης όσο και της εργασίας.

Έλλειψη που συνοδεύονταν από ένα ολόκληρο πλέγμα σκοταδιστικών θέσεων που αφορούσαν από τις κοινωνικές σχέσεις, το ρόλο της εκκλησίας μέχρι τον πολιτισμό και την οικογένεια. Υπήρχε ένα πλέγμα σχέσεων και θέσεων που όταν χρειαζόταν έπαιρνε τις πιο μαύρες εκδοχές του. Εκείνες της τρομοκρατίας και της καταστολής, του σοβινισμού ή και του ανοιχτού φασισμού. Με πιο ενδεικτικό παράδειγμα τη δικτατορία του Μεταξά, που προσπαθήσε με διάφορες μεθόδους, από «ιδεολογικές» μέχρι πολύ ωμές, να «πειθαρχήσει» και να ελέγξει τη νεολαία.

Ακριβώς, λοιπόν, με αυτά τα ζητήματα αποφάσισε να αναμετρηθεί και «ασχολήθηκε» το

κομμουνιστικό κίνημα της εποχής και μπόρεσε να συγκροτήσει και να κερδίσει μαζί του το νεολαιίστικο κίνημα. Από τις αντιπολεμικές επιτροπές που στήθηκαν στα μέτωπα του πολέμου μέχρι τις δημοκρατικές αντιφασιστικές ομάδες που στήθηκαν στη χώρα, από τη συγκρότηση μορφωτικών, πολιτιστικών, αθλητικών ομίλων και συλλόγων, μέχρι τη συγκρότηση σωματείων, αγροτικών συλλόγων και σοσιαλιστικών ομάδων ενάντια στην εκμετάλλευση και για την κοινωνική απελευθέρωση, οι κομμουνιστές της εποχής ήταν πρωταγωνιστές. Πρωτοστάτησαν στην αντιπολεμική-αντιφασιστική προπαγάνδα και στην πάλη για ενότητα ντόπιου πληθυσμού-προσφύγων-μειονοτήτων ενάντια στην καταπίεση και για πλήρη ένταξη και δικαιώματα. Οι νεολαίοι κομμουνιστές βγήκαν μπροστά στις πρώτες εργατικές απεργίες

και στις πρώτες μάχες του φοιτητικού κινήματος, κατακτώντας το ρόλο του πρωτοπόρου μέσα στις πλατιές νεολαιίστικες μάζες. Μέσα από πολύμορφες μάχες και ποικίλους τρόπους παρέμβασης στα γεγονότα, αναγνωρίστηκαν ως καθοδηγητές αυτής της πάλης.

Καθοριστικό ρόλο σε αυτήν την κατεύθυνση έπαιξε η ίδρυση της ΟΚΝΕ (Ομοσπονδία Κομμουνιστικών Νεολαίων Ελλάδας) το Νοέμβρη του 1922 ως συνέχεια της ίδρυσης της ΟΣΕΝΕ το Σεπτέμβρη του 1920. Ίδρυση και πορεία, η οποία, μέσα από τεράστιες διώξεις και βαθιές συνθήκες παρανομίας, έχει κομβικό ρόλο στην πολιτική ενοποίηση, τη μαζικοποίηση και τη σωστή καθοδήγηση του νεολαιίστικου κινήματος. Ενδεικτικό είναι πως ο στόχος που έθεσε στον εαυτό της κατά το πρώτο της Συνέδριο ήταν να κερδίσει στις τάξεις της όλη την εργατική και αγροτική νεολαία της χώρας. Στόχο τον οποίο πέτυχε αρκετά χρόνια αργότερα, μετά την τεράστια οργανωτική ανάπτυξη και διεύρυνση της απήχησής της τη δεκαετία του '30. Ζήτημα το οποίο συνδέεται αφενός με τη «μπολσεβικοποίηση» του ΚΚΕ και το πώς αυτή εκφράστηκε στο Συνέδριο του '34 και αφετέρου με την αδιάλλακτη και ηρωικό χαρακτήρα στάση που κράτησαν τα μέλη και τα στελέχη της κατά τη διάρκεια της μεταξικής δικτατορίας. Στην συνέχεια, ακολούθησε η ίδρυση της ΕΠΟΝ, που κατέκτησε στις γραμμές της την τεράστια και απόλυτη πλειοψηφία της νεολαίας της χώρας.

Συνεπώς, καθόλου εντύπωση δεν προκαλεί πώς το νεολαιίστικο κίνημα εκείνης της περιόδου συγκροτήθηκε στο πλάι και με βάση την αναφορά και την αλληλοσύνδεση με το εργατικό και λαϊκό κίνημα. Η συμβολή του ΣΕΚΕ-ΚΚΕ και αντίστοιχα της ΟΚΝΕ σε αυτή τη διαδικασία ήταν καθοριστική και αδιαμφισβήτητη. Καθόλου τυχαίο δεν είναι, για παράδειγμα, ότι από τους πρώτους σύμμαχους που βρήκε η εργατική τάξη στις πρώτες μεγάλης κλίμακας αναμετρήσεις της με το κεφάλαιο και το αστικό κράτος, ήταν το φοιτητικό κίνημα το οποίο, έδινε ταυτόχρονα τις δικές του μάχες και έκανε επίμονες προσπάθειες για να συνενωθεί με το εργατικό.

Το ζήτημα, όμως, δε σταματά εδώ. Μετά την είσοδο των Ιταλών και Γερμανών κατακτητών στη χώρα, νέα καθήκοντα τέθηκαν στο λαό και τη νεολαία. Καθήκοντα που είχαν να κάνουν με την απελευθέρωση της χώρας, καθήκοντα ταξικά, καθώς κανένα από τα ζητήματα που παλεύονταν το προηγούμενο διάστημα δεν μπορούσε να υλοποιηθεί με τους ξένους εισβολείς να αλωνίζουν. Εδώ είναι που το λαϊκό και νεολαιίστικο κίνημα «μεγαλοურγησε». Μετά την προδοσία και την παράδοση της χώρας στους κατακτητές από το αστικοτσιφλικάδικο καθεστώς και το προσωπικό του και με την πρωτοπορία του λαού και της νεολαίας να σπίτζει στις φυλακές και στις εξορίες, συγκροτείται πολύ γρήγορα Αντίσταση σε όλη τη χώρα. Συγκροτείται πολύ γρήγορα η εποποιία του ΕΑΜ, του ΕΛΑΣ και της ΕΠΟΝ που μέσα από αμέτρητες θυσίες, απελευθερώνει τη χώρα. Η συμβολή της νεολαίας και της ΕΠΟΝ σε αυτήν την υπόθεση είναι τεράστια. Φαίνεται μέσα από τα συσσίτια που διοργανώνει, την τεράστια συμβολή των νέων στα πεδία των μαχών, τους μικρούς σαλταδόρους, τους πλη-

ροφοριοδότες, τη διοργάνωση απεργιών, μορφωτικών, πολιτιστικών και άλλων δραστηριοτήτων. Αντίστοιχη είναι και η προσφορά και η δράση της και κατά τη διάρκεια της αγγλοαμερικανικής επέμβασης και κατοχής.

Η θυελλώδης και πολύ γρήγορη ανάπτυξη αυτού του κινήματος στα επίπεδα της νεολαίας, όπως και του λαού, έπιασε, τουλάχιστον για την πρώτη περίοδο, σχεδόν καθολικά ποσοστά, δεν έπεσε από τον ουρανό. Πάτησε, πέρα από τα τεράστια κενά που άφησε η παραίτηση του αστικοτσιφλικάδικου καθεστώτος από κάθε είδους αντίσταση, πέρα από τις αμέτρητες θυσίες χιλιάδων αγωνιστών και νεολαίων, και στη δουλειά που είχε γίνει «από τα πριν». Ήταν, δηλαδή, οι τεράστιες μάχες στις οποίες είχε ριχτεί και διαπαιδαγωγηθεί η νεολαία όλη την προηγούμενη περίοδο, που έστρωσαν το έδαφος, ώστε να μην ακολουθήσει απλά την ΕΠΟΝ, αλλά να γίνει άμεσα και πολύ γρήγορα «ενεργός φορέας» υλοποίησης των κατευθύνσεων που αυτή έθετε. Το ίδιο ισχύει και για το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και τη σχέση του με το ΚΚΕ.

Όπως είναι γνωστό, το μεγαλειώδες αυτό κίνημα του λαού μας ηττήθηκε στρατιωτικά τον Αύγουστο του '49. Κατά την άποψή μας, οι αιτίες μιας τέτοιας ήττας έγκουν την καταγωγή τους από τους αχρείαστους και καταστροφικούς συμβιβασμούς που έκανε η ηγεσία του ΚΚΕ, στη βάση ορισμένων αυταπατών από τις οποίες διακατέχονταν, την περίοδο '43-'45 με τον αγγλικό ιμπεριαλισμό και την ντόπια αντίδραση. Υπερτίμησε τις δυνάμεις του εχθρού και υποτίμησε τις δυνάμεις του λαού, με αποκορύφωμα τη συμφωνία της Βάρκιζας, αλλά και δεν αναθεώρησε τις λανθασμένες αυτές επιλογές την επόμενη περίοδο. Αυτή η ήττα, όμως, σε καμία περίπτωση δεν αναιρέσει και δε θα μπορούσε να ανατρέσει, τα τόσα χρόνια αγώνων που έδωσε ο λαός και η νεολαία εκείνη την περίοδο και οι οποίοι άφησαν τεράστιες παρακαταθήκες για τους αγώνες που ακολούθησαν. Αγώνες που ακόμα και σήμερα στοιχειώνουν τις δυνάμεις του συστήματος.

Αυτό, λοιπόν, που δεν μπόρεσαν να πετύχουν οι δυνάμεις του συστήματος με τη στρατιωτική ήττα του '49, τις διώξεις και τις εκτελέσεις, μπόρεσαν να το πετύχουν οι εξελίξεις στο ΚΚΣΕ και μετέπειτα στο ΚΚΕ. Εξελίξεις που αφορούσαν την επιβολή της ρεβιζιονιστικής γραμμής. Εξελίξεις που εισήγαγαν, όχι ανώδυνα και μέσα από μια πο-

ρεία δεκαετιών, τη γραμμή του συμβιβασμού, του ρεφορμισμού και της συνδιαλλαγής στο εργατικό-λαϊκό και νεολαιίστικο κίνημα και οδήγησαν στην ήττα του κομμουνιστικού κινήματος, όπως αυτό συγκροτήθηκε στο πρώτο μισό του προηγούμενου αιώνα.

Σήμερα, που η καπιταλιστική επίθεση και η ιμπεριαλιστική θηριωδία οργάνζει σε όλο το κόσμο και στη χώρα μας, η ήττα αυτού του κινήματος παίζει καθοριστικό ρόλο στη μη δυνατότητα διάφορων κινήματων, εργατικών, λαϊκών, νεολαιίστικων, εθνικοανεξαρτησιακών κ.α. να πετύχουν νίκες και ρωγμές στη βαρβαρότητα του συστήματος. Δεν αποτελεί αντικείμενο αυτού του άρθρου να αναλύσει το συγκεκριμένο ζήτημα, αλλά αυτό που αξίζει να σημειωθεί είναι το γεγονός πως αυτό που σίγουρα δεν έχει ηττηθεί, γιατί πολύ απλά δεν μπορεί να ηττηθεί, είναι η κομμουνιστική ιδεολογία. Ακριβώς επειδή «παράγεται» καθημερινά από τις ανάγκες του λαού. Στα πεδία της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης, των πολέμων και της εξαθλίωσης, των αδιεξόδων και των αντιφάσεων αυτού του συστήματος «παράγεται» η «πρώτη ύλη» για μια ιδεολογία που έχει ως κέντρο της τον άνθρωπο και τις ανάγκες του. Τη συλλογικότητα, την ισότητα και την αλληλεγγύη. Οι φορείς αυτής της ιδεολογίας έχουν να καταφέρουν, διδασκόμενοι από το παρελθόν, να αντιπαραβάλλουν αυτή την ιδεολογία με την αστική και τη ρεφορμιστική, να την αναπτύξουν παραπέρα και να μπορέσουν να τη «γιώσουν» στα πεδία που «παράγεται». Ιδιαίτερα έχουν να τη «συνενώσουν» με τον κατεχόμενη φορέα που την παράγει, την εργατική τάξη και την πάλη της. Μια τέτοια διαδικασία μπορεί να συντελεστεί μόνο στο πεδίο της ταξικής πάλης και με τους όρους που αυτή θέτει. Γι' αυτό, η διέξοδος και οι απαντήσεις της νεολαίας βρίσκονται, όπως και τότε, στην πάλη, στο πλάι του λαού και της εργατικής τάξης για σπουδές-δουλειά-ελευθερίες-ζωή με δικαιώματα και αυτή η ιδεολογία είναι η μόνη που μπορεί πραγματικά και σήμερα να την εμπνεύσει.

Το θέατρο της Αντίστασης

Εμμανουέλα Ζαργιανάκη,
Θεατρικών Σπουδών Πάτρας

Ο Μπρέχτ έλεγε πως «στους δύσκολους καιρούς, τους καιρούς των αποφάσεων, η τέχνη πρέπει να αποφασίζει» και είναι απόλυτα εύστοχο να πούμε πως σε αυτήν την συνάντηση που λεγόταν «Θέατρο της Αντίστασης» η τέχνη αποφάσισε.

Η εξάπλωση της φασιστικής ιδεολογίας στην Ευρώπη, ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1930, η εισβολή της Ιταλίας στην Ελλάδα το 1940, η ένταξη της χώρας στο πλευρό αυτών που πολεμούσαν ενάντια στον Άξονα, οι ένοπλες συγκρούσεις στα βόρεια σύνορά της και η συνακόλουθη κατοχή αποτελούν το ευρύτερο πολιτικό, κοινωνικό και στρατιωτικό πλαίσιο της εποχής. Σ' αυτό το πλαίσιο και ενώ στις πόλεις, οι θεατρικές αίθουσες ήταν ο μόνος, σχεδόν, τόπος μαζικής συγκέντρωσης με το θέατρο να είχε ταχθεί στην υπηρεσία του εθνικού σκοπού (κυρίως με επιθεωρήσεις που δεν άγγιζαν την φρίκη που βίωνε ο ελληνικός λαός στην μεγάλη πείνα του '40), αναπτύχθηκε μια μορφή θεάτρου με ιδιαίτερο γνώρισμα τον αντιστασιακό του χαρακτήρα, το θέατρο της Αντίστασης.

Η τέχνη και συνεπώς το θέατρο, δεν είναι ανεξάρτητη. Το σύστημα πάντοτε χρησιμοποιούσε όλες τις μορφές τέχνης για να προπαγανδίζει και να αναπαράγει την ιδεολογία που εξυπηρετεί τα συμφέροντά του. Έτσι, υπήρξε τεράστια ανάγκη για ιδεολογική και πολιτική διαπαιδαγώγηση και από την πλευρά των ανταρτών και από την πλευρά του λαού και της νεολαίας σε πόλεις και χωριά.

Τον ρόλο να ξεσηκώσει τους θεατές, σε οριακές για τη χώρα μας στιγμές, ανέλαβε εκείνο το θέατρο που πρωταγωνιστές είχε κομμουνιστές, ΕΑΜίτες και ΕΠΟΝίτες δημιουργούς. Ο Βασίλης Ρώτας ως πρωτοπόρος σε αυτή την προσπάθεια εκφράζει ότι δημιουργός, καταλύτης και αποδέκτης των πάντων είναι ο λαός. Οι επακόλουθες ενέργειες δείχνουν την σημαντική επιρροή της τέχνης του λαϊκού κινήματος που αναπτυσσόταν από την πρωτοπόρα δράση των ανταρτών και των νέων της ΕΠΟΝ και του ΕΑΜ στον αγώνα. Διδάχθηκαν αξίες όπως η κοινωνική αλληλεγγύη, η συλλογικότητα, η συντροφικότητα, η ισοτιμία των δυο φύλων και η μόρφωση των παιδιών ως βασικός πυλώνας επιβίωσης και όχι ως πολυτέλεια των καιρών. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι μπαίνουν τα πρώτα θεμέλια για την χειραφέτηση της γυναίκας μέσα από την αμφισβήτηση της εξουσίας.

Το 1942 ιδρύεται το Θεατρικό Σπουδαστήριο, που τάραιξε τα νερά στην Αθήνα. Αριθμούσε πάνω από πεντακόσιους μαθητές, από την ΕΠΟΝ Αθήνας που πραγματοποιούσαν δωρεάν παραστάσεις σε σχολεία, αυλές και θέατρα. Το 1944 ο Β.Ρώτας μεταφέρει το πνεύμα του θεάτρου στα βουνά και με την υπόδειξη της Π.Ε.Ε.Α (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης) μετά από αιτήματα επίμονων αγωνιστών συγκροτήθηκε ο θίασος της ΕΠΟΝ Θεσσαλίας στην Ελεύθερη Ελλάδα το καλοκαίρι του 1944. Η Π.Ε.Ε.Α ή αλλιώς η επονομαζόμενη Κυβέρνηση του βουνού, αναθέτει στον Ρώτα, μαζί με τον

Γεράσιμο Σταύρου, τον Αλέκο Ξένο, τον Γιώργο Δήμο, τον Νίκο Ακίλογλου και τον Χάρη Σακελλαρίου να συγκροτήσουν τον θίασο της ΕΠΟΝ Θεσσαλίας, ο οποίος ταξιδεύει από χωριό σε χωριό. Αξιοσημείωτη, επίσης, είναι και η οργάνωση του καλλιτεχνικού τμήματος της VII Μεραρχίας από τον Γιώργο Κοτζίουλα καθώς και η ίδρυση της Λαϊκής Σκηνής το 1944, που περιόδευε στην Ήπειρο. Ο θίασος έπρεπε να δίνει παράσταση και να στήνει κάθε μέρα σκηνικά θεάτρου σε κάθε χωριό. Η ώρα αναφοράς ήταν συνήθως το ηλιοβασίλεμα όπου ερχόντουσαν άνδρες, γυναίκες και παιδιά με τα καθίσματά τους στο χέρι. Δεν ήταν όμως μόνοι τους οι θίασοι, κανείς δεν πάλευε μόνος του, είχαν πλάι τους έναν αγωνιστή λαό. Το εισιτήριο που έδιναν στους ταμίες και στους θυρωρούς (των οποίων ο ρόλος ήταν τυπικός) ήταν μόνο τρόφιμα. Κανείς δεν σκεφτόταν να δει την παράσταση χωρίς να πληρώσει. Αυτή ήταν η στήριξη και η προσφορά του λαού στους αντάρτες και στον αγώνα.

Οι αντάρτικες ομάδες της ΕΠΟΝ για λόγους εμπυχωτικούς και ψυχαγωγικούς ανέλαβαν αυτό το έργο της πολιτιστικής άνησης. Όπως και οι περιφερειακές τοπικές οργανώσεις της ΕΠΟΝ είχαν καταφέρει να συντονίσουν σε κάθε πόλη, χωριό και κωμόπολη μορφωτικές και ψυχαγωγικές ομάδες που οργάνωναν βιβλιοθήκες, διαλέξεις, ομιλίες, ψυχαγωγικές βραδιές και θεατρικές παραστάσεις. Έτσι, στις αρχές του '44 κάθε χωριό είχε την δική του πολιτιστική ομάδα και θίασο και η Ελεύθερη Ελλάδα είχε γίνει ένα απέραντο θεατρικό εργοτάξιο τέχνης και πολιτισμικής ανάπτυξης.

Οι δυσκολίες ήταν τεράστιες, όπως η έλλειψη γυναικών στα βουνά, η έλλειψη κουστουμιών και σκηνικών, η δύσκολη και επικίνδυνη μετακίνηση και το κυριότερο η έλλειψη ρεπερτορίου. Έπαιζαν έργα γνωστά στην

αρχή (πχ μεταφράσεις του Β.Ρώτα από έργα του Σαίξπηρ, το θεατρικό έργο «Ο χορός του Ζαλόγγου») όμως αυτά τα έργα χρειαζόντουσαν ειδικές ενδυμασίες και ήταν μακριά από το πνεύμα του αγώνα. Έτσι, γεννήθηκαν τα ομαδικά γραψίματα, για τα οποία πρέπει να σημειώσουμε, ότι έπεται από πολεμικές συγκρούσεις, οι αντάρτες άφηναν το όπλο και έπιαναν το μολύβι. Η επιθυμία τους για το θέατρο ήταν τόσο μεγάλη που οι πρόβες των θιάσων γίνονταν ενδιάμεσα των υπηρεσιών ή πριν φτιαχτεί το φαγητό. Πολλά έργα, όμως, δεν έριξαν την αυλαία τους ποτέ από τον δημιουργό τους, αφού οι ίδιοι θυσιάστηκαν για την λευτεριά.

Το θέατρο της Αντίστασης απέδειξε στους αντάρτες και στον λαό που υπέφερε από τα δεινά του πολέμου, πως ο αγώνας για λευτεριά ήταν ο μόνος δρόμος και κανείς δεν ήταν μόνος του ενάντια στον φασισμό και τις καουχίες του πολέμου. Όλα τα απελευθερωτικά μέτωπα που γέννησαν τέτοιες μορφές τέχνης στο Βιετνάμ, την Παλαιστίνη, το Νεπάλ, αμφισβήτησαν τις σχέσεις εκμετάλλευσης, εξουσίας και καταπίεσης στον τόπο τους. Αυτοί οι δίκαιοι αγώνες δεν θα μπορούσαν να μην παραδώσουν πολιτισμική κληρονομιά. Έτσι και το πολιτιστικό και θεατρικό έργο του ΕΑΜ παραμένει αναλλοίωτο στο χρόνο και εμπνέει τους λαούς για τους αγώνες του σήμερα.

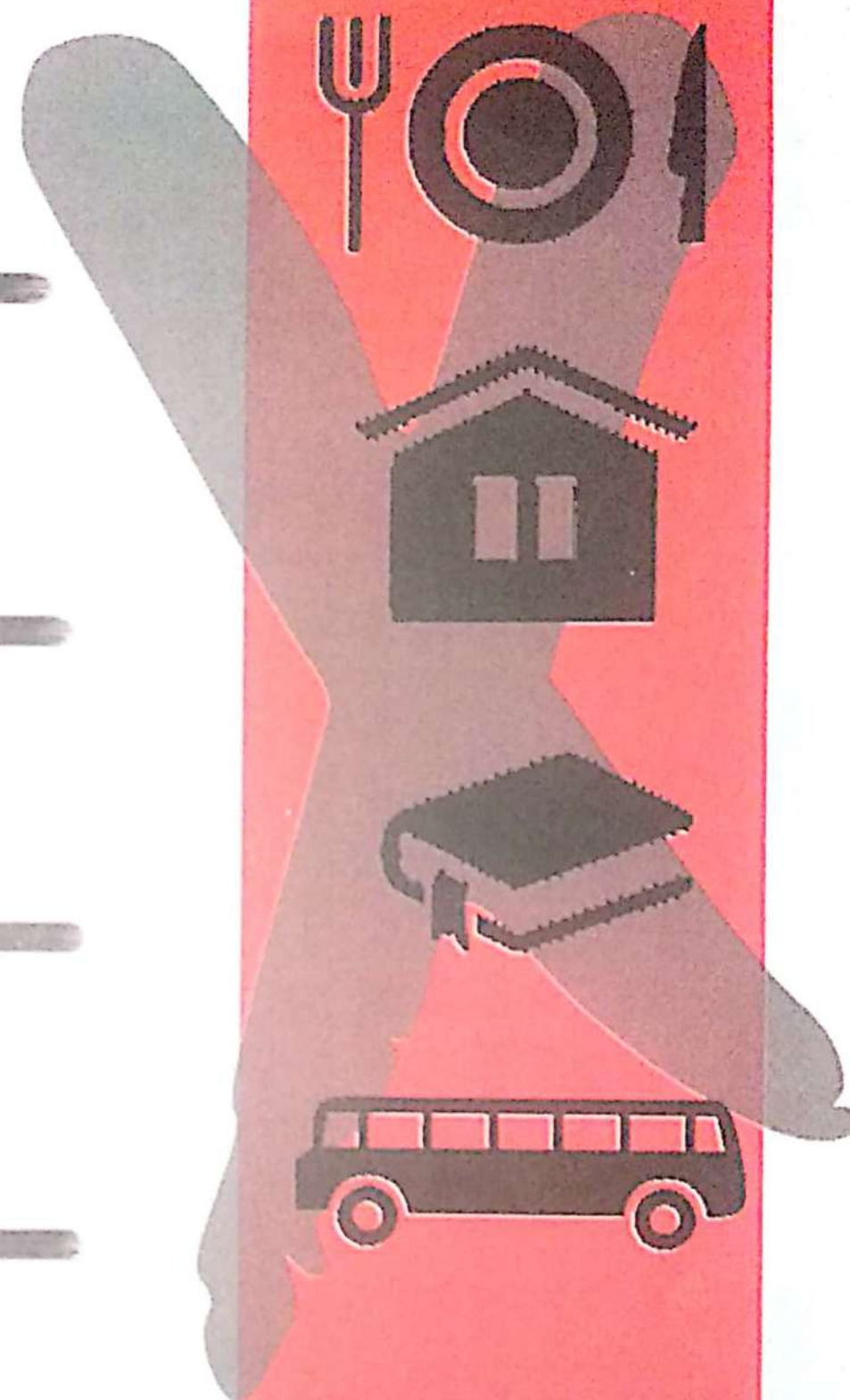
ΣΙΤΙΣΗ

ΣΤΕΓΑΣΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΑΤΑ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΟΧΙ ΠΑΡΟΧΕΣ

100

ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΣΕΚΕ ΚΚΕ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΕΜΠΝΕΕΙ ΤΗΝ ΠΑΛΗ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

“Σκέφτομαι πως αυτά τα τρία συστατικά πρέπει να ‘χει η ζωή:
Το μεγάλο, το ωραίο και το συγκλονιστικό.

Το μεγάλο είναι να βρίσκεσαι μέσα στην πάλη για μια καλύτερη ζωή.
Όποιος δεν το κάνει αυτό, σέρνεται πίσω από την ζωή.

Το ωραίο είναι κάθε τι που στολίζει τη ζωή.
Η μουσική, τα λουλούδια, η ποίηση.

Το συγκλονιστικό είναι η αγάπη.”

Νίκος Μπελογιάννης

